

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ
ÖZEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
ÖZEL EĞİTİM BİLİM DALI

**ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU) KADEME
III'DE GÖREV YAPAN ÖZEL EĞİTİM VE ALAN DIŞI MEZUNU
ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

VOLKAN KOÇAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
PROF. DR. HAKAN SARI

KONYA-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Volkan KOÇAK
	Numarası	148306011237
	Ana Bilim Dalı	Özel Eğitim
	Bilim Dalı	Özel Eğitim
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de Görev Yapan Özel Eğitim ve Alan Dışı Mezunu Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerinin İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

05./07/2018
Öğrencinin
Volkan KOÇAK

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Volkan KOÇAK
	Numarası	148306011237
	Ana Bilim Dalı	Özel Eğitim
	Bilim Dalı	Özel Eğitim
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Hakan SARI
	Tezin Adı	Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de Görev Yapan Özel Eğitim ve Alan Dışı Mezunu Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerinin İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de Görev Yapan Özel Eğitim ve Alan Dışı Mezunu Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerinin İncelenmesi başlıklı bu çalışma 26/06/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Prof. Dr. Hakan SARI	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Zehra ATBAŞI	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ	

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) kademe III'de görev yapan özel eğitim alan öğretmeni ve alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterliklerini incelenmek amacıyla tasarlanmıştır. Araştırma sürecinde birçok kişinin katkısı ve desteği olmuştur. Bundan dolayı;

Araştırma süresince her zaman engin bilgisi ve derin tecrübeleriyle beni destekleyen, değerli zamanını ayırarak bana yol gösteren değerli hocam Özel Eğitim Bölüm Başkanı ve aynı zamanda tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Hakan SARI'ya sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Bugüne kadar desteklerini esirgemeyen özel eğitim bölümü öğretim elemanlarına da ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın başından sonuna kadar desteğini esirgemeyen başta sevgili eşim Yasemin KOÇAK olmak üzere anneme, babama ve kardeşlerime sonsuz teşekkür ederim. Ayrıca Beyşehir ve Seydişehir ilçelerinde görev yapan, araştırmamda veri toplamak amacıyla görüşme yapmayı kabul eden değerli öğretmenlere katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Volkan KOÇAK

ÖZET

Bu araştırma, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan özel eğitim alan öğretmeni ve alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, 'Nitel' araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan görüşme yönteminin türlerinden olan 'Yarı Yapılandırılmış Görüşme Yöntemi' kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Beyşehir ve Seydişehir ilçelerindeki Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerinde (Okulu) Kademe III'de görev yapan alan mezunu ve alan dışı mezun öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan alan mezunu ve alan dışı mezun öğretmenlerle bireysel olarak görüşülmüştür. Beyşehir ve Seydişehir Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezlerinde Kademe III'de görev yapan alan mezunu ve alan dışı mezun 30 öğretmen ile görüşülmüştür. Bu okullarda görev yapan 15 alan ve 15 alan dışı öğretmen gönüllülük esasına bağlı olarak yansız atama yolu ile seçilmiş ve bu öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Çalışma sonunda elde edilen veriler teknolojik kayıttan yazılı formlara 'transkriptlere' dönüştürüldükten sonra 'Betimsel Analizi Tekniği' kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan alan öğretmenlerinin, genel anlamda mesleki yeterlik düzeylerinin çok yüksek olduğu belirlenmiştir. Özel eğitim alan mezunu öğretmenlerin mesleki yeterlik değerleri, alan dışı mezun öğretmenlerin yeterlik değerlerinden daha nitelikli olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca Özel Eğitim İş Uygulama Merkezlerinde (Okulu) Kademe III'de görev yapan alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin artırılmasına yönelik, hizmet içi eğitim programlarının uygulanmasına acil bir gereksinim olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Özel Eğitim Öğretmeni, Alan Dışı Öğretmen, Mesleki Yeterlik, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III, Öğretmen Yetiştirme.

SUMMARY

This research was carried out to investigate the vocational qualifications of both special education teachers and the non-field teachers working in Special Education Job Practice Center (School) Level III. In this research, ‘Semi-structured Interview Method’ which is one of the interview methods included in the qualitative research methods was used. The study group in the research consists of special education graduate teachers and non-field graduated teachers working in Special Education Job Practice Centers (Schools) Level III in the towns Beyşehir and Seydişehir under the Konya Provincial Directorate of National Education. The 30 participants consisting of special education graduate teachers and non-field graduated teachers working in Special Education Job Practice Center at Level III in the towns - Beyşehir and Seydişehir- were individually interviewed with. 15 of the special education graduate teachers and the 15 of the non-field graduate teachers working at the school were selected with using random method and their opinions were taken on the basis of volunteerism. The data obtained at the end of the study were analyzed by using ‘Descriptive Analysis Technique’, after being converted into transcription via technological voice recorders.

As a result of the research, it was determined that the special education graduate teachers participating in the study had a very high level of professional competence in general terms. It was observed that the qualification values of special education graduate teachers have are more than the non-field graduate teachers have. In addition, some teachers need to have in-service training for developng their professional comptencies to be able to teach well in the Special Education Job Practice Centers (Schools) Level III.

Key Words: Special Education, Special Education Teacher, Non-field Teacher, Vocational Qualification, Special Education Job Practice Center (Schools) Level III, Teacher Training.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar	v

BÖLÜM I: GİRİŞ

I.1. Problem Durumu	2
I.2. Araştırmanın Amacı	2
I.3. Araştırmanın Önemi	4
I.4. Sayıtlar	4
I.5. Sınırlılıklar	4
I.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II: ALANYAZINI

II.1. Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III	6
II.1.1. Tanımlar	6
II.1.2. İlgili Yönetmelikler	7
II.1.3. Tarihçe	9
II.1.4. Fiziksel Koşullar	11
II.1.5. Amaçlar	11
II.1.6. Kayıt, Kabul ve Devam	12
II.1.7. Öğrenci Karnesi ve Başarı Değerlendirmesi	15
II.2. Uygulanan Programlar	16
II.2.1. İlkokul ve Ortaokul Düzeyinde Uygulanan Programlar	17
II.2.1.1. Özel Eğitim Okullarında Serbest Etkinlikler	20
II.2.2. Ortaöğretim Düzeyinde Uygulanan Programlar	20
II.3. Görev Yapan Öğretmenler	24
II.3.1. Alan Mezunu Öğretmenler	24
II.3.2. Alan Dışı Mezun Öğretmenler	26

II.4. Mesleki Yeterlik	26
II.4.1. Öğretmenlerin Mesleki Yeterlikleri	26
II.4.2. Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Çalışmalar.....	27

BÖLÜM III: YÖNTEM

III.1. Araştırma Modeli	31
III.2. Çalışma Grubu	32
III.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri	32
III.3. Veri Toplama Araçları	33
III.4. Verilerin Toplanma Süreci	35
III.4.1. Görüşmelerin Yapılması	35
III.5. Verilerin Analizi	37

BÖLÜM IV: BULGULAR

IV.1. Alan Öğretmenlerinin Görüşlerinden Ortaya Çıkan Bulgular	39
IV.1.1. Alan Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	39
IV.1.1.1. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	39
IV.1.1.2. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	41
IV.1.2. Alan Öğretmenlerinin Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	42
IV.1.2.1. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	42
IV.1.2.2. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	43
IV.1.3. Alan Öğretmenlerinin Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	45
IV.1.3.1. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	45

IV.1.3.2. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	46
IV.1.4. Alan Öğretmenlerinin Özel Eğitimde Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri.....	47
IV.1.4.1. Özel Eğitimde Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri.....	47
IV.1.5. Alan Öğretmenlerinin Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	49
IV.1.5.1. Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	49
IV.1.5.2. Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	50
IV.1.6. Alan Öğretmenlerinin Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	51
IV.1.6.1. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	51
IV.1.6.2. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	53
IV.1.7. Alan Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	53
IV.1.7.1. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	54
IV.1.7.2. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	56
IV.1.8. Alan Öğretmenlerinin Aile Eğitimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	56
IV.1.8.1. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	56

IV.1.8.2. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	58
IV.1.9. Alan Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri.....	58
IV.1.9.1. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri.....	58
IV.1.10. Alan Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	60
IV.1.10.1. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	61
IV.1.10.2. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	62
IV.1.11. Alan Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	63
IV.1.11.1. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	63
IV.1.12. Alan Öğretmenlerinin Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	64
IV.1.12.1. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	65
IV.1.13. Alan Öğretmenlerinin Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	66
IV.1.13.1. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	66
IV.1.14. Alan Öğretmenlerinin Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri.....	68
IV.1.14.1. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	68
IV.1.14.2. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri.....	70

IV.1.15. Alan Öğretmenlerinin Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	71
IV.1.15.1. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	71
IV.1.15.2. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri	73
IV.2. Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşlerinden Ortaya Çıkan Bulgular	74
IV.2.1. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	74
IV.2.1.1. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	74
IV.2.1.2. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	75
IV.2.1.3. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	76
IV.2.2. Alan Dışı Öğretmenlerin Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	77
IV.2.2.1. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	77
IV.2.2.2. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	78
IV.2.2.3. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	78
IV.2.3. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	79
IV.2.3.1. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	79
IV.2.3.2. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	80
IV.2.3.3. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	80
IV.2.4. Alan Dışı Öğretmenlerin Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	82

IV.2.4.1. Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	82
IV.2.4.2. Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	84
IV.2.5. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	84
IV.2.5.1. Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	85
IV.2.6. Alan Dışı Öğretmenlerin Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	86
IV.2.6.1. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	86
IV.2.6.2. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	87
IV.2.6.3. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	88
IV.2.7. Alan Dışı Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	89
IV.2.7.1. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	89
IV.2.7.2. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	90
IV.2.7.3. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	90
IV.2.8. Alan Dışı Öğretmenlerin Aile Eğitimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	91
IV.2.8.1. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	91

IV.2.8.2. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	93
IV.2.9. Alan Dışı Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri.....	93
IV.2.9.1. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	94
IV.2.9.2. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	94
IV.2.9.3. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	96
IV.2.10. Alan Dışı Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	96
IV.2.10.1. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	97
IV.2.10.2. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	98
IV.2.10.3. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	99
IV.2.11. Alan Dışı Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	99
IV.2.11.1. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	99
IV.2.11.2. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	100
IV.2.11.3. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	100
IV.2.12. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	101
IV.2.12.1. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	101

IV.2.12.2. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	103
IV.2.12.3. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	103
IV.2.13. Alan Dışı Öğretmenlerin Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	104
IV.2.13.1. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	104
IV.2.13.2. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	105
IV.2.13.3. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	106
IV.2.14. Alan Dışı Öğretmenlerin Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri.....	107
IV.2.14.1. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	107
IV.2.14.2. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	108
IV.2.14.3. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri.....	109
IV.2.15. Alan Dışı Öğretmenlerin Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri	110
IV.2.15.1. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	110
IV.2.15.2. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	111
IV.2.15.3. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri	112

BÖLÜM V: TARTIŞMA

V.1. Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğindeki Genel Yeterlikleri	113
V.2. Öğretmenlerin Alan Bilgisi Düzeyindeki Yeterlikleri	114
V.3. Öğretmenlerin Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusundaki Yeterlikleri.....	115
V.4. Öğretmenlerin Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusundaki Yeterlikleri.....	117
V.5. Öğretmenlerin Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusundaki Yeterlikleri.....	118
V.6. Öğretmenlerin Program Uyarlama ve Uygulama Konusundaki Yeterlikleri.....	120
V.7. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusundaki Yeterlikleri	121
V.8. Öğretmenlerin Aile Eğitimi Konusundaki Yeterlikleri	122
V.9. Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesindeki Yeterlikleri	124
V.10. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusundaki Yeterlikleri	125
V.11. Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusundaki Yeterlikleri	127
V.12. Öğretmenlerin Öğrenci İle İletişim Konusundaki Yeterlikleri	128
V.13. Öğretmenlerin Kazanım ve İçerik Belirleme Konusundaki Yeterlikleri	129
V.14. Öğretmenlerin Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusundaki Yeterlikleri	131
V.15. Öğretmenlerin Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusundaki Yeterlikleri	132

BÖLÜM VI: SONUÇ VE ÖNERİLER

VI.1. Sonuç	135
VI.2. Öneriler	138
KAYNAKÇA	140
İNTERNETTEN YARARLANILAN KAYNAKLAR	148
EKLER	150

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Öğrenci Başarı Değerlendirme	16
Tablo 2. Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okul) Haftalık Ders Çizelgesi (Ağır veya Orta Düzeyde Zihinsel Engelliler/ Otistik Çocuklar)	18
Tablo 3. Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Haftalık Ders Çizelgesi (Ağır veya Orta Düzeyde Zihinsel Engelliler/ Otistik Çocuklar)	21
Tablo 4. Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) İş ve Uygulama Dersine Ait Örnek Atölyeler	23
Tablo 5. Çalışma Grubuna Katılan Alan Öğretmeni ve Alan Dışı Sınıf Öğretmeni Olarak Görev Yapan Öğretmen Bilgileri	32
Tablo 6. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları Hazırlanırken İzlenen Basamaklar.....	33

BÖLÜM I: GİRİŞ

Özel eğitimin amaçlarından en önemlisi, özel gereksinimli öğrencilerin mümkün olduğu kadar bağımsız yaşamalarını sağlamaktır. Özel gereksinime ihtiyaç duyan bireyler de normal bireyler gibi gereksinimlerini en iyi şekilde karşılayacak eğitim hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir (Batu, Kırcaali İftar ve Uzuner, 2004). Özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylerin eğitim ortamları farklılık göstermektedir. Özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylerin okulları, normal okullarda bulunan sınıflar ve özel alt sınıfları ile birlikte özel eğitim okullarıdır. Özel eğitim kurumları, özel gereksinimli bireylerin özel eğitim desteğini sağlamak, onları iş ve mesleğe hazırlamak veya örgün eğitimden yararlanamayacak durumda olan öğrencilerin temel yaşam becerilerini geliştirmek ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak üzere açılan gündüzlü eğitim kurumları olarak tanımlanmaktadır (Karasu ve Mutlu, 2014). Özel eğitim kurumları; Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak, kaynaştırma eğitimi yapan okullar, gündüz eğitim kurumları, yatılı özel eğitim okulları, resmi ve özel kurumlar ile özel eğitim ve rehabilitasyon kurumları şeklinde yürütülmektedir (Baykoç Dönmez, 2010). Orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip olan öğrencilerin devam ettiği okullar, özel eğitim iş uygulama okulları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu okullar özel olarak yetişmiş personelin bulunduğu ve özel programların uygulandığı okullardır.

Özel eğitim okullarına devam eden öğrencilerin eğitimleri söz konusu olduğunda, bu alanda görev yapan özel eğitim alan öğretmenlerine büyük sorumluluk düşmektedir. Aynı zamanda bu okullarda görev yapan alan dışı sınıf öğretmenlerine de önemli görevler düşmektedir. Özel eğitim okullarında görev yapan alan öğretmenlerini zihin engelliler, işitme engelliler ve görme engelliler sınıf öğretmenleri oluşturmakta iken alan dışı sınıf öğretmenlerini ise bu okullarda görevlendirme olarak çalışan sınıf öğretmenleri ve ücretli sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Özel eğitimin niceliğinin ve niteliğinin yüksek olması, özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeyleriyle yakından ilişkilidir. Özel eğitim okullarında görev yapan alan öğretmenlerinin, özel eğitim alanında yeterli bilgi ve beceriye sahip olması, bu öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeylerini de olumlu yönde etkilemektedir. Özel eğitim okullarında alan dışı sınıf öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerin, özel eğitim alanı ve özel gereksinimli öğrenciler ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaması, bu öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeylerini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu çalışma, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan özel eğitim ve alan dışı mezunu öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin incelenmesini hedeflemektedir. Sonuç olarak bu okullarda görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin artmasına katkıda bulunmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıtları, sınırlılıkları ve araştırma ile ilgili tanımlar yer almaktadır.

I.1. Problem Durumu

Ülkemizde öğretmen yetiştirme ve yetiştirilen öğretmenlerin niteliğinin artırılması önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterliklerin kazanıldığı eğitim fakültelerinin sahip olduğu olanaklar (öğretim elemanı sayısı, bina ve tesis durumu, ekonomik durum) bu fakültelerde yetiştirilen öğretmen adaylarının kendilerini mesleki olarak yeterli birer öğretmen olarak algılamalarında oldukça önemli bir role sahiptir (Çapri ve Çelikkaleli, 2008). Bu nedenle öğretmen adaylarının, eğitim fakültelerinden mezun olurken kendilerini yeterli hissetmelerini sağlamak önemlidir. Eğitim fakültelerinde özellikle özel eğitim bölümünde, özel alan yeterliklerinin kazandırılması önemli ve gerekli görünmektedir. Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki anlamda kendilerini yeterli hissetmeleri, özel eğitimde etkili ve verimli olmayı sağlamaktadır. Dolayısıyla, bu çalışmanın problem cümlesi "Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan özel eğitim ve alan dışı mezunu öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin incelenmesidir".

I.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi Kademe III'de (Okulu) görev yapan alan öğretmenleri ve alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma ile Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi Kademe III'de (Okulu) görev yapan öğretmenlerin, mesleki yeterlik ile ilgili görüşleri belirlenmiştir. Bu temel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğindeki genel yeterlikleri ile ilgili seviyeleri nelerdir?
- 2) Öğretmenlerin alan bilgisi düzeyindeki yeterlikleri nelerdir?

- 3) Öğretmenlerin öğretim yöntemleri ve teknikleri konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 4) Öğretmenlerin materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 5) Öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 6) Öğretmenlerin program uyarlama ve uygulama konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 7) Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 8) Öğretmenlerin aile eğitimi konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 9) Öğretmenlerin ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesindeki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 10) Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 11) Öğretmenlerin zaman yönetimi konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 12) Öğretmenlerin, öğrenci ile iletişim konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 13) Öğretmenlerin kazanım ve içerik belirleme konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 14) Öğretmenlerin belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 15) Öğretmenlerin sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusundaki yeterlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

I.3. Araştırmanın Önemi

İlgili alanyazını incelendiğinde ülkemizde, özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin incelenmesi ile ilgili çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan bu çalışmanın, alanyazına önemli bir katkı sağlaması beklenmektedir. Yapılan çalışma ülkemizde bulunan Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezleri (Okulu) Kademe III'e yönelik ışık tutacak bir çalışmadır. Bu çalışma aracılığıyla Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezleri (Okulu) Kademe III'ün işleyişi, programları ve öğretmen durumları hakkında bilgiler aktarılmıştır. Aynı zamanda kademe III'de çalışan alan öğretmeni ve alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterlikleri hakkında önemli veriler sunulmuştur. Bu veriler alanında uzman kişi ve kişilerle birlikte analiz edilmiştir. Bu çalışma, alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterlik seviyelerinin ne düzeyde olduğunun ortaya konması açısından oldukça önemlidir.

I.4. Sayıtlar

Bu araştırma için kabul edilen sayıtlar aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- 1) Alan öğretmenlerine ve alan dışı öğretmenlere uygulanan görüşme formlarının araştırma için gerekli ve yeterli veriyi sağladığı, aynı zamanda araştırmanın amacına uygun olduğu kabul edilmiştir.
- 2) Araştırmaya katılan alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri yanıtların, gerçek durumları yansıtacak şekilde doğru ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

I.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- 1) Bu araştırmadan elde edilen veriler 2017-2018 eğitim öğretim yılında Konya'nın Beyşehir ve Seydişehir ilçelerindeki özel eğitim ve iş uygulama merkezlerinde (okulu) kademe III'de görev yapan alan öğretmenleri ve alan dışı öğretmenlerle sınırlıdır.

- 2) Araştırma verileri alan öğretmenleri ve alan dışı öğretmenlere uygulanan görüşme formlarının ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

I.6. Tanımlar

Aşağıda bu araştırma ile ilgili kullanılan temel kavramların tanımları sunulmuştur.

Özel eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Yeterlik; bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumudur (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006).

Mesleki Yeterlik; her türlü eğitim ve öğretim faaliyetinin aksatılmadan sürdürülebilmesi için gereken hazır bulunuşluk düzeyidir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006).

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri; öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken genel bilgi, beceri ve tutumlardır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2006).

BÖLÜM II: ALANYAZINI

II.1. Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III

Özel eğitim okulları, özel eğitime ihtiyacı olan bireylere hizmet veren ve özel olarak yetiştirilmiş personelin bulunduğu kurumlardır. Özel eğitim ve iş uygulama merkezleri (okulu) ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmuştur.

II.1.1. Tanımlar

Özel eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Özel eğitime ihtiyacı olan birey; çeşitli nedenlerle bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireydir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Zihinsel yetersizliği olan birey; zihinsel işlevler bakımından ortalamanın iki standart sapma altında farklılık gösteren buna bağlı olarak kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde eksiklikleri ya da sınırlılıkları olan, bu özellikleri 18 yaşından önceki gelişim döneminde ortaya çıkan ve özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine ihtiyaç duyan bireyi ifade eder (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel Eğitim Okulu; engelli bireylere hizmet veren, özel olarak yetiştirilmiş personelin bulunduğu, geliştirilmiş eğitim programlarının uygulandığı; özel eğitim anaokulu, ilkokulu, ortaokulu, meslek lisesi, mesleki eğitim merkezi (okulu) ve iş uygulama merkezini (okulu) ifade eder (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Özel Eğitim Okulları; durumları ayrı bir okulda özel eğitim gerektiren bireyler için özür ve özelliklerine uygun gündüzlü veya yatılı açılan özel eğitim okullarıdır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Eğitim ve Uygulama Okulu Programı; genel eğitim programlarından yararlanamayan okul öncesi ve zorunlu ilköğretim çağındaki ağır düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocukların, öz bakım ve temel yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla hazırlanan gelişimsel eğitim programını ifade eder (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2551_2.html, 12 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

İş Eğitim Merkezi Programı; eğitim uygulama okulu programını bitiren veya zorunlu eğitim çağı dışında kalan zihinsel öğrenme yetersizliği olanlar ve/veya genel eğitim programlarından yararlanamayan özel eğitim gerektiren bireylerin, temel yaşam becerilerini geliştirmek, öğrenme gereksinimlerini karşılamak, topluma uyumlarını sağlamak, işe hazırlamak; farklı alanlarda meslekî beceri kazandırmak amacıyla hazırlanmış programını ifade eder (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2551_2.html, 12 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

II.1.2. İlgili Yönetmelikler

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Madde 40: Orta veya ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler ile otizmi olan bireyler için açılan özel eğitim uygulama merkezlerinde birinci 4 yıl (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) I. kademe; ikinci 4 yıl ise (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) II. Kademe olarak isimlendirilir. Bu merkezlerde eğitim ve öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) ilköğretim kurumlarında uygulanan programları takip edemeyecek durumdaki bireyler için açılan bu merkezlerde öğrencilerin, öz bakım ve günlük yaşam becerileri ile işlevsel akademik becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak amacıyla Bakanlıkça hazırlanmış özel eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlanır. Bu bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP'lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır. Bu merkezlerde; tuvalet eğitimini kazanamamış, yoğun davranış problemleri gösteren ve grup eğitimine uyum sağlayamayan öğrencilerin grup eğitimine hazırlanması amacıyla bire bir eğitim uygulaması yapılır. Bire bir eğitim uygulaması kapsamındaki öğrenciler grup eğitimine katılmazlar. Bu öğrencilere verilecek eğitimin süresi ve haftalık ders saati sayısı özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir. Bir ders saati 40 dakika olup, ders saati ve derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) orta veya ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler için açılan sınıfların mevcudu en fazla; okul öncesinde 6, diğer sınıflarda ise 8 öğrencidir. Otizmi olan bireyler için açılan sınıfların mevcudu ise en fazla 4 öğrenciden oluşur. Bu merkezlerde 1-4 ve 5-8'inci sınıflarda dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak özel yetenek gerektiren dersler ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenleri tarafından okutulması esastır. Alan öğretmeni tarafından okutulan

derslere sınıf öğretmeni de katılır. Bu merkezlerde; I. kademeyi tamamlayan öğrencilere tamamladıkları kademeyi belirten ek 1’de yer alan öğrenim belgesi; II. kademeyi tamamlayan öğrencilere ise ek 2’de yer alan öğrenim belgesi düzenlenir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin (2012) 46. Maddesinde özel eğitim iş uygulama merkezi (okulu) hakkında detaylı olarak bilgilendirmeler verilmektedir. Programlar, işleyiş ve eğitim-öğretimin yürütülmesi hakkında bilgi verilmektedir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012), Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Madde 46: Özel eğitim iş uygulama merkezi (okulu) ile ilgili olarak şu bilgiler verilmektedir. Genel ve mesleki ortaöğretim eğitim programlarından yararlanamayacak durumda ve 23 yaşından gün almamış olan özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin; temel yaşam becerilerini geliştirmek, topluma uyumlarını sağlamak ve iş ve mesleğe yönelik beceriler kazandırmak amacıyla resmî ve özel, özel eğitim iş uygulama merkezleri (okulları) açılır. Bu merkezlerde (okullarda) eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır: Özel eğitim iş uygulama merkezlerinde (okullarında) akademik bilgi ve becerilerin yanında iş eğitimi uygulamalarının da yer aldığı eğitim programı uygulanır. Bu program temel alınarak BEP hazırlanır ve bireylerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP’lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır. Personel ve eğitim ortamının uygun olması durumunda farklı yetersizlikleri olan bireyler için özel eğitim sınıfları açılabilir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin (2012) özel eğitim okullarında; tuvalet eğitimini kazanamamış, yoğun davranış problemleri gösteren ve grup eğitimine uyum sağlayamayan öğrencilerin grup eğitimine hazırlanması amacıyla bire bir eğitim uygulaması yapılır. Bire bir eğitim uygulaması kapsamındaki öğrenciler grup eğitimine katılmazlar. Bu öğrencilere verilecek eğitimin süresi ve haftalık ders saati sayısı özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir. Bu kurumlarda sınıf mevcutları en fazla 10 kişiden oluşur. Merkezlerde (okullarda) dersler görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak özel yetenek gerektiren dersler ve meslek dersleri ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenleri tarafından okutulması esastır. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır. Programın süresi dört yıldır. İş ve uygulama dersleri, çevrenin sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ve şartları ile istihdam imkânları dikkate alınarak açılır. Kurumun imkân ve şartları uygun olduğu takdirde yarıyıl ve yaz tatillerinde de programlara devam edilebilir. Bu kurumlarda bir ders saati 40 dakika olup, ders saati ve

derslerin dağılımı, Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilen haftalık ders dağıtım çizelgesine göre uygulanır. Günlük çalışma süresinin ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinliklere dağılımı okul yönetimince belirlenir. Özel eğitim iş uygulama merkezlerini (okullarını) tamamlayan bireyler diğer yaygın eğitim programlarına, işe ve mesleğe yönlendirilirler. Özel eğitim iş uygulama merkezlerini (okullarını) tamamlayan bireylere Ek 3’de yer alan Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi verilir. Ancak, bu belge mesleki eğitim merkezlerince verilen belgeye denk değildir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

5378 Engelliler Hakkında Kanun (2005) Özel Eğitim Okullarında Eğitim Madde 13: Benzer yetersizlikleri olan akranları ile birlikte ayrı bir okul veya kurumda eğitim görmeleri gereken özel eğitim gerektiren öğrencilerin eğitimi, uygun kaynaştırma modelleri ile düzenlenerek, özel eğitim okul ve kurumlarında sürdürülür. Özel Eğitim Okulları - Madde 18: Durumları ayrı bir okulda özel eğitim gerektiren bireyler için özür ve özelliklerine uygun gündüzlü veya yatılı özel eğitim okulları açılır. Birden fazla özürü bulunan öğrenciler için özel eğitim okullarında özel eğitim sınıfları açılabilir. Özel eğitim okullarında açılan yaygın eğitim programlarına katılan özel eğitim gerektiren bireyler ile söz konusu okulların aile eğitimi programlarına katılanlardan öğrencilerin birinci derecede yakınlarının eğitimleri süresince iaa ve ibateleri Bakanlıkça karşılanır (Engelliler Hakkında Kanun, 2005).

II.1.3. Tarihçe

Türkiye’de engellilere yönelik eğitim programları için yasal dayanaklar incelendiğinde 30.05.1997 tarihli 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 4. maddesi (f) bendinde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanması ve uygulanması zorunlu hale gelmiştir (<http://www.meb.gov.tr>) 18.01.2000 tarihli Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nin 62. maddesinde bireyselleştirilmiş eğitim programının özel gereksinimli bireyin, ailenin, öğretmenlerin gereksinimleri doğrultusunda hazırlanan ve hedeflerin amaçlarda verilen destek eğitim hizmetlerini içeren bir özel eğitim programı olması gerektiği belirtilmiştir (Vuran, 2004; Aktaran: Öztürk ve Eratay, 2010).

Özel eğitimin tarihsel sürecine baktığımızda Cumhuriyet’ten önce Osmanlı Devleti zamanında “Enderun” sistemi temel olarak alınmaktadır. Cumhuriyet Döneminde de gerekli yasal düzenlemeler getirilerek özel eğitime ve özel eğitim ihtiyacı olan bireye gereken önem verilmiştir. Cumhuriyet döneminde özel eğitim alanı açısından en önemli gelişmeler 1950’li yıllardan başlayarak bu güne gelmektedir. Bu dönemin en çarpıcı gelişmelerinden birisi, özel

eğitim hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesi işinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'ndan, Millî Eğitim Bakanlığı'na devredilmesi olmuştur (Orhan ve Genç, 2015). Özel eğitimin, Sağlık Bakanlığı'ndan Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmesi, konunun bir sağlık sorunu olmaktan daha çok bir eğitim konusu olarak ele alınmasını göstermesi açısından son derece önemlidir. (Akçamete ve Kaner, 1999).

Özel eğitim alanına personel yetiştirmede ilk sistemli çaba 1952 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde kurulan zel Eğitim Őubesi olarak karşımıza çıkmaktadır. 1955 yılında meydana gelen diğer önemli bir gelişme ise bütün illerimizde bulunan ve özel eğitim hizmetlerinin bütünlük içinde yürütülmesinde önemli görev üstlenen Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nin (RAM) temelini oluşturan Psikolojik Servis Merkezi'nin kurulmuş olmasıdır (zsoy, 1990). 1951-1980 yılları arasında resmi ve özel eğitim okulları İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından açılmıştır. 1980 yılından sonra açılan özel eğitim okulları ve kurumları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açılmıştır ve halen bu bakanlık bünyesinde eğitim ğretim faaliyetlerine devam etmektedirler. Türkiye'de özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin eğitimine ilk defa 1986-1987 eğitim ğretim yılında Ankara Ulus öğretilbilir ocuklar Okulu'nun açılmasıyla başlanmıştır. Bu ve benzeri okullar günümüz eğitim uygulama okullarının temeli oluşturmaktadır. Bu okulların sayısı 1991-1992 ğretim yılı sonuna kadar 15'e ulaşmıştır. Benzer zel eğitim okullarından biri Bursa'da bulunan İpek Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi'dir. 1986 yılında kurulan okul, benzer okullara örnek teşkil etmektedir. Günümüzde ise ülkemiz genelinde 138 zel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi (Okulu) faaliyet göstermektedir.

1997 yılında 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yürürlüğe girmiştir. Kararname'nin amacı; özel eğitim gerektiren bireylerin, Türk Millî Eğitimi'nin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, genel ve mesleki eğitim görme haklarını kullanabilmelerini sağlamaya yönelik esasları düzenlemektir. Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin hazırlanmasında bu kararname esas alınmıştır. Hazırlanan Yönetmelik sayesinde özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere hazırlanacak hizmetler yasal güvence altına alınmıştır. Yönetmelikte zel eğitim süreci; eğitsel değerlendirme ve tanılama, yönlendirme, yerleştirme ve izleme şeklinde aile katılımı gözetilerek tanımlanmış ve bu sürecin genel ilkeleri belirlenmiştir. Yönetmelik daha sonraki yıllarda revize edilmiştir (Kargın, 2003).

II.1.4. Fiziksel Koşullar

Özel eğitim gerektiren ve normal çocuklarda fiziksel çevrenin yanında çocukların kendilerini güvende hissedeceği duygusal bir çevreye de ihtiyacı vardır. Özel eğitim kurumlarında iyi düzenlenmiş fiziksel ortam, verilen eğitimin kalitesini artıran en önemli etkidir. Özel eğitimde fiziki düzenlemede ilk akla gelen engelli bireye veya çocuğa göreliktir. Bireyin toplumsal faaliyetlerini yerine getirmede engel oluşturmayan özrü, erişe bilirlilik, kısıtlı mekânlar nedeniyle engel hâline gelmektedir. Eşit fırsatlar için mekânsal düzenlemeler önemli yer tutar. Tüm engellilerin mekânı fiziksel olarak kullanmaları için mekânda aşağıdaki yeterlikler olmalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı megep, 2014).

- 1) Yeterli genişlik,
- 2) Yeterli hareket alanı,
- 3) Yeterli yükseklik,
- 4) Yüzeylerin özellikleri,
- 5) Yönlendirme ve uyarma için gerekli düzenlemeler,
- 6) Estetik değerler (yaşamsal moral için) yeterli seviyede olmalı ve bu sayede fiziksel koşulların kalitesi arttırılmalıdır.

Özel eğitim kurumlarında verilen eğitimin niteliğini etkileyen en önemli noktalardan biri, çevre koşullarının düzenidir. İyi düzenlenmiş fiziksel ortam ve donanım, engelli bireyler ve öğretmen açısından verilen eğitimin kalitesini artırmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı megep, 2014). Özel eğitim okullarının fiziksel donanımının tam ve düzgün olması eğitimin niteliğini doğrudan etkileyecektir. Bu nedenle özel eğitim okullarında fiziksel şartların uygun olması son derece önemlidir. Özel eğitim binalarının yapımında, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

II.1.5. Amaçlar

Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılamak için, onların gelişim ve disiplin alanlarındaki performans düzeylerine uygun; her tür ve kademede örgün ve yaygın, yatılı ve gündüzlü eğitim kurumları Bakanlıkça açılır. Bu kurumlarda, özel olarak yetiştirilmiş personel ile geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri uygulanır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Bu kurumlarda öğrencilerin seviyelerine yönelik bireysel

amaçlar alınmalı ve yapılacak öğretimlerde bu bireysel amaçlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Özel Eğitim Kurumlarının Amaçları Madde 32: Özel eğitim kurumları, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitim gerektiren bireylerin; toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini, kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmeleri için temel yaşam becerilerini geliştirmelerini, uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç gereç kullanarak; ilgileri, gereksinimleri, yetenekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliğine göre, özel eğitim ve iş uygulama okullarının amacı; Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitim gerektiren bireylerin; ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda, genel ve meslekî eğitim görme haklarını kullanabilmelerini sağlamak, öğrenciyi merkez alan bir yaklaşımla hazırlanan programlarla konuşma ve dil gelişimi güçlüğü, zihinsel, fiziksel, işitsel, görsel, sosyal, duygusal veya davranış problemleri ile temel öz bakım becerilerini, bağımsız yaşam becerilerini, işlevsel akademik becerilerini geliştirmek ve topluma uyumlarını sağlamak, toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kurabilen, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini sağlamak, kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmeleri için temel yaşam becerilerini geliştirmelerini sağlamak, aynı zamanda uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; ilgileri, gereksinimleri, yetenekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını sağlamayı hedef olarak kabul edilmiştir (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2551_2.html, 17 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

II.1.6. Kayıt, Kabul ve Devam

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Yerleştirme Madde 12: Özel eğitim hizmetleri kurulu, özel eğitim değerlendirme kurul raporu doğrultusunda özel eğitime ihtiyacı olan bireyi uygun resmî okul veya kuruma yerleştirir. Bu kurul, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunun yönlendirme raporu ve velinin isteği doğrultusunda özel okullarda öğrenimlerini

sürdüren öğrencinin, bulunduğu okulda kaynaştırma yoluyla eğitime devam etmesi için de karar alabilir. Bireylerin uygun eğitim ortamına yerleştirilmesinde aşağıda açıklanan hususlar dikkate alınır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öncelikle yetersizliği olmayan akranlarının devam ettiği sınıf olmak üzere, özel eğitim sınıfı, gündüzlü özel eğitim okulu/kurumu, yatılı özel eğitim okulu/kurumu gibi en az sınırlandırılmış ortamdaki en çok sınırlandırılmış ortamda eğitimlerini sürdürmelerini sağlayacak şekilde yerleştirilmelerine dikkat edilir. Yerleştirme, bireylerin yetersizlik türü ve derecesi, tüm gelişim ve akademik disiplin alanlarındaki performansı, eğitim ihtiyaçları ile ilgi ve istekleri doğrultusunda yapılır. Yerleştirmede, bireyin yerleştirileceği okulun veya kurumun personel durumu, öğrenci mevcudu ve eğitim ortamı göz önünde bulundurulur. Yerleştirme kararında velinin yazılı görüşü dikkate alınır. Birey, ikamet adresine göre mümkün olan en yakın okul veya kuruma yerleştirilir. Yerleştirme kararına; bireyin velisi karar tarihinden itibaren, yerleştirme kararı verilen okul veya kurumdaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu ise kayıt tarihinden itibaren 70 iş günü içinde itiraz edebilir. Eğitimin her aşamasında, bireyin gelişimi ve eğitim performansı doğrultusunda durumuna uygun yeni bir okula veya kuruma yerleştirmesi kararı alınır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Belirtilen bu hususlar özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin uygun eğitim ortamlarına yerleştirilmesinde dikkate alınmalıdır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Yeni Kayıt Madde 75: Okul öncesi eğitim ve mecburi ilköğretim çağında özel eğitime ihtiyacı olduğu tespit edilen veya tanısı konulmamış ve yerleştirme kararı alınmamış her bireyin okul ve kurumlara kaydı, yıllık çalışma takviminde belirlenen süreye bakılmaksızın yapılır. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Madde 76: 37 ayını dolduran bireylerin kaydı okul öncesi eğitim kurumlarına, 66 ayını dolduran bireylerin kaydı ise ilkokullara veya mecburi ilköğretim çağındaki bireylere I. kademe eğitim hizmeti veren özel eğitim okul ve kurumlarına yapılır. Bu bireyler yaş, gelişim özellikleri ve eğitim performansına göre uygun sınıfa yerleştirilir. Özel eğitim mesleki eğitim merkezleri (okullarına) ile özel eğitim iş uygulama merkezlerine (okullarına) kayıt tarihinde 23 yaşından gün almamış bireylerin kaydı yapılır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Kayıt Kabul Madde 77: Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin okul ve kurumlara kayıtlarında özel eğitim hizmetleri kurulu

tarafından yerleştirme kararı alınmış olması şartı aranmaz. Ancak, bu bireyler için yerleştirme kararı alınması konusunda okul/kurum yönetimi gerekli resmî işlemleri başlatır. Öğrencinin kayıtlı olduğu okul veya kurum, yerleştirme kararına uygun ise öğrenci bulunduğu okul ya da kurumda öğrenimine devam eder. Farklı bir yerleştirme kararı olması hâlinde ise öğrencinin yerleştirme kararına uygun okula nakli konusunda gerekli işlemler yapılır. Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için gündüzlü okul ve kurumlara kayıta tuvalet eğitimi kazanmış olma şartı aranmaz (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Okulları Çerçeve Yönetmeliği (2003) Kayıt Kabul Madde 42: Okullarda öğrenci kayıt-kabul işleri, şu esaslar çerçevesinde yürütülür: Özel eğitim okullarına; orta veya ağır düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocukların zekâ testi sonucuna göre aday kaydı yapılır. Rehberlik Araştırma Merkezlerinde yapılan test ve değerlendirmelere göre kayıt yapılır. İşitme engelli bireylerin odyolojik ölçüm, tıbbî ve gelişimsel değerlendirmelerine göre okula aday kaydı yapılır ve katılacağı program belirlenir. Beyin engelli (Sinir sisteminin zedelenmesi ile ortaya çıkan yetersizlik) ve yaygın gelişimsel bozukluğu olan bireyler (Otistik, hiperaktif, özgül öğrenme güçlüğü ve benzeri) ile görme ve işitme engelli bireylerin tıbbî tanılamaları ve değerlendirilmelerine göre okula aday kaydı yapılır. Meslekî eğitim merkezi programlarına, ilköğretim diploması almış eğitilebilir zihinsel engelli ve hafif olmak kaydıyla ikinci bir yetersizliği bulunan bireylerin aday kaydı yapılır. İş eğitim merkezi programlarına eğitim ve uygulama okuluna devam etmiş veya mezun olmuş, ağır ve öğretilbilir zihinsel engelli bireylerin aday kaydı yapılır. Aday kaydı ile başvuranların sayısı, o sınıfa ait kontenjanı aşarsa noter huzurunda çekilen kura sonucuna göre öğrencilerin kesin kaydı yapılır. Aday kaydı ve kesin kayıtlarda, çalışma takviminde belirtilen tarihlere uyulur. Özel eğitim kurumlarında aday kaydı yapılırken bireyin takvim yaşından çok, gelişim özellikleri ve bireysel yetersizlik düzeyine bakılır. Bireyin özür grubu ve düzeyi ile yaşı dikkate alınarak düzey gruplarına göre sınıflar oluşturulur. (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2551_2.html, 23 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Kayıt İçin Gerekli Belgeler Madde 78: Okul ve kurumlara kayıtlarda aşağıdaki belgeler istenir: a) Yürürlükten kaldırılmıştır. b) Yürürlükten kaldırılmıştır. c) Fotoğraf. ç) Yatılı okul ve kurumlar için sağlık kurulu raporu. d) Ortaöğretim kurumları ile özel eğitim mesleki eğitim merkezine (okuluna) kayıta ortaokul öğrenim belgesi. e) Yerleştirme kararı alınmış öğrenciler için özel eğitim hizmetleri kurulu kararının bir sureti öğrenci kaydı için istenir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Devam Zorunluluğu Madde 79: Özel eğitim

uygulama merkezleri (okulları), özel eğitim iş uygulama merkezleri (okulları) ve özel eğitim mesleki eğitim merkezlerine (okullarına) devam eden öğrenciler okul yönetiminin en az iki defa yazılı uyarısına rağmen mazeret göstermeksizin toplam 60 iş günü devamsızlık yapmaları durumunda bu öğrencilere devamsızlıklarından dolayı sınıf tekrarı yaptırılır. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Öğrenim Süresi Madde 81: Özel eğitim uygulama merkezlerine (okullarına) devam eden öğrencilerden I. ve II. kademeyi tamamlayamayanlara her bir kademe için en çok 2 yıl daha okula devam etme hakkı verilir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Öğrenci Kıyafetleri Madde 82: Özel eğitim iş uygulama merkezlerinde (okullarında) forma giyme zorunluluğu aranmaz. Öğrenciler okula serbest kıyafetler ile gelebilirler (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

II.1.7. Öğrenci Karnesi ve Başarı Değerlendirmesi

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Öğrenci Karnesi ve Bireysel Gelişim Raporu Madde 83: Özel eğitim uygulama merkezleri (okulları) ve özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde (okullarında) öğrencilerin durumlarını velilere duyurmak amacıyla yarıyıl ve öğretim yılı sonunda olmak üzere iki defa karne verilir. Karnede öğrencinin derslerdeki başarısı ile davranış gelişimi değerlendirme sonuçları ve okula devam durumları gösterilir. Her öğrenci için yılda iki defa olmak üzere bireysel gelişim raporu hazırlanır. Bu rapor yarıyıl ve öğretim yılı sonunda karneyle birlikte öğrenci velisine gönderilir. Öğrencinin gelişiminin ailesi tarafından izlenerek eğitimde sürekliliğin sağlanması amacıyla hazırlanan raporda; öğrencinin BEP' inde yer alan ve her dönemde kazandırılması hedeflenen bilgi becerilerin kazanım düzeyi ayrıntılı olarak gösterilir. Karneler ve bireysel gelişim raporları, sınıf öğretmenleri ve devam ettikleri derslerin alan öğretmenleri tarafından birlikte doldurulur (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi Madde 84: Özel eğitim uygulama merkezleri (okullarında) ve özel eğitim mesleki eğitim merkezlerinde (okullarında) öğrenci başarısının değerlendirilmesi aşağıdaki hususlara göre yapılır. a) Öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde BEP'lerinde yer alan amaç ve davranışlar dikkate alınır. Bu kapsamda öğrencinin bütün dersleri için ayrı ayrı olmak üzere her dönemde kazandırılması hedeflenen amaçların davranışlarının yer aldığı çizelgeler hazırlanır. Bu 29 çizelgede bir dönem için belirlenen davranışların toplamı 100 puan olacak şekilde her bir davranış puanlanır. b) Bu okullara devam eden öğrenciler başarısız notla

değerlendirilmez. Öğrencilerin başarıları ise dört ayrı notla aşağıdaki tabloya göre değerlendirilir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Tablo 1: Öğrenci Başarı Değerlendirme

DERECE	RAKAM İLE	PUANLAMA
Pekiyi	5	85-100
İyi	4	70-84
Orta	3	55-69
Geçer	2	0-54

Tabloda görüldüğü üzere öğrencilerin performansların derece ile rakam ile ya da puanlama usulü ile değerlendirilmektedir. Hedeflenen kazanımların puanlama usulü 100 puana denk gelecek şekilde puanlanmaktadır. Örneğin özel eğitim iş uygulama merkezi (okulu) bünyesinde 1. Kademedeki öğrenim görmekte olan öğrencilere derece ile puan verilmektedir. Bu kademedeki bulunan öğrencilere derece ile puan verirken; verilen derecenin, karşılığı gelen puanlama sistemine uygun olmasına dikkat edilmelidir. Öğrencinin hedeflenen kazanımına verilecek olan puan 75 ise; bu puana karşılık gelen derecelendirme notu verilmelidir (75 puana karşılık gelen derecelendirme notu: İyi). Bu şekilde, özel öğrencilerin sene başında hedeflenen kazanımlara ulaşma durumlarına göre gerekli notlar verilmelidir.

II.2. Uygulanan Programlar

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Eğitim Öğretim Programları Madde 61: Özel eğitim okul ve sınıflarında genel/meslekî öğretim programları uygulanır. Öğrencilerin özellikleri, öğrenme yeterlilikleri ve öğrenme hızları dikkate alınarak, söz konusu programlarda denkliği bozmayacak şekilde düzenlemeler yapılır. Bu programlarla birlikte destek eğitim programları uygulanması esastır. Uyarlanmış genel/meslekî öğretim programları, öğrencilerin eğitimlerini diğer okullarda akranlarıyla birlikte sürdürecektir. Yeterliliklere ulaşmayı veya yeteneklerini üst düzeyde geliştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımla sadeleştirilerek, değiştirilerek veya zenginleştirilerek hazırlanır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel eğitim okul ve sınıflarında; öğrencilerin bireysel gelişim özellikleri ve öğrenme yeterlilikleri dikkate alınarak, farklı konu ve sürelerde hazırlanmış, iletişim becerileri ile

akademik ve sosyal becerilerin geliştirilmesi üzerinde yoğunlaşmış gelişimsel eğitim programları da, hazırlanarak uygulanır. Özel eğitim gerektiren bireyleri; ilgi, gereksinim ve yetenekleri doğrultusunda iş hayatına hazırlayan, uygulama ağırlıklı ve bireyin o işi veya mesleği amaçlanan yeterlilikte yapmasını sağlayacak iş ve meslek öğretim programları uygulanır. Uygulanan tüm eğitim-öğretim programları Bakanlıkça hazırlanır (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/66.html>, 23 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

Uygulanan ve uygulanacak olan programlarda öğrenci seviyesine uygun şekilde, öğretmenler tarafından gerekli esneklikler yapılmalıdır. Programlarda yapılacak düzenlemelerde özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin zihinsel özellikleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere yönelik hazırlanacak olan programların odak noktası işlevsel beceriler olmalı ve işlevsel beceriler göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. İşlevsel becerilerin programda hedef olarak alınması, öğrencilerin toplumsal yaşama daha kolay katılmasını sağlayabilir. Aynı zamanda, öğretilecek bilgi ve becerilerin seçiminde öğrencilerin bireysel gelişimine uygun hedefler belirlenmeli ve öğrenciler bu yönde desteklenmelidir.

II.2.1. İlkokul ve Ortaokul Düzeyinde Uygulanan Programlar

Özel eğitim iş uygulama merkezi (okulu) ilkokul ve ortaokul düzeyinde uygulanan programlar ve ders saatleri aşağıda bulunan tabloda belirtilmiştir.

Tablo 2: Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okul) I. ve II. Kademe Haftalık Ders Çizelgesi (Ağır veya Orta Düzeyde Zihinsel Engelliler / Otistik Çocuklar)

DERSLER		SINIFLAR							
		İLKOKUL				ORTAOKUL			
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Toplumsal Uyum Becerileri	3	3	3	3	3	3	3	3
	Hayat Bilgisi	3	3	3	3	2	2	2	2
	Dil ve Konuşma Gelişimi	3	2	2	2	2	2	2	2
	Okuma Yazma		2	2	3	3	3	4	4
	Matematik	3	3	3	3	3	3	3	3
	Beden Eğitimi	3	3	3	3	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	3	3	3	3	2	2	2	2
	Müzik	2	2	2	2	2	2	2	2
	Beslenme Eğitimi	5	5	5	5	5	5	5	5
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				1	1	1	1	1
	Trafik ve İlk Yardım Eğitimi		1	1	1	1	1		
Rehberlik	1	1	1	1	1	1	1	1	
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	27	27	27	27
Seçmeli Dersler						8	8	8	8
Serbest Etkinlikler		4	2	2					
TOPLAM DERS SAATİ		30	30	30	30	35	35	35	35

Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okul) Haftalık Ders Çizelgesi (Ağır veya Orta Düzeyde Zihinsel Engelliler/ Otistik Çocuklar) tabloda belirtildiği şekildedir. Haftanın hangi günü, hangi dersin yapılacağına idareciler ve öğretmenler birlikte karar vermektedirler. Çizelgenin uygulanması ile ilgili açıklamalar şu şekildedir (http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_02/02120124_zeleitimuygulamamerkeziokuluhaftalkdersizelgesi.pdf, 24 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

Okutulacak seçmeli dersler; okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak “Özel Eğitim Okul ve Kurumları Seçmeli Dersler Listesinden” öğretmenler kurulunca belirlenir. Seçilecek olan seçmeli derslerin belirlenmesinde ortak karar alınır ve birlikte hareket edilir. Seçmeli dersler iki (2) ya da dört (4) saat olarak seçilebilir. Öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre saatler belirlenir ve ona uygun şekilde hareket edilir. Herhangi bir seçmeli dersin seçilebilmesi için o dersin bir önceki yılda seçilmiş olması şartı aranmaz. İhtiyaca göre başka bir seçmeli dersin seçimi de yapılabilir. Okullar, öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak seçmeli dersleri Bakanlık onayı

ile artırabilirler. Bu durumda, hazırlanan program ilgili Genel Müdürlüğün görüşü ve Talim ve Terbiye Kurulunun kararı ile uygulamaya konulur (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Çizelgede yer alan dersler haftanın günlerine eşit ağırlıklı olarak dağıtılmalıdır. Örneğin matematik ders saati haftanın belirli gün ve saatlerine yayılmalı, tek bir gün üzerinde verilmemelidir. Yine aynı şekilde diğer dersler de haftanın günlerine oranlı şekilde dağıtılmalıdır. Çizelgede yer alan “Beslenme Eğitimi” dersi her gün 1 saat olmak üzere öğrencilerin beslenme saatinde gerçekleştirilir. Bu sayede öğrencilerin beslenme saati, beslenme eğitimi dersi altında değerlendirilmekte ve beslenme eğitimi ile ilgili öğrencinin eksiklikleri giderilmektedir. İsteyen okullarda 8 ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile özel eğitime yönelik her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir. Okul yönetimi bu kararı alırken de veli ve öğretmenlerin görüşlerine başvurabilir. BEP birimi tarafından serbest zaman etkinlik saatlerinde kurumun ve çevrenin şartları ve öğrenci ihtiyaçları dikkate alınarak programda yer alan “Serbest Etkinlikler Listesinden” etkinlikler seçilir. Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından Özel Eğitim Uygulama Merkezlerinde bireysel eğitim alması uygun görülen öğrencilerin haftada toplam 10 saatlik ders dağıtım çizelgesi öğrencinin öncelikli ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanacaktır. Bu şekilde öğrencilerin bireysel eğitimden faydalanması sağlanmaktadır. “Toplumsal Uyum Becerileri” dersinde öğrencilerin performans düzeyleri ve ihtiyaçları göz önüne alınarak ilk sınıflarda ağırlıklı olarak öz bakım becerilerini kazandırmaya yönelik çalışmalara yer verilir. Bu sayede bu sınıflardaki öğrencilerin bağımsız hareket etmesi sağlanmaya çalışılmaktadır (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez. Öğrencinin katıldığı etkinlikler belgelerde belirtilir. Serbest etkinlik ders saatinde öğrencinin performans düzeyine göre ve ilgisine göre çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bu etkinlikler sayesinde öğrencinin bireysel performansında ilerlemeler sağlanmakta ve öğrencinin sosyalleşmesi açısından da olumlu etki oluşturulmaktadır. “Rehberlik” saati programı BEP birimi tarafından “Özel Eğitim Uygulama Merkezleri Rehberlik Programı” doğrultusunda planlanır. Bu plan doğrultusunda uygulanır ve iş birliği yapılarak hareket edilir. Özel eğitim uygulama merkezlerinde, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

II.2.1.1. Özel Eğitim Okullarında Serbest Etkinlikler

Serbest etkinlikler, özel eğitim gerektiren çocukların görsel algılarını, el becerilerini, el göz koordinasyonu, sosyal yaşama uyum ve okuma yazma becerilerini geliştirme ile boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili yapılandırılmış çalışmaları hedeflemektedir. Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez. Serbest etkinlikler BEP birimi tarafından ekli listeden seçilir. Ancak kurumun ve çevrenin şartları ve öğrencilerin ilgi, yetenek, performans ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yeni etkinlikler belirlenir ve uygulanabilir (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler yönlendirilmediğinde, kendi başlarına amaçlı oyun oynama veya grupla oyun oynama, etkinliğe katılma ve etkinlikteki görevini bağımsız olarak yerine getirmede güçlük yaşamaktadır. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri dersinde yalnız başına amaçlı oyun oynama, oyuncakları işlevsel kullanma, yaşlılarıyla oynama, oyun kurallarını anlama ve kurallara uygun davranma becerilerinin öğretimine yer verilmelidir. Derslerde öğrencinin oyun becerileri ya da etkinlikleri yapma düzeyi gözlenmeli, sonrasında öğrencinin ilgi ve yeteneği doğrultusunda beceri ya da etkinliğin öğretimi yapılmalıdır. Öğrenci yapılacak etkinliği bilmiyorsa öğretmen öncelikle bunun öğretimini yapmalı, sonrasında derste öğrenci serbest kaldığında kendi seçimini ifade edebilecek düzeye getirilmelidir (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Belirtilen etkinlikler listede yer aldığı sıra ile takip edilmek zorunda değildir. Her öğretmen, öğrencisi için uygun gördüğünü seçip o beceri veya etkinliği hedefleyebilir. Çocuğun yalnız oynama becerisi, oyuncak kullanma çeşitliliği arttıkça seçenekler içinden istediğini kullanması sağlanabilir. Grup oyun veya etkinlikleri, en basit kuralları olandan iki kişi ile başlanarak bu gruptaki kişi sayısının zamanla artırılması faydalı olacaktır. Öğretim sırasında uygun yardım türü gerektiğinde kullanılmalıdır. Yardımlar azaltılarak bağımsız oynamaları sağlanmalı ve izlenerek gerekli durumlarda müdahale edilmelidir (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016). Her yeni grup oyununda aynı süreç izlenmelidir (bakınız etkinlik listesi Ek 4'de).

II.2.2. Ortaöğretim Düzeyinde Uygulanan Programlar

Özel eğitim iş uygulama merkezi (okulu) lise düzeyinde uygulanan programlar ve ders saatleri aşağıda bulunan tabloda belirtilmiştir. Tabloda zorunlu dersler ve seçmeli dersler ayrı şekilde belirtilmiştir. Ayrıca dersler ve ders saatleri hakkında ayrıntılı olarak bilgi verilmiştir.

Tablo 3: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) III. Kademe Haftalık Ders Çizelgesi (Ağır veya Orta Düzeyde Zihinsel Engelliler / Otistik Çocuklar)

DERSLER		SINIFLAR				
		9	10	11	12	
Zorunlu Dersler	Toplumsal Uyum Becerileri	2	2	2	2	
	Dil ve Konuşma Gelişimi	1	1	1	1	
	Okuma Yazma	2	1	1	1	
	Matematik	2	1	1	1	
	Beden Eğitimi	1	1	1	1	
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	
	Müzik	1	1	1	1	
	Beslenme Eğitimi	5	5	5	5	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	1	1	1	
	İş ve Uygulama Dersi	12	14	14	14	
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		28	28	28	28	
Seçmeli Dersler	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Müzik	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Spor ve Fiziki Etk.	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Drama	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Sahne Sanatları	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Halk Oyunları	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Fotoğrafçılık	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
	El Sanatları	El Dokumaları	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		El Örgü Teknikleri	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Keçe Çalışmaları	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Makrome	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Basit Takı Çalışmaları	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Batik	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Seramik	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
	Tarım ve Hayvancılık	Bahçe Bitkileri Yetiştir.	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Süs Bitkileri	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
		Evcil Hayvan Bakımı	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)
	Teknoloji Tasarım	1/(2)	1/(2)	1/(2)	1/(2)	
	SEÇMELİ DERS SAATİ TOPLAMI		2	2	2	2
	TOPLAM DERS SAATİ		30	30	30	30

Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) kademe III'de haftalık ders çizelgesi (Ağır veya Orta Düzeyde Zihinsel Engelliler/ Otistik Çocuklar) tabloda belirtildiği şekildedir.

Haftanın hangi günü, hangi dersin yapılacağına idareciler ve öğretmenler birlikte karar vermektedirler. Çizelgenin uygulanması ile ilgili açıklamalar şu şekildedir (http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_02/02120124_zeleitimuygulamamerkeziokuluhaftalkdersizelgesi.pdf, 24 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

Okutulacak seçmeli dersler; okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak öğretmenler kurulunca belirlenir. Seçilecek olan seçmeli derslerin belirlenmesinde ortak karar alınır ve birlikte hareket edilir. Herhangi bir seçmeli dersin seçilebilmesi için o dersin bir önceki yılda seçilmiş olması şartı aranmaz. Öğrencinin ilgi, istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak ihtiyaca göre başka bir seçmeli dersin seçimi de yapılabilir. Seçmeli dersler bir (1) ya da iki (2) saat olarak seçilebilir. Öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre saatler belirlenir ve ona uygun şekilde hareket edilir. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günlerdeki iki (2) ders saatlik zaman dilimi “seçmeli ders saati” olarak belirlenir. Öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarına göre saatler belirlenir ve ona uygun şekilde hareket edilir (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Çizelgede yer alan dersler haftanın günlerine eşit ağırlıklı olarak dağıtılır. Örneğin hayat bilgisi ders saati haftanın belirli gün ve saatlerine yayılmalı, tek bir gün üzerinde verilmemelidir. Yine aynı şekilde diğer dersler de haftanın günlerine oranlı şekilde dağıtılmalıdır. Bu sayede programda bulunan derslerin haftanın belirli saatlerine düzenli olarak dağılması sağlanabilir. Çizelgede yer alan “Beslenme Eğitimi” dersi her gün 1 saat olmak üzere öğrencilerin beslenme saatinde gerçekleştirilir. Bu sayede öğrencilerin beslenme saati, beslenme eğitimi dersi altında değerlendirilmekte ve beslenme eğitimi ile ilgili öğrencinin eksiklikleri giderilmektedir. Aynı zamanda beslenme eğitimi saati içerisinde görülen eksiklik ve hatalara anında müdahale etme şansı olmaktadır (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Özel eğitim iş uygulama merkezlerinde (okullarında), öğrencilerin ihtiyaçları ve performanslarına göre “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır. Hazırlanan plan öğrencinin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanır. Aynı zamanda ailenin görüşleri alınarak hareket edilir. Bu programların uygulanmasında idare, öğretmen ve ailenin birlikte hareket etmesi öğrenci performansını artırabilir. Yeni öğretim programı hazırlanıncaya kadar; akademik disiplin alanlarına yönelik derslerde “Özel Eğitim Uygulama Merkezinde” uygulanan eğitim programında yer alan konulardan öğrencilerin bireysel ve

gelişim özelliklerine uygun olanlar zümre öğretmenler kurulu tarafından kararlaştırılacak ve idare tarafından onaylanarak uygulanacaktır. Bakanlıkça, iş ve uygulama dersine ait modül programlar hazırlanıncaya kadar, okullar tarafından “Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) İş ve Uygulama Dersine Ait Örnek Atölyeler” tablosunda belirlenen alanlardan yararlanarak sınıf ve şube öğretmenlerince hazırlanan programlar uygulanır. Söz konusu programlar, il millî eğitim müdürlüğü tarafından onaylanarak bir örneği Bakanlığa gönderilir. Programların uygulanmasında öğrencilerin bireysel performans düzeyleri, ilgi ve istekleri göz önünde bulundurulur. Programların uygulanmasında idare, öğretmen ve velilerin birlikte hareket etmesi sağlanırsa uygulanacak olan programların verimi artabilir (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

Tablo 4: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) İş ve Uygulama Dersine Ait Örnek Atölyeler

1	EL SANATLARI	
	Dekoratif El Sanatları	
	Dekoratif Ev Tekstili	
	El Dokuma	
2	YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ	
	Mutfak	
	Servis	
	Bulaşıkçılık	
3	KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ	
	Ön Büro Hizmetleri	
	Kat Hizmetleri	
4	MATBAA	
	Ciltleme	
	Tampon Baskı	
	Alternatif Baskı	
	Serigrafi Baskı	
	Ambalaj Kartonaj	
5	TARIM TEKNOLOJİLERİ	
	Seracılık	
	Sebze Meyve Yetiştiriciliği	
	Çiçek Yetiştiriciliği	
	Mantar Yetiştiriciliği	
	Bahçivanlık	
	Bağcılık	
	Çiçek Düzenleme	
	Fide Ve Fidan Üretimi	
6	MOBİLYA DEKORASYON	
	Ahşap Üst Yüzey İşlemleri	
	Ahşap Süsleme	
7	HAYVANCILIK	
	Kümes Hayvancılığı	
	Büyükbaş Hayvancılık	
	Küçükbaş Hayvancılık	
	Kültür Balıkçılığı	
	Evcil Hayvan Bakımı	

II.3. Görev Yapan Öğretmenler

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği (2012) Özel Eğitim Kurumlarında Personel Görevlendirilmesi Madde 7: Özel eğitim okullarına Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği hükümlerine göre aşağıda belirtilen personel görevlendirilir. Özel eğitim okullarında: Kurum Müdürü, kontenjanı yüzde fazla olan okullarda müdür yardımcısı, aynı kurucuya ait birden fazla özel öğretim kurumu bulunması durumunda, isteğe bağlı genel müdür ve genel müdür yardımcısı, okulun seviye ve türüne uygun sınıf ve branş öğretmeni, Bakanlıkça belirlenen destek eğitim programlarını uygulayacak zorunlu özel eğitim personeli, rehber öğretmen veya psikolog, görevlendirilir. Ayrıca, isteğe bağlı olarak ihtiyaç duyulan diğer personel de görevlendirilebilir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

II.3.1. Alan Mezunu Öğretmenler

Özel eğitim okullarında görev yapan alan öğretmenleri; zihin engelliler öğretmeni, işitme engelliler öğretmeni ve görme engelliler öğretmenleridir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2012) Madde 49: Özel eğitim kurum, okul ve sınıflarında öğretmen ihtiyacının lisans seviyesinde özel eğitim öğretmeni yetiştiren yükseköğretim programını tamamlayanlarla karşılanamaması durumunda; sınıf öğretmeni yetiştiren lisans programlarını bitirip özel eğitim alanında yüksek lisans ya da doktora yapan öğretmenler ile özel eğitim alanındaki öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla Bakanlıkça hazırlanan hizmet içi eğitim programına katılmış sınıf öğretmenleri valiliklerce bu okul ve kurumlarda görevlendirilir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012).

Özel eğitim öğretmenleri; çalıştığı kurumun özellikleri dikkate alınarak diğer görevleri yanında şu görevleri de yerine getirir: Öğrencilerin eğitim performanslarını ve gerçekleştirmeleri gereken amaçları dikkate alarak, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanmasına katılır ve uygular. Ailenin ve yakın çevresinin öğrencinin gelişim sürecinde aktif rol almasını sağlamak için veli ile iş birliği yapar. Öğrencilerinin bireyselleştirilmiş eğitim programlarının amaçlarının gerçekleşme düzeyini kaydeder. Öğrencilerin destek eğitim hizmetlerinin sağlanmasında; sınıf ve kurum değiştirmesi gerekenlerin, özellik ve yeterliliklerine uygun yönlendirilmesinde, görüşünü bildirerek rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kurulu ile iş birliği yapar (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2012). Sınıf öğretmenliğinin esas olduğu okullarda; özel eğitim öğretmenleri, atölye ve branş

öğretmenleri ile birlikte derse girer. Resim, müzik, beden eğitimi gibi özel beceri gerektiren dersler branş öğretmenleri, kurstan geçerek branşlaşmış sınıf öğretmenleri veya ek branşı uygun olan özel eğitim öğretmenleri tarafından verilir (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/66.html>, 26 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği (2012) İşitme, Görme veya Zihin Engelliler Sınıf Öğretmeninin Görevleri Madde 8: İşitme, görme veya zihin engelliler sınıf öğretmenin görevleri şunlardır: BEP' te alanıyla ilgili gelişim ölçekleri ile ölçme ve değerlendirme araçlarının hazırlanıp uygulanmasında BEP geliştirme birimi ile iş birliği yapmak. BEP' te alanıyla ilgili uygulama ve değerlendirme yapmak. Engelli bireylerin eğitim performanslarını ve yetersizlik türünü dikkate alarak eğitimleri sırasında kullanılmak üzere alanıyla ilgili gerekli materyalleri hazırlamak. Kurumdaki aile eğitimi ve danışmanlığı çalışmalarına katılmak, sınıfındaki bireylerin ailelerine yönelik aile eğitim çalışmalarını psikolog veya rehber öğretmenle birlikte planlamak ve yürütmek. Engelli bireylere destek eğitim hizmeti sağlamak ve eğitim performansları doğrultusunda bireylerin uygun okul veya kuruma yönlendirilmesinde BEP geliştirme birimiyle iş birliği yapmak. Kuruma devam eden engelli bireylere diğer kurum veya kuruluşlarda hizmet veren uzman ve öğretmenlerle eşgüdüm içinde çalışmak. Bu sayede öğrencide hedeflenen kazanımlara daha kolay ve hızlı şekilde ulaşabilir(http://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/06162448_Yzel_YYretim_kurumlarY_yYnetmeliYi.pdf, 26 Nisan 2018 tarihinde erişildi).

Diğer görevleri ise şu şekildedir; engelli bireylerin yetersizliklerinden dolayı kullandığı kişisel cihaz ve aletlerin bakımı ve kontrolüne ilişkin tedbirler almak. Aynı zamanda bu kişisel aletlerin bakım, temizlik ve kontrollerini aile ile birlikte eşgüdümlü olarak yapmak gerekmektedir. Engelli bireylerin eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim yapmak. Aynı zamanda çocuğun eğitimine katkıda bulunan diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde hareket etmek gerekmektedir. Bu sayede öğrencinin performansındaki gelişmeler daha hızlı olacaktır. Ayrıca görev tanımında belirtilen görevlere benzer diğer görevleri yapmak da işitme, görme ve zihin engelliler sınıf öğretmenlerinin görevleridir(http://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/06162448_Yzel_YYretim_kurumlarY_yYnetmeliYi.pdf, 26 Nisan 2018 tarihinde erişildi). Özel eğitime muhtaç öğrencilerin (zihinsel engelli ve otistik) eğitim ve öğretim gördüğü kurumlarda (okullarda) görevli, kadrolu ve 4/B' li zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri görevlerinin zorluğundan kaynaklı olarak ek ders ücretini (yıpranma payı) % 25 fazla almaktadırlar.

II.3.2. Alan Dışı Mezun Öğretmenler

Özel eğitim okullarında alan dışı görev yapan öğretmenler görevlendirme ve ücretli sınıf öğretmeni olarak çalışan öğretmenlerdir. Görevlendirme olarak çalışan sınıf öğretmenleri, çeşitli nedenlerden dolayı kadrosu bulunduğu okulda norm fazlası olduğu için özel eğitim okuluna geçici olarak görevlendirilen öğretmenlerdir. Bu öğretmenler, özel eğitimde çalıştığı süre zarfında, alan öğretmenleri gibi ek ders ücretlerini %25 fazla almaktadırlar. Ücretli sınıf öğretmeni olarak görev yapan öğretmenler ise göreve gelemeyen öğretmenlerin ya da kadrosu boş olan okullarda, bu boşluğu dolduracak öğretmen olmadığı için özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerdir. Özel eğitim iş uygulama merkezi ve okullarına ücretli öğretmenlik başvuruları ağustos ayında başlamakta olup ihtiyaç doğrultusunda uygun adayları seçmeye gidilir. Eylül ayında kadrolara gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra kalan açığa göre bu seçim yapılmaktadır. Ücretli öğretmen seçiminde lisans mezunu olma şartı aranırken, öncelikle eğitim fakültesi lisans mezunu olan öğretmen adayları tercih edilmektedir. Eğitim fakültesi lisans mezunu öğretmen adayları arasından ise okul öncesi ve rehberlik öğretmeni adaylarının seçilmesine dikkat edilmektedir.

Ücretli öğretmenler il/ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından ulaşıp göreve başlayacağı tebliğ edilir eğer öğretmen adayı kabul ederse kurumuna gelip gerekli yazışmalar yapıldıktan sonra SSK girişleri yapılır ve resmen göreve başlamış olur. Fakat aynı okullarda ve koşullarda ek ders karşılığı görev yapan ücretli öğretmenler ise ek ders ücretlerinin % 25 fazlasını alamamaktadırlar. Bunun nedeni ise, Maliye Bakanlığı'nın 01.05.2008 tarih ve 5724 sayılı yazısı ile öğretmen yetersizliği nedeniyle özel eğitim okullarında ek ders ücreti karşılığında ders okutmak üzere görevlendirilenlere ödenecek ek ders ücretlerinin % 25 fazlasıyla ödenemeyeceği yönündeki yazısıdır.

II.4. Mesleki Yeterlik

Mesleki yeterlik, bir mesleğin yerine getirilebilmesi için sahip olunması gereken beceri ve tutumların tümüdür. Ayrıca o mesleği yerine getirebilmek için gereken hazır bulunuşluk düzeyidir.

II.4.1. Öğretmenlerin Mesleki Yeterlikleri

Öğretmenlerin, mesleki yeterlik seviyelerini yükseltmeleri için mesleki bilgi düzeylerini artırmaları gerekmektedir. Ayrıca öğretmenlerin mesleki yeterlik seviyelerini

artırmak için sürekli öz denetim yapmaları önemli ve gereklidir. Öğretmenlik mesleğinde başarılı olmanın yolu, mevcut personelin mesleki gelişiminde sürekliliği sağlayabilmektir (Öz, 2014). Bu nedenle öğretmenlerin mesleki yeterliklerini artırmak adına hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi fayda sağlayabilir. Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri belirlemiş ve öğretmenlerde bulunması gereken bilgi, beceri ve tutum özelliklerini içeren genel yeterlikleri 2006 yılında yürürlüğe koymuştur. MEB'in belirlediği öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri şunlardır: Kişisel ve mesleki değerler, öğrenciyi tanıma, öğrenme ve öğretme süreci, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme, okul, aile ve toplum ilişkileri, program ve içerik bilgisi olmak üzere belirlenmiştir (MEB, 2006).

Türk Eğitim Derneği (TED) ise öğretmenlerin sahip olması gereken yeterlik alanlarını aşağıdaki şekilde belirtmiştir: Öğretmenin, öğretimi planlaması ve uygulaması, öğretmenlerin, öğrenme öğretme sürecinde konu alanını iyi bilmesi ve anlaması, öğretimi, öğrenci özelliklerine göre uyarlama, öğretim sürecini ve öğrenci davranışlarını yönetme, öğrenme öğretme ortamında etkili bir iletişim sağlayabilme, bilişim teknolojilerini etkili biçimde kullanabilme, bireysel ve mesleki gelişimi planlama ve gerçekleştirme, öğretimin etkililiğini ve öğrenci gelişimini izleme ve değerlendirme, diğer öğretmenler, veliler ve okul çalışanları ile işbirliği içinde çalışabilme, etik kurallar çerçevesinde, sorumlu ve eleştirel davranabilmedir (TED, 2009).

Öğretmenlik mesleğinde yeterlik alanları olduğu gibi özel eğitim alanında da özel yeterlik alanları bulunmaktadır. Öğretmenlerin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimleri alanında çalışabilmeleri için genel öğretmen yeterlikleri yanında zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitimleri alanında da yeterli olmaları gerekmektedir (Devlet Planlama Teşkilatı DPT, 2001). Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin topluma kazandırılması ve bağımsız yaşamalarının sağlanması mesleki yeterliğe sahip öğretmenler sayesinde olabilir (Erbaş ve Yücesoy, 2002).

II.4.2. Öğretmenlerin Mesleki Yeterliklerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde, özel eğitimde görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterlikleri üzerine yapılan çalışmalar sınırlı ve kısıtlı seviyededir. Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri üzerine yapılan çalışmalardan biri Cora'nın (1997) yapmış olduğu çalışmadır. Cora (1997), yaptığı çalışmada özel eğitim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerini belirlemeyi

amaçlamıştır. Araştırma sonucunda özel eğitim alan öğretmenlerinin diğer alan öğretmenlerine oranla daha yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özel eğitim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerine yönelik yapılan bir diğer çalışma ise Öğülmüş'ün (2014) yılında yapmış olduğu çalışmadır. Öğülmüş (2014), yaptığı çalışmada alan mezunu ve alan dışı lisans programlarından mezun olan özel eğitim öğretmenlerinin mesleki yeterliklerini değerlendirmeyi hedeflemiştir. Araştırma sonucunda ise özel eğitim alanından mezun olan öğretmenlerin alan bilgisi ve mesleki yeterlik genel puanları sınıf öğretmenliği ve diğer alanlardan mezun olan öğretmenlerin puanlarından yüksek bulunmuştur.

Öğretmenlerin mesleki yeterlikleri konusunda, diğer lisans programları üzerine yapılan mesleki yeterlik çalışmaları ise şunlardır: Deniz ve Tican'ın (2017) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının, öğretmen öz-yeterlik inançları ile mesleki kaygılarına yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda ise öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ve mesleki kaygı düzeyleri; cinsiyet, mezun olunan lise türleri ve devam ettikleri programlara göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Arslan ve Özpınar (2008) yılında yaptıkları çalışmada yeni ilköğretim programlarının öğretmenlerde bulunmasını istediği yeterliklerle, eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına kazandırılması amaçlanan mesleki yeterliklerin, uyuşup uyuşmadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda ise eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına kazandırılması hedeflenen mesleki yeterliklerin ve niteliklerin, öğretmenlerin sahip olması gereken beceriler ve yeterliklerle uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı'nın hedeflediği ve beklediği yeterliklerin çoğuna sahip olacak şekilde yetiştiği sonucuna varılmıştır.

Yeşilyurt (2013) yılında yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algısını belirlemeyi hedeflemiştir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyinin istenilen seviyede olduğunu görülmüştür. Bağımsız değişkenler dikkate alındığında ise öğretmen adaylarının öz-yeterlik algı düzeyleri arasında cinsiyet, öğretmen olarak görev yapıp yapmama ve öğrenim görülen program türü değişkenleri açısından anlamlı fark tespit edilirken, akademik başarı notu değişkeni açısından anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Deniz (2016) yılında yaptığı çalışmada rehber öğretmen adaylarının, özel eğitime ilişkin öz yeterlik algılarını incelemeyi hedeflemiştir. Araştırma sonucunda, rehber öğretmen

adaylarının özel eğitim ile ilişkili öz-yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Rehber öğretmen adaylarının, özel eğitimle ilgili programları hazırlamada yeterli olmadıkları sonucuna da ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada rehber öğretmen adaylarının özel eğitim öz-yeterlik algıları ile cinsiyet değişkeni arasında bir fark bulunmamıştır. Sınıf değişkeninde ise 3. ve 4. sınıf düzeyi lehine bir fark bulunmuştur.

Karacaoğlu (2008) yılında yaptığı çalışmada öğretmenlerin yeterlilik algılarını belirlemek ve öğretmenlerin yeterlilik algıları ile farklı değişkenler arasındaki farkı incelemiştir. Araştırmanın sonucunda ise öğretmenlerin meslek bilgisi ve kendilerini geliştirme konularında kendilerini yeterli gördükleri, alan bilgisi ve ulusal-uluslararası değerler konularında yeterli gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin öğretmenlik yeterlilikleri algılarının daha yüksek olduğu ve branşlara göre öğretmen algıları arasında fark olmadığı görülmüştür.

Çapri ve Çelikkaleli (2008) yılında yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarını cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda; öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumları üzerinde cinsiyetin önemli bir etkisinin olduğu, program ve fakülte değişkenlerinin ise anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının yeterlik inançları üzerinde ise, cinsiyet, program ve fakülte değişkenlerinin anlamlı bir etkisinin bulunduğu görülmüştür.

Berkant (2017) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algılarını çeşitli değişkenlere göre incelemiştir. Araştırma sonucunda ise sosyal bilimler disiplininde eğitim almış olan öğretmen adaylarının öğrenci katılımı, öğretim stratejileri ve öz-yeterliklerin toplamında öğretmen öz-yeterlik algıları fen bilimleri disiplininde eğitim almış olan adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak öğretmen adaylarının branş durumunun, sınıf yönetimine yönelik öz-yeterlik algılarını etkilemediği görülmektedir. Aynı zamanda öğretmen adaylarının cinsiyetleri, medeni durumları, yaşları, özel ya da devlet kurumunda çalışmaları, mesleki deneyimleri, aylık gelir düzeyleri, öğretmenlikle ilgili seminer alma durumları, branşlarıyla ilgili yayın okuma sıklıkları ve Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) girme sayıları öğretmen öz-yeterlik algılarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Numanoğlu ve Bayır (2009) yılında yaptıkları çalışmada Bilgisayar ve ğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (BTE) dördüncü sınıfta okuyan bilgisayar ğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini kazanma durumlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini kazanma durumlarına göre; cinsiyet, bölümü isteyerek seçip seçmeme ve öğretmenlik yapmayı isteyip istememe durumlarına ilişkin bilgisayar ğretmen adaylarının, “ğrenciyi Tanıma” ana yeterliği altındaki “ğrenciye Değer Verme” alt yeterliğini kazanma durumlarının yüksek olduğu bulunmuştur.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler verilmektedir.

III.1. Araştırma Modeli

Araştırma, Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan alan öğretmenleri ve alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin incelenmesine yönelik betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada öğretmenlerin görüşlerinin daha derinlemesine incelenmesi için nitel araştırma yöntemi seçilmiştir. Nitel araştırma, gözlem görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alarak sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Araştırmada Nitel Araştırma yöntemleri içerisinde yer alan Görüşme yönteminin türlerinden olan Yarı Yapılandırılmış Görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmalarda yaygın kullanılan veri toplama tekniklerinden biri olan görüşme, önceden hazırlanmış soruları sorduğu ve karşısındaki kişinin sorulara yanıtlar verdiği amaçlı bir söyleşidir (Kuş, 2003). Görüşme sürecinin planlı ve amaçlı olması görüşme tekniğini, bir sohbet olmaktan farklı kılar ve onu hedeflere yönelik planlanmış bir veri toplama aracı yapar. Görüşmede kullanılan soru ve cevap yöntemi ise veri toplarken bir ilişkiyi kurma ve veriye ulaşma yolu olarak nitelendirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Yukarıda da bahsedildiği üzere çalışmada görüşme türlerinden Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı, görüşmeye başlamadan önce sormayı planladığı soruları içeren görüşme formunu hazırlar. Aynı zamanda araştırmacı, görüşmenin akışına bağlı olarak konu ile ilgili yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını yönlendirebilir. Bu sayede görüşme yapılan kişinin cevapları ayrıntılı olarak vermesi sağlanır. Görüşme esnasında, görüşme yapılan kişi bazı soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlar ise araştırmayı yapan kişi bu soruları sormayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeniyle eğitim bilim araştırmalarında daha uygun bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır (Ekiz, 2003). Yarı yapılandırılmış

görüşme tekniğinin, araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık ise görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme formuna bağlı olarak sürdürülmesi ve bu nedenle sistematik bilgiler sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

III.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Beyşehir ve Seydişehir ilçelerindeki, Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan alan öğretmenleri ve alan dışı sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenler ile görev yaptığı okullarda bireysel olarak görüşülmüştür. Beyşehir ve Seydişehir Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de, alan öğretmeni ve alan dışı öğretmen olarak görev yapan 30 öğretmen ile görüşülmüştür. Beyşehir ve Seydişehir Özel Eğitim ve İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de alan öğretmeni olarak görev yapan 15 öğretmen ve alan dışı öğretmen olarak görev yapan 15 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Araştırmaya katılan alan öğretmenlerine ve alan dışı öğretmenlere araştırmaya katılmanın zorunlu değil, gönüllük esasına dayalı olduğu belirtilmiştir. Bu cümleden hareketle araştırmaya katılan alan öğretmenleri ve alan dışı öğretmenler araştırmaya gönüllü olarak katılacaklarını kabul etmişlerdir.

Tablo 5: Çalışma Grubuna Katılan Alan Öğretmeni ve Alan Dışı Sınıf Öğretmeni Olarak Görev Yapan Öğretmen Bilgileri

İLÇELER	ÖĞRETMENLER			
	Alan Öğretmenleri		Alan Dışı Sınıf Öğretmenleri	
	Bay	Bayan	Bay	Bayan
Beyşehir	4	4	4	4
Seydişehir	4	3	3	4
TOPLAM	8	7	7	8

III.2.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri

Araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmen sayılarına baktığımızda, on beş alan öğretmeni ve on beş alan dışı sınıf öğretmeni ile bireysel görüşme yapılmıştır. Her iki okulda da bireysel görüşme yapılan öğretmen sayıları; okullardaki alan öğretmeni ve alan dışı sınıf

öğretmen sayıları gözetilerek denk tutulmaya çalışılmıştır. Araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin cinsiyet durumlarına bakıldığında ise öğretmenlerin yarısının (15: %50) bay, diğer yarısının (15: %50) bayan olduğu bulgulanmıştır. Araştırmaya katılan alan öğretmenlerinin 8'inin (%53) bay, 7'sinin (%46) bayan olduğu bulgulanmıştır. Araştırmaya katılan alan dışı öğretmenlerin 7'sinin (%46) bay, 8'inin (%53) bayan olduğu bulgulanmıştır.

III.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler Yarı Yapılandırılmış Görüşme Yöntemi aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcı olarak belirlenen öğretmenlere, araştırmacı tarafından geliştirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları uygulanmıştır. Formun geliştirilmesi için izlenen basamaklar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 6: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları Hazırlanırken İzlenen Basamaklar.

Aşama 1	Yarı yapılandırılmış görüşme formları alan ve alan dışı öğretmen görüşme formları olarak ayrı ayrı hazırlanmıştır. Her bir form 15 soru içermektedir.
Aşama 2	Görüşme formları, nitel araştırmalar konusunda deneyim sahibi üç uzmana incelenmiştir. Uzmanlardan alınan görüş ve dönütler doğrultusunda madde ifadeleri yeniden değiştirilmiştir. Düzenlenen formlar incelenmesi için yeniden uzmanlara gösterilmiştir.
Aşama 3	Uzmanların son önerileri üzerine biçimlendirilen maddeler araştırmada kullanılarak, görüşme formu son haline getirilmiştir.
Aşama 4	Pilot çalışma için iki alan öğretmenine ve alan dışı öğretmene Görüşme Formundaki sorular sorulmuş ve anlaşılmayan ifadeler üzerinde bazı düzeltmeler yapılmıştır.
Aşama 5	Pilot çalışmadan sonra anlaşılmayan maddelerin anlaşılabilir duruma getirilmesi için görüşme soruları tekrar nitel araştırmalar konusunda deneyimli üç uzmana gösterilmiştir.
Aşama 6	Son haline getirilen Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları araştırmada kullanıldığı duruma getirilmiştir.

Görüşmeler yapılırken alan öğretmenlerinden ve alan dışı öğretmenlerden oluşan katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

- 1) Alan mezunu olarak öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 2) Alan bilgisi düzeyinde kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 3) Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 4) Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 5) Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 6) Program uyarlama ve uygulama konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 7) Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 8) Aile eğitimi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 9) Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 10) Sınıf yönetimi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 11) Zaman yönetimi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

- 12) Öğrenci ile iletişim konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 13) Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 14) Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 15) Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendinizi ne kadar yeterli hissettiğiniz ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Soruları yöneltilmiştir (Detaylı bilgi için bakınız Ek: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları).

III.4. Verilerin Toplanma Süreci

Görüşme formundaki sorular sayesinde araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri çok yönlü incelenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen verilerin ses kayıt cihazıyla kaydedilebilmesi için araştırmaya katılan öğretmenlerden izin alınmıştır. Ses kayıt cihazıyla kaydedilen görüşme kayıtlarının çözümlenmesi yapılmış ve elde edilen veriler formun üzerine oluşturulan özel bir forma yerleştirilmiştir. Anahtar düşüncelerden yola çıkılarak oluşturulan özel forma elde edilen veriler kodlanmıştır. Kodlanan sayfalar tek tek okunarak anahtar düşünceler özel olarak hazırlanan çözümlenme sayfalarının kenarlarına yazılmıştır. Sonrasında ise kodlanan veriler frekans ve yüzdelerinin hesaplanabilmesi için sayılmış ve sayılan ana kavramların frekans değerleri hesaplanmıştır.

III.4.1. Görüşmelerin Yapılması

Araştırmaya katılan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde aşağıdaki sıra izlenmiştir.

- 1) Araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmenlerle yapılan görüşmeler, kendi istekleri doğrultusunda ve kendilerini rahat ifade edebilecekleri ortamlarda gerçekleştirilmiştir.

- 2) Görüşmelerin tamamı araştırmacı tarafından birebir ve yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerin kendi görüşlerini açık bir ifadeyle anlatmalarının araştırma açısından önemi vurgulanmıştır.
- 3) Araştırma kapsamında görüşülecek öğretmenlerden görüşme için izin alınmış ve böylelikle katılımcıların gönüllülük esasına dayalı olması sağlanmıştır. Görüşülen öğretmenlere verilerin kayıt edilmesi esnasında bir eksiklik olmaması ve görüşmenin akısının bozulmaması için ses kayıt cihazı ile kayıt yapılacağı ve bu kayıtların araştırmacı dışında hiç kimse tarafından dinlenmesi veya okutulmasının mümkün olmayacağı hatırlatılmıştır.
- 4) Görüşmenin başında, her bir katılımcıya araştırma sonuçlanıncaya kadar belirlenen numarayla anılacağı, kendi isminin kesinlikle kullanılmayacağı belirtilmiştir.
- 5) Görüşmeler esnasında öğretmenlere on beş (15) soru yöneltilmiştir. Öğretmenler, önceki sorularda verdikleri cevaplarla birlikte bir başka sorunun cevabını vermiş olsalar da cevaplanmış olan soru öğretmene tekrar sorulmuştur. Her bir görüşme 60-90 dakika arasında sürmüştür.
- 6) Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, ses kayıt cihazı yardımı ile kayıt altına alınmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi kayıtların dinlenmesi yoluyla transkriptleri yapılarak veriler çözümlenmiş ve özel bir forma yerleştirilerek her bir satır kodlanmıştır. Kodlanan sayfalar okunarak ana kavramlar çözümlene sayfalarının kenarlarına yazılmış ve sonrasında bu ana kavramlar sayılarak frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır.
- 7) Yapılan görüşmeler esnasında öğretmenlerin isimlerinin kesinlikle kullanılmaması kararı alındığı için öğretmenlere yönelik, araştırmacı tarafından belirlenen kodlamalar kullanılmıştır (Örneğin: Alan öğretmeni 1 ve Alan dışı öğretmen 1).

III.5. Verilerin Analizi

Öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmeler tamamlandıktan sonra ses kayıtlarında herhangi bir değişiklik yapılmadan görüşme formlarında yer alan verilerin dökümü yapılmıştır. Elde edilen veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre oluşturulması ve görüşmede kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak sunulmasına imkan sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Her bir öğretmen için yapılan görüşmeler değerlendirilmiş ve her sorunun yan tarafında soruların cevaplarını kapsayan kategorilerin yer aldığı “Görüşme Kodlama Anahtarı” oluşturulmuştur. Görüşme kodlama anahtarında yer alan kategorilerin uygunluğunun belirlenebilmesi amacıyla her bir görüşme için (alan öğretmeni ve alan dışı öğretmen) birer boş görüşme kodlama anahtarı oluşturulmuştur. Alan öğretmeni ve alan dışı öğretmenlerle yapılan görüşmelerden birer tanesi seçilerek araştırmacılardan biri ve bir uzman tarafından, birbirlerinden bağımsız olarak görüşme kodlama anahtarına göre değerlendirilmiştir. Değerlendirme, görüşülen alan öğretmeni ve alan dışı öğretmen görüşlerine uygun bulunan kategorinin görüşme kodlama anahtarına işaretlenmesi şeklinde yapılmıştır. Araştırmacı ve uzmanın yaptığı bu işaretlemelerin tutarlılığını belirlemek amacıyla, görüşme kodlama anahtarları her sorunun cevabı tek tek ele alınarak karşılaştırılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda kategorilerde değişiklik yapılması gerekli görüldüğünde değişiklikler yapılarak görüşme kodlama anahtarına son hali verilmiştir.

Değerlendiriciler arası güvenilirliğin belirlenebilmesi amacıyla, görüşme kodlama anahtarları alan öğretmenleri için on beş ve alan dışı sınıf öğretmenleri için on beş adet olarak çoğaltılmıştır. Bir araştırmacı ve bir uzman birbirlerinden bağımsız olarak, araştırmaya katılan on beş alan öğretmeni ve on beş alan dışı sınıf öğretmeni için oluşturulan görüşme formlarını okuyarak, görüşme kodlama anahtarında her soruya ilişkin uygun kategoriyi işaretlemişlerdir. Görüşme kodlama anahtarları uygulanan yöntemle doldurulduktan sonra, görüşme kodlama anahtarlarının tutarlılığının sağlanması amacıyla araştırmacı ve uzmanın doldurduğu görüşme kodlama anahtarları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda, araştırmacı ve uzman ilgili sorudaki aynı kategoriyi işaretlemişse ya da soruyla ilgili kategorilerde herhangi bir işaretleme yapılmamış ise bu durum, uzmanlar arası görüş birliği, araştırmacı ve uzman birbirinden farklı kategorilerde işaretleme yapmışlarsa; araştırmacının yaptığı analiz referans alınarak sadece bir görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir. Çalışmanın güvenilirlik hesaplamasında “Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı” formülü kullanılmıştır. Araştırmada alan öğretmenleri için kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki

soruların tamamında görüş birliği/görüş birliği oluşmuştur. Araştırmada alan dışı sınıf öğretmenleri için kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki on üç soruda görüş birliği/görüş birliği oluşmuş, sorunun iki tanesinde ise uzman ile araştırmacı arasında görüş ayrılığı gözlenmiştir. Görüş ayrılığı görülen soru ve maddelerde araştırmacının analizi kabul edilmiştir. Bu analizlerin hesaplanması sonucunda araştırmanın, değerlendiriciler arası güvenilirlik ortalamasının yüzde doksan üç (%93) olduğu saptanmıştır.

Araştırmada analizleri yapılan öğretmen görüşleri, nedenleriyle birlikte yazılmış ve kategorilere ayrılmıştır. Kategoriye ayrılan öğretmen görüşleri, görüşme sırasına göre numaralandırılarak yazılmıştır. Her bir öğretmen görüşlerinin, kategorilerinin altına görüşlerden kesitlere yer verilmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) kademe III'de görev yapan özel eğitim alan mezunu öğretmenler ve alan dışı öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular sunulmaktadır. Araştırmadan ortaya çıkan bulgular iki bölümde analiz edilmiştir. Birinci bölümde, alan mezunu öğretmen görüşlerinden ortaya çıkan bulguların; ikinci bölümde ise, alan dışı öğretmen görüşlerinden ortaya çıkan bulguların analizleri sunulmaktadır. Alan mezunu öğretmen ve alan dışı öğretmen görüşlerinden ortaya çıkan bütün bulgular; alt ana başlıklar halinde alan öğretmenlerinden ve alan dışı öğretmenlerden alınan kesitlerle birlikte frekans ve yüzdeleri hesaplanarak sunulmaktadır.

IV.1. Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de Görev Yapan Özel Eğitim Alan Mezunu Öğretmenlerin Görüşlerinden Ortaya Çıkan Bulgular

Bu bölümde, görüşmeye katılan alan mezunu öğretmenlerin mesleki yeterliklerine yönelik görüşleri sunulmaktadır. Alan mezunu öğretmenlere yöneltilen sorular ve bu sorulara yönelik öğretmen görüşleri nedenleriyle birlikte sunulmaktadır.

IV.1.1. Alan Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.1.1. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (13: %100) alan mezunu olduğu için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alan mezunu olduğum için kendimi yeterli ve donanımlı hissediyorum” (Alan öğretmeni, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü alan mezunuyum, kendimi özel eğitimde ve öğretmenlik mesleğinde oldukça yeterli hissediyorum” (Alan öğretmeni, 6).

Yeterli hissettiğini ifade eden öğretmenlerin çoğunluğu (12: %92) üniversitede özel eğitim alanıyla ilgili eğitimleri aldıkları için kendilerini yeterli hissettiklerini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü mesleğimde kendimi ve öğrencilerimi başarıya ulaştıracağımı düşünüyorum aynı zamanda üniversitede özel eğitim üzerine aldığım eğitimlerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 13).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede alanımız ile ilgili aldığımız eğitimler sayesinde kendimi geliştirdiğime inanıyorum” (Alan öğretmeni, 9).

Yeterli hissettiğini ifade eden öğretmenlerin üçte birinden fazlası (5: %38) üniversite yıllarında edinmiş olduğu staj tecrübelerinden dolayı yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında uyguladığım stajların çok büyük faydası oldu” (Alan öğretmeni, 7)

“Yeterli hissediyorum çünkü staj gördüğüm dönemde karşılaştığım öğrenciler ve zorluklar kendime güven kattı ve yeterli hissetmemi sağladı” (Alan öğretmeni, 12).

Yeterli hissettiğini ifade eden öğretmenlerin yaklaşık üçte biri (4: %30) bilimsel çalışmalarını takip ettiği için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimle ilgili makale ve tezleri yakından takip ediyorum” (Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü alanımızla ilgili bilimsel yayınları ve kitapları, okumaya ve araştırmaya merakım olduğu için yeterli hissediyorum” (Alan öğretmeni, 8).

Yeterli hissettiğini ifade eden öğretmenlerin yaklaşık üçte biri (4: %30) meslek deneyimi olduğundan dolayı yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü meslek hayatımda edindiğim tecrübelerin faydası oldu ve kendimi geliştirdim” (Alan öğretmeni, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğretmenlik yaptığım zaman zarfında tecrübe edindiğim için kendimi yeterli hissediyorum” (Alan öğretmeni, 13).

IV.1.1.2. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (2: %13) öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (2: %100) üniversite yıllarında aldığı eğitimleri eksik bulduğu için orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında özel eğitim ile ilgili yeterli eğitimin verilmediğini düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 10).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü aldığım teorik bilgilerin yeterli olmadığını ve havada kaldığını düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 14).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (2: %100) özel eğitimin geniş bir alan olmasından dolayı orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü alanımız çok geniş bir yelpazeye sahip ve sürekli araştırma yapmak gerekiyor. Bu durumdan dolayı zorlandığım zamanlar oluyor” (Alan öğretmeni, 14).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim geniş bir alan, sürekli araştırma yapmak ve kendini yenilemek gerekiyor bu nedenle zorlanıyorum” (Alan öğretmeni, 10).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %50) özel eğitimde karşılaştığı zorluklardan dolayı orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde karşılaştığım güçlükler ve zorluklar genel anlamda orta düzeyde yeterli hissetmeme neden oldu” (Alan öğretmeni, 10).

IV.1.2. Alan Öğretmenlerinin Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin alan bilgisi düzeyinde kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.2.1. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (13: %100) alan mezunu olduğu için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alan mezunu olduğum için alana ve alan bilgisine hakim olduğumu düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü alan mezunu olduğum için aldığım eğitimlerin ve bilgilerin çok faydası olduğunu düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 11).

Alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (13: %100) üniversitede eğitimleri aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında almış olduğum eğitimler teorik anlamda alt yapı oluşturdu” (Alan öğretmeni, 13).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aldığım eğitimlerin, bilgilerin çok faydası oldu ve teorik anlamda kendimi geliştirdim” (Alan öğretmeni, 9).

Yeterli hissettiğini ifade eden öğretmenlerin yaklaşık üçte biri (4: %30) güncel bilimsel yayınları takip ettiği için kendilerini yeterli hissettiklerini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alanıyla ilgili güncel makale ve tez çalışmalarını yakından takip ediyorum. Bu durumda teorik anlamda faydalarını görüyorum” (Alan öğretmeni, 10).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim ile ilgili güncel şekilde makale, tez ve kitap çalışmalarını takip etmekteyim” (Alan öğretmeni, 11).

Alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %7) Hakan SARI'nın bilgi ve paylaşımlarından dolayı yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde Özel Eğitim Bölüm Başkanı olan Sayın Prof. Dr. Hakan SARI Hocamızın teorik bilgileri ve paylaşımları çok faydalı oldu” (Alan öğretmeni, 3).

IV.1.2.2. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (2: %14) alan bilgisi düzeyinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli

hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Alan bilgisi düzeyinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (2: %100) üniversite yıllarında aldığı eğitimleri eksik bulduğu için orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında özel eğitim üzerine almış olduğum eğitimlerin yeterli olmadığını düşünmekteyim” (Alan öğretmeni, 6).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü üniversitede özel eğitim ile ilgili derinlemesine bilgi verilmediğini ve bu nedenle teorik anlamda eksik olduğumu hissediyorum” (Alan öğretmeni, 14).

Alan bilgisi düzeyinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %50) işitme engelliler öğretmeni olduğu için orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü işitme engelliler öğretmenliği mezunuyum. Zihin, işitme ve görme alanları özel eğitim alanı olarak birleştirildiği için zihinsel yetersizliği olan öğrencilere yönelik fazla bilgi sahibi değilim. Dolayısıyla bu durum beni zorlamaktadır” (Alan öğretmeni, 6).

Alan bilgisi düzeyinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %50) özel eğitimin geniş alan olması ve sürekli araştırma gerektiren bir alan olmasından dolayı orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim geniş bir alanı kapsıyor ve bu nedenle zorlanıyorum. Aynı zamanda özel eğitim sürekli araştırma yapmayı güncel yayınları takip etmeyi de gerektirmekte. Bana göre çok geniş ve değişken bir yapıya sahip bu nedenle zorlanmaktayım” (Alan öğretmeni, 14).

IV.1.3. Alan Öğretmenlerinin Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.3.1. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (13: %100) uygun yöntem ve tekniği kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin seviyesine uygun yöntem ve tekniği belirliyorum. Uygun yöntem ve tekniği belirledikten sonra öğrencime uygun yöntem ve tekniği uygulamaktayım”(Alan öğretmeni, 7).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilere en uygun yöntem ve tekniği onların zihinsel performanslarına yönelik belirliyor ve daha sonra uygulamaya geçiyorum” (Alan öğretmeni, 15).

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %92) üniversitede eğitimleri aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında öğretim yöntem ve teknikleri üzerine almış olduğum eğitimlerin faydası oldu”(Alan öğretmeni, 12).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aldığım eğitimler, özellikle özel öğrencilere yönelik yöntem ve teknikler konusunda aldığım eğitimler bu konuda yeterli hissetmemi sağladı” (Alan öğretmeni, 1).

Yeterli hissettiğini ifade eden öğretmenlerin yalnızca ikisi (2: %15) staj tecrübelerinden dolayı kendilerini yeterli hissettiklerini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında yaptığım stajlar sayesinde öğretim yöntem ve teknikleri konusunda tecrübe edindim” (Alan öğretmeni, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde yaptığım stajlarda özel öğrencilere yönelik öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda daha kapsamlı bilgi sahibi oldum” (Alan öğretmeni, 11).

IV.1.3.2. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (2: %14) öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (2: %100) yöntem ve teknikleri uygulamada zorlandıkları için orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engellerinin farklı olmasından dolayı öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamada zorluklar yaşamaktayım” (Alan öğretmeni, 4).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğretim yöntem ve tekniklerin uygulama esnasında sıkıntılarla karşılaşmaktayım. Öğrencilerimizin zihinsel performanslarının çeşitlilik göstermesinden ve problem davranışlarının olmasından dolayı uygulamada güçlüklerle karşılaşmaktayım” (Alan öğretmeni, 10).

IV.1.4. Alan Öğretmenlerinin Özel Eğitimde Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin özel eğitimde materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri, yeterli hissediyor alt başlığı olarak sunulmaktadır.

IV.1.4.1. Özel Eğitimde Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin tamamı (15: %100) özel eğitimde materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Özel eğitimde materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) üniversitede aldığı eğitimlerden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında materyal geliştirme üzerine almış olduğumuz eğitimlerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aldığım eğitimlerin ve bilgilerin çok faydası oldu, özellikle materyal geliştirme dersi üzerine yaptığımız çalışmaların etkisi büyük oldu” (Alan öğretmeni, 9).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %80) staj tecrübelerinden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında staj dönemlerinde hazırladığım materyaller sayesinde tecrübe kazandım. Öğrencilerin bireysel performanslarına uygun materyaller hazırlayarak tecrübe edindim” (Alan öğretmeni, 7).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede staj yaptığım dönemlerde özel öğrencilere yönelik materyal hazırlama, geliştirme ve uyarlama konusunda tecrübe edindim” (Alan öğretmeni, 12).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yaklaşık yarısı (7: %46) materyalleri severek hazırladığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü materyal hazırlamayı çok seviyorum. Severek ve isteyerek materyal hazırlıyorum, bu nedenle kendimi yeterli hissediyorum” (Alan öğretmeni, 4).

“Yeterli hissediyorum çünkü materyal hazırlamayı, en çok da öğrencilerimle birlikte materyal hazırlamayı seviyorum. Materyal hazırlamak benim için keyifli ve eğlenceli olduğu için yeterli hissettiğimi söyleyebilirim” (Alan öğretmeni, 15).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (6: %40) bireysel gelişime uygun materyal hazırladığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum, öncelikli olarak öğrencilerimin zihinsel performanslarını tanıyorum ve öğreniyorum. Daha sonra öğrencilerimin zihinsel performanslarına yönelik materyal hazırlayıp geliştiriyorum” (Alan öğretmeni, 6).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin bireysel gelişimine önem veriyorum. Öğrencilerimin bireysel performansına yönelik materyal hazırlıyor ve daha sonraki süreçte de öğrencinin bireysel performansındaki ilerlemeye göre materyalimi geliştiriyorum” (Alan öğretmeni, 15).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yalnızca ikisi (2: %13) meslek deneyimi edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü meslek yıllarımda materyal hazırlamaya yönelik edindiğim tecrübelerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerime yönelik materyal hazırlamayı meslek yıllarımda süreklilik haline getirdim. Meslek yıllarımda öğrencilerime yönelik hazırladığım materyaller sayesinde tecrübe ve deneyim kazandım” (Alan öğretmeni, 5).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) rehabilitasyon tecrübesi olduğu için kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü devlet kurumuna atanmadan önce rehabilitasyonda çalıştım ve çalıştığım süre zarfında özel eğitim gereksinimi olan öğrencilere yönelik materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda tecrübe edindim” (Alan öğretmeni, 2).

IV.1.5. Alan Öğretmenlerinin Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.5.1. Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (14: %93) öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %78) ders esnasında bilgisayar vb. teknolojik aletleri etkin kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü teknolojik aletlerle aram çok iyi ve ders esnasında teknolojik aletleri etkin olarak kullanmaktayım” (Alan öğretmeni, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü derslerimde çoğu zaman bilgisayar ve tablet gibi teknolojik aletleri kullanmaktayım. Teknolojik aletlerle iç içe olduğumdan dolayı yeterli hissediyorum” (Alan öğretmeni, 12).

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yarısından çoğu (9: %64) teknolojik aletleri özel eğitime uyarladığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü günümüz teknolojik aletlerini özel eğitime, özel eğitim ders amaçlarına ve özel öğrencilerin ihtiyaçlarına uyarlayarak kullanmaktayım” (Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü teknolojik aletlerle aram iyi olduğu için teknolojik aletleri özel eğitim derslerine uyarlıyorum. Öğrencilerime vereceğim kazanımları teknolojik aletler sayesinde de verebilmekteyim” (Alan öğretmeni, 8).

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (5: %35) okuldaki akıllı tahtayı etkin kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü okulumuzda bulunan akıllı tahta sayesinde öğrencilerimle verimli çalışmalar yapmaktayım. Akıllı tahtalarımızda bulunan programları da öğrencilere kazanımları vermede başarılı olarak kullanmaktayım” (Alan öğretmeni, 13).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerime vereceğim bazı kazanımları görselleştirerek akıllı tahtada hazırlıyorum ve kazanımları başarıya ulaştırıyorum” (Alan öğretmeni, 7).

IV.1.5.2. Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmiştir. Alan öğretmenin kendini yeterli hissetmeme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini yeterli hissetmeme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımını konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan öğretmeni (1: %100) özel eğitimde teknolojik aletleri etkin kullanamadığı için kendini yeterli hissetmediğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissetmiyorum çünkü teknolojik aletler konusunda iyi değilim. Aynı zamanda teknolojik aletleri özel eğitime uyarlamada ve etkin kullanmada sıkıntılar yaşıyorum. Bana göre özel eğitimde teknolojik aletleri etkin kullanmaktan ziyade öğrencilerle yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemlerini kullanmak daha faydalı olacaktır, düşüncesindeyim”(Alan öğretmeni, 9).

IV.1.6. Alan Öğretmenlerinin Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin program uyarlama ve uygulama konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.6.1. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %80) program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %91) bireysel performansa yönelik program hazırladığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performanslarına yönelik program uyarlıyorum ve onların bireysel performanslarına yönelik program uyguluyorum”(Alan öğretmeni, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin bireysel performanslarına yönelik program hazırlıyor ve uyguluyorum, bu nedenle program uyarlama ve uygulama konusunda başarılı olduğuma inanıyorum” (Alan öğretmeni, 15).

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (9: %75) üniversitede eğitimleri aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında program uyarlama ve uygulama üzerine aldığım eğitimlerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 10).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında program uyarlama ve uygulama konusunda eğitimleri ve teorik bilgileri aldım. Bu nedenle kendimi bu konuda yeterli hissediyorum” (Alan öğretmeni, 6).

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (5: %41) öğrencileri tanıdığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü program uyarlama ve uygulama yapmadan önce öğrencilerimin özelliklerini, artı ve eksi yönlerini gözlemliyorum” (Alan öğretmeni, 11).

“Yeterli hissediyorum çünkü öncelikle öğrencilerimi tanımaya çalışıyorum. Öğrencilerimi genel anlamda gözlemliyorum ve onlar hakkında bilgi ediniyorum böylelikle başarılı olduğuma inanıyorum” (Alan öğretmeni, 5).

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin bir kaçı (2: %16) staj tecrübelerinden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarımda staj yaptığım dönemlerde program uyarlama ve uygulama konusunda deneyim kazandım” (Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü eğitim yıllarında staj yaparken bu konuda tecrübe edindim. Staj uygulamaları sırasında özel öğrencilere yönelik program uyarlama ve uygulama konusunda deneyimlerimin bana çok faydası oldu” (Alan öğretmeni, 4).

IV.1.6.2. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (3: %20) program uyarlama ve uygulama konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı zorlandıkları için kendilerini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için program uyarlama ve uygulamada sıkıntılar çekmekteyim. Öğrencilerimizin zihinsel performanslarının farklı olması program uyarlamada ve uygulamada değişikliklere neden olmaktadır” (Alan öğretmeni, 12).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin bireysel performansları farklı olduğu için program uyarlama ve uygulamada zorlandığım zamanlar oluyor” (Alan öğretmeni, 14).

IV.1.7. Alan Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.7.1. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (14: %93) bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (14: %100) üniversitede aldığı eğitimlerden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında bireyselleştirilmiş eğitim programı üzerine aldığımız dersler sayesinde kendimi geliştirdiğimi düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 8).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede bireyselleştirilmiş eğitim programı dersi aldık. Bu dersimiz sayesinde bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi, uygulanması ve geliştirilmesi konusunda kendimi geliştirdim” (Alan öğretmeni, 5).

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (10: %71) staj tecrübeleri edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında staj dönemlerimizde bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi üzerine edindiğimiz tecrübelerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 4).

“Yeterli hissediyorum çünkü staj dönemlerimizde özel öğrencilerimize yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programı üzerine aldığımız bilgi ve tecrübelerin faydası olmuştur” (Alan öğretmeni, 10).

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (6: %42) bireysel gelişime önem verdiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissediyorum çünkü öncelikle öğrencilerimin bireysel gelişimine önem vermekteyim. Öğrencilerimin bireysel özelliklerine ve bireysel gelişimine yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlıyorum”(Alan öğretmeni, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performanslarına yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirmekte ve uygulamaktayım” (Alan öğretmeni, 13).

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin bazıları (4: %28) meslek deneyimi edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü çalışma hayatımda özel öğrencilerime yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda deneyim edindim”(Alan öğretmeni, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü atandığım zamandan itibaren öğrencilerime yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programı konusunda kendimi geliştirdiğime inanıyorum” (Alan öğretmeni, 13).

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %7) rehberlik araştırma merkezinde (RAM) edindiği tecrübelerden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü rehberlik araştırma merkezinde çalıştığım süre zarfında bireyselleştirilmiş eğitim programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda tecrübe edindim. Edindiğim tecrübeleri özel eğitim okulunda başarılı şekilde kullandığıma inanıyorum”(Alan öğretmeni, 1).

IV.1.7.2. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmeni (1: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirmede, uygulamada ve değerlendirmede zorluklarla karşılaşmaktayım” (Alan öğretmeni, 14).

IV.1.8. Alan Öğretmenlerinin Aile Eğitimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin aile eğitimi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.8.1. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (14: %93) aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %78) aile iletişimi etkin ve sağlıklı olduğu için kendini yeterli

hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü aile ile iletişimi etkin ve sağlıklı şekilde kurmaktayım. Yapacağım etkinlik ve çalışmalara aileyi dahil ederek iletişimi daha da güçlendiriyorum” (Alan öğretmeni, 8).

“Yeterli hissediyorum çünkü her zaman velilerimle birlikte hareket etmekteyim. Öğrencilerimle ilgili her konuda fikir alış-verişi yapmaktayız. Bu nedenle aile iletişimim her daim etkili ve süreklidir” (Alan öğretmeni, 13).

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (10: %71) aile eğitim seminerlerine katıldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü hem üniversite yıllarında olsun hem de meslek hayatımda olsun aile eğitim seminerlerine katıldım ve katılmaya da devam ediyorum. Bu durumun kendimi yeterli hissetmeme faydası çok oldu” (Alan öğretmeni, 15).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin velilerine ve onların desteklenmesine yönelik her türlü seminere katılmaktayım aynı zamanda bu seminerlerin de faydasını görmekteyim” (Alan öğretmeni, 9).

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yarısı (7: %50) üniversitede aldığı eğitimlerden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında aile eğitimi üzerine aldığımız dersler ve eğitimler bu konuda kendimi yeterli hissetmemi sağladı” (Alan öğretmeni, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aile eğitimi üzerine dersler aldık. Aldığımız teorik bilgilerin faydası oldu ve kendimi geliştirdim” (Alan öğretmeni, 6).

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %7) akademisyenlerden destek aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü alanında uzman akademisyenlerden ve hocalarımdan her daim destek almaktayım. Akademisyen hocalarımla sürekli iletişim halindeyim aynı zamanda değerli hocalarımdan önerileri ve görüşlerini de almaktayım” (Alan öğretmeni, 11).

IV.1.8.2. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) aile eğitimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Aile eğitimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmeni (1: %100) aile ile ortak paydada buluşamadığı için kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin aileleriyle ortak paydada buluşup birlikte fikir alış-veriş yapamıyoruz. Aileler ile iletişime geçme konusunda bazen sıkıntılar yaşamaktayım bu nedenle tam anlamıyla kendimi yeterli hissettiğimi söyleyemem” (Alan öğretmeni, 10).

IV.1.9. Alan Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri, yeterli hissediyor alt başlığı olarak sunulmaktadır.

IV.1.9.1. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin tamamı (15: %100) ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur.

Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (11: %73) üniversitede aldığı eğitimlerden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konularında gerekli eğitimleri aldım”(Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aldığım ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konularında aldığım eğitimlerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 7).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (11: %73) bireysel gelişime uygun performans aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel özelliklerine uygun bireysel performans düzeyi belirlemekteyim ve yine öğrencilerimin zihinsel özelliklerine uygun şekilde ölçme değerlendirme uygulamaktayım”(Alan öğretmeni, 4).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerimin bireysel gelişimine uygun şekilde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyi belirlemekteyim” (Alan öğretmeni, 9).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (6: %40) staj tecrübelerinden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında staj dönemlerimizde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konularında tecrübe edindik”(Alan öğretmeni, 10).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerin bulunduğu sınıflarda staj yaptığımız zamanlarda özel öğrencilerimize yönelik ölçme değerlendirme ve performans düzeyinin belirlenmesi hususunda gerekli tecrübeleri edindiğime inanıyorum” (Alan öğretmeni, 8).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte biri (5: %33) öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurduğu için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öncelikli olarak öğrencilerimin ilgilerini ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak ölçme değerlendirme yapmakta ve performans düzeyi belirlemekteyim” (Alan öğretmeni, 5).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin ilgilerini ve sevdiği durumları göz önünde bulunduruyorum. Bu kriterlere göre de ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyi belirlemekteyim” (Alan öğretmeni, 13).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yaklaşık üçte biri (4: %26) meslek deneyimi edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü meslek yıllarımda ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konularında deneyim edindim” (Alan öğretmeni, 9).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında bu konuda tecrübelerim oldu. Şahsım adına meslek hayatımda her geçen gün ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konularında daha çok deneyim edindim” (Alan öğretmeni, 1).

IV.1.10. Alan Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.10.1. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %84) üniversitede eğitim aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede sınıf yönetimi dersini ve teorik bilgileri aldım, bu nedenle sınıf yönetimi konusunda başarılı olduğuma inanıyorum”(Alan öğretmeni, 9).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversitede işin uzmanı olan hocalarımızdan gerekli eğitimleri aldık. Aynı zamanda sınıf yönetimi dersinin teorik anlamda çok faydası oldu” (Alan öğretmeni, 2).

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (10: %76) staj tecrübelerinden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında staj yaptığım dönemlerde sınıf yönetimi konusunda tecrübe kazandım”(Alan öğretmeni, 12).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede özel öğrencilerimizin bulunduğu sınıflarda staj yaparken sınıf yönetimi konusunda staj hocalarımın faydası oldu. Staj döneminde edindiğim tecrübelerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 1).

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yarısından fazlası (7: %53) meslek deneyimi edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissediyorum çünkü meslek hayatım sürecinde sınıf yönetimi konusunda tecrübeler edindim ve kendimi geliştirdim”(Alan öğretmeni, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerimle birlikte çalıştığım süre zarfında sınıf yönetimi konusunda tecrübe edindim ” (Alan öğretmeni, 7).

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin bir kaçı (2: %15) tatlı sert otorite kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerime karşı tatlı sert otorite kullanarak sınıf yönetimini rahatlıkla sağlayabiliyorum”(Alan öğretmeni, 11).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerle iletişimde ve sınıf yönetiminde tatlı sert bir otorite kullanmaktayım. Bu sayede sınıf yönetimi konusunda kendimi yeterli hissediyorum ” (Alan öğretmeni, 14).

IV.1.10.2. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (2: %13) sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (2: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı zorlandığım zamanlar oluyor” (Alan öğretmeni, 6).

“Bu konuda orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı kendimi tam anlamıyla yeterli hissetmiyorum” (Alan öğretmeni, 10).

Sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmeninin bir tanesi (1: %50) bayan olmasından dolayı zorlandığı için kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü bayan olduğum için sınıf yönetimi konusunda zorlanıyorum. Her ne kadar sınıf yönetimi konusunda eğitimleri almış olsam da bayan olmamdan dolayı sınıf yönetimi konusunda zayıf kaldığım zamanlar olmaktadır”(Alan öğretmeni, 6).

Sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmeninin bir tanesi (1: %50) öğrencilerin problem davranışlarından dolayı zorlandığı için kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin çeşitli problem davranışları olduğu için sınıf yönetimi konusunda zorlanıyorum. Problem davranışların olmasından dolayı sınıf yönetimine hakim olamadığım zamanlar oluyor”(Alan öğretmeni, 10).

IV.1.11. Alan Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin zaman yönetimi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri, yeterli hissediyor alt başlığı olarak sunulmaktadır.

IV.1.11.1. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin tamamı (15: %100) zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) zamanı etkili ve verimli kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü sınıf içerisinde zamanı etkili ve verimli kullanmaktayım. Sınıf içerisinde yaptığım ve yapacağım etkinliklerin zamanını önceden planlamaktayım”(Alan öğretmeni, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü ders esnasında yapacağım etkinliklerin zamanını önceden planladığım için zamanı etkili ve verimli şekilde kullanmaktayım” (Alan öğretmeni, 15).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte biri (5: %33) staj tecrübeleri edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında zaman yönetimi konusunda gerekli eğitimleri aldım. Ayrıca staj zamanlarında zaman yönetimi konusunda edindiğim tecrübelerin de faydası oldu”(Alan öğretmeni, 9).

“Yeterli hissediyorum çünkü staj dönemlerimde özel öğrencilerimle yaptığım çalışma ve etkinliklerde zamanı verimli kullanmayı tecrübe edindim” (Alan öğretmeni, 14).

Yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin bir kaçı (2: %13) meslek deneyimi kazandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü çalışma hayatımda özel öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında zaman yönetimi konusunda deneyim kazandım. Bu sayede zamanı etkili ve verimli kullanmaktayım”(Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü meslek hayatımda zaman yönetimi konusunda edindiğim tecrübelerin faydası oldu. Zaman yönetimi konusunda kendimi geliştirdiğime ve çalıştığım süre zarfında daha da tecrübe edineceğime inanıyorum” (Alan öğretmeni, 14).

IV.1.12. Alan Öğretmenlerinin Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin öğrenci ile iletişim konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri, yeterli hissediyor alt başlığı olarak sunulmaktadır.

IV.1.12.1. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin tamamı (15: %100) öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (11: %73) öğrenci ile etkili ve verimli iletişim kurduğu için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle etkili ve verimli iletişim kurduğum için öğrenci ile iletişim konusunda başarılı olduğumu düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 10).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle iletişim esnasında etkili ve verimli bir iletişim kurmaktayım” (Alan öğretmeni, 5).

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisi (10: %66) öğrencilerin seviyesine rahatlıkla inebildiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle iletişim esnasında öğrencilerimin seviyesine rahatlıkla iniyorum ve onlarla iletişime geçebiliyorum” (Alan öğretmeni, 6).

“Yeterli hissediyorum çünkü sınıf içerisinde ve dışarısında öğrencilerimle kolaylıkla iletişim kurup rahatlıkla öğrencilerimin seviyesine inebilmekteyim” (Alan öğretmeni, 13).

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yarısından fazlası (8: %53) öğrencinin engel düzeyini tanıdığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü en başta öğrencilerimin zihinsel performans düzeylerini tanımaya çalışıyorum. Sonrasında ise öğrencilerimin zihinsel performansına göre iletişim kurmaktayım” (Alan öğretmeni, 8).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerle kurduğum iletişimin başında, onların seviyesini tanıyarak iletişime geçtiğim için bu konuda başarılı olduğuma inanıyorum” (Alan öğretmeni, 4).

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin bir kaçı (3: %20) sevgi ve ilgi göstererek iletişim kurduğu için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle iletişim esnasında her daim sevgiyi ön plana almaktayım. Öğrencilerime sevgimi ve mutluluğumu yansıtarak rahatlıkla iletişim kurmaktayım” (Alan öğretmeni, 6).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilere karşı her zaman sevgi, ilgi ve şefkat göstererek onlarla bu şekilde iletişim kurmaktayım. Bu şekilde kurduğum iletişimlerde her zaman etkili ve verimli olduğumu da fark ettiğim için iletişim konusunda başarılıyım” (Alan öğretmeni, 15).

IV.1.13. Alan Öğretmenlerinin Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri, yeterli hissediyor alt başlığı olarak sunulmaktadır.

IV.1.13.1. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin tamamı (15: %100) kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin çoğunluğu (11: %73) staj tecrübeleri edindiği kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversitede staj yaptığımız dönemlerde özel öğrencilere yönelik kazanım ve içerik belirleme konusunda tecrübe kazandım”(Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü staj dönemlerimizde bu konularda tecrübeler edindik. Başta alan hocalarımız olmak üzere staj hocalarımızdan kazanım ve içerik belirleme konusunda püf noktaları iyi öğrendik” (Alan öğretmeni, 9).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisi (10: %66) üniversitede eğitimleri aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede alan hocalarımızdan teorik anlamda kazanım ve içerik belirleme hususunda gerekli eğitimleri aldık”(Alan öğretmeni, 7).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında kazanım ve içerik belirleme konusunda gerekli eğitimleri aldım ve bu konuda kendimi geliştirdim” (Alan öğretmeni, 12).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisi (10: %66) öğrenci seviyesine uygun kazanım belirlediği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin seviyelerini en başta tanıyorum ve daha sonra öğrencilerimin zihinsel performansına yönelik kazanım ve içerik belirlemesi yapıyorum”(Alan öğretmeni, 10).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performans düzeylerine ve bireysel özelliklerine göre kazanım belirlemekteyim. Aynı şekilde içerik belirlemeyi de öğrencilerimin zihinsel performanslarına göre düzenlemekteyim” (Alan öğretmeni, 8).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte biri (5: %33) meslek deneyimi edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü çalışma hayatımın her anında kazanım ve içerik belirleme konusunda yeni yeni tecrübeler ve deneyimler edindim” (Alan öğretmeni, 13).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü meslek hayatımda özel öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında kazanım ve içerik belirleme konusunda yeterince deneyim edindiğimi düşünüyorum” (Alan öğretmeni, 6).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) Hakan SARI'nın öneri ve yönlendirmelerinden dolayı kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü üniversitede özel eğitim bölümü başkanımız şu an profesör olan Sayın Hakan SARI hocamın kazanım ve içerik belirleme konusunda yönlendirmeleri ve bilgi paylaşımları yeterli hissetmemde etkindir” (Alan öğretmeni, 1).

IV.1.14. Alan Öğretmenlerinin Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.14.1. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %80) belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur.

Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %91) öğrencilerinin seviyesini tanıdığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü öncelikli olarak öğrencilerimin zihinsel performans düzeylerini iyi tanıyorum. Daha sonra öğrencilerimin zihinsel performansına yönelik belirlediğim kazanımları gerçekleştirip başarıya ulaştırmaktayım”(Alan öğretmeni, 6).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin seviyesine göre kazanımları belirliyorum ve bu sayede kazanımları başarıya ulaştırıyorum” (Alan öğretmeni, 11).

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yarısı (6: %50) üniversitede eğitimleri aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü üniversitede deneyimli alan hocalarımızdan özel öğrencilere yönelik kazanım belirleme, gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konularında gerekli eğitimleri aldık”(Alan öğretmeni, 7).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite özel eğitimde kazanım belirleme, belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konularında teorik olarak eğitimlerimizi aldık” (Alan öğretmeni, 2).

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (5: %41) staj tecrübeleri edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede staj yaptığımız dönemlerde özel öğrencilerimize yönelik belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda staj tecrübeleri edindim”(Alan öğretmeni, 3).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerimizin bulunduğu sınıflarda staj yaptığımız dönemlerde kazanımları belirleme, gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konularında hem teorik hem de uygulama anlamında gerekli eğitimleri aldık ve bu eğitimlerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 5).

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte biri (4: %33) meslek deneyimi edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü meslek hayatımda özel öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında kazanımları belirleme, gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada deneyim kazandım” (Alan öğretmeni, 7).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle birlikte çalıştığım her gün kendimi daha çok geliştirmekteyim. Çalıştığım süre içerisinde zamanla kazanımları belirleme, gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma hususunda deneyim kazandım” (Alan öğretmeni, 15).

IV.1.14.2. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (3: %20) belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı belirlendiğim kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda sıkıntılar çekmekteyim” (Alan öğretmeni, 4).

“Bu konuda orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı kendimi tam anlamıyla yeterli hissetmiyorum. Nedeni ise belirlediğim kazanımları tam anlamıyla gerçekleştirememem ve başarıya ulaştıramam” (Alan öğretmeni, 14).

IV.1.15. Alan Öğretmenlerinin Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan öğretmenlerinin sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.1.15.1. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %80) sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %91) staj tecrübeleri edindiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü staj esnasında karşılaştığım problem davranışlar ve bu davranışlara karşı verilecek eğitimler konusunda tecrübe edindim” (Alan öğretmeni, 2).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında staj yaptığım dönemlerde sınıfta uygun olmayan davranışlar konusunda tecrübeler edindim ve bunların faydasını gördüm” (Alan öğretmeni, 11).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %91) meslekte farklı problem davranışlarla karşılaştığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında çok farklı problem davranışlarla karşılaştım. Karşılaştığım uygun olmayan davranışlar sayesinde deneyim kazandım ve uygun olmayan davranışlarla baş etmede başarılı olduğuma inanıyorum” (Alan öğretmeni, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü meslek hayatım boyunca farklı problem davranışlarla karşılaştım ve halen yeni problem davranışlarla karşılaşmaktayım. Bu süre zarfında uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda deneyim kazandım” (Alan öğretmeni, 9).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin üçte ikisi (8: %66) üniversitede eğitim aldığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü üniversitede deneyimli hocalarımızdan sınıfta uygun olmayan davranışlar üzerine aldığımız dersler, eğitimler ve yönlendirmelerin faydası oldu” (Alan öğretmeni, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aldığımız problem davranışlar dersi bu konuda teorik anlamda yeterli hissetmemi sağladı” (Alan öğretmeni, 8).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin yaklaşık üçte biri (3: %25) bilimsel yayınları takip ettiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü problem davranışlar üzerine uzman akademisyenlerin yayınlarını takip etmekteyim. Uzman akademisyenlerin yayınlarının teorik anlamda büyük faydalarını gördüm ve bu nedenle bilimsel yayınları güncel olarak takip etmekteyim” (Alan öğretmeni, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü sınıfta oluşan ve oluşması muhtemel problem davranışları bilimsel çalışmalardan güncel olarak takip etmekteyim. Uygun olmayan davranışlar ile alakalı makale, tez ve kitap vb. yayınları her daim yanımda bulundurmaktayım” (Alan öğretmeni, 13).

IV.1.15.2. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Öğretmenlerinin Görüşleri

Görüşülen alan öğretmenlerinin geri kalanı (3: %20) sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerinin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engel düzeylerinin farklı olması ve bu nedenle farklı problem davranışlarının olmasından dolayı sınıfta problem davranışlar konusunda kendimi pek yeterli hissetmiyorum” (Alan öğretmeni, 10).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü her öğrencinin az ya da çok problem davranışı olmaktadır. Öğrencilerimizin engel düzeylerinin farklı olması da bu problem davranışlarla baş etme konusunda sıkıntı çekmeme sebep olmaktadır” (Alan öğretmeni, 6).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan öğretmenlerin üçte ikisi (2: %66) bayan olmasından dolayı zorlandığı için orta düzeyde yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimizin çeşitli problem davranışları olmakta ve çoğu zaman bu problem davranışlarla baş etmede bayan olduğum için zorlanmaktayım” (Alan öğretmeni, 6).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede çoğu zaman yetersiz kalmaktayım. Bayan olduğum için bazı kas gücü gerektiren problem davranışlarla baş edemiyorum ve bu konuda sıkıntı çekiyorum” (Alan öğretmeni, 14).

IV.2. Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de Görev Yapan Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşlerinden Ortaya Çıkan Bulgular

Bu bölümde, görüşmeye katılan alan dışı öğretmenlerin mesleki yeterliklerine yönelik görüşleri sunulmaktadır. Alan dışı öğretmenlere yöneltilen sorular ve bu sorulara yönelik öğretmen görüşleri nedenleriyle birlikte sunulmaktadır.

IV.2.1. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.1.1. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kısmı (2: %13) öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) bilimsel çalışmalarını takip ettiği için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim fakat özel eğitimle ilgili bilimsel makaleleri takip etmeyi seviyorum ve bunların faydasını da görmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alanı ile ilgili makale, tez ve kitapları güncel olarak takip etmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 13).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) meslek deneyimi olduğu için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü engeli öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında edindiğim tecrübelerin faydası oldu ve bu konuda kendimi geliştirdim” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde uzun süredir çalıştığım için meslek tecrübesi edindim ve bunun da çok faydasını gördüm” (Alan dışı öğretmen, 13).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %50) yüksek lisans yaptığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim üzerine Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesinde yüksek lisans yaparak gerekli eğitimleri aldığım için yeterli hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.1.2. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kısmı (2: %13) öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) alan mezunu olmadığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim bu nedenle kendimi eksik hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü alan mezunu olmadığım için bu alan hakkında yeteri kadar bilgi sahibi değilim” (Alan dışı öğretmen, 15).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %50) özel eğitim geniş alan olduğu için orta

düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim geniş bir alan ve sürekli araştırma yapmak gerekiyor, bu yüzden kendimi özel eğitim alanı üzerinde fazla etkin görmüyorum” (Alan dışı öğretmen, 15).

IV.2.1.3. Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin üçte ikisinden fazlası (11: %73) öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (11: %100) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim ve alan hakkında yeterince bilgi sahibi değilim” (Alan dışı öğretmen, 11).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü alan mezunu değilim alana uzak olduğum için bu nedenle yeterli hissetmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 1).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin çoğunluğu (10: %91) gerekli eğitimleri almadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitime ve bu öğrencilere yönelik eğitim almadığım için kendimi yetersiz hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 4).

“Kendimi bu konuda yeterli hissetmiyorum çünkü bu alana yönelik teorik bilgi sahibi değilim ve bu alana yönelik eğitim almadım” (Alan dışı öğretmen, 7).

Öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (5: %45) tecrübe sahibi olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim okulunda ve engelli öğrencilerle ilk defa çalışmaktayım, bu nedenle tecrübe sahibi değilim”(Alan dışı öğretmen, 6).

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü bu alanda ve özel çocuklarla ilk defa çalışıyorum bu yüzden tecrübem yok ve kendimi özel eğitim alanına karşı eksik hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 10).

IV.2.2. Alan Dışı Öğretmenlerin Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin alan bilgisi düzeyinde kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.2.1. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) özel eğitimde yüksek lisans yaptığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alanında yüksek lisans yaptım. Özel eğitim ve özel öğrencilerle ilgili yeterince bilgi sahibi olduğumu düşünüyorum”(Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.2.2. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir tanesi (1: %6) alan bilgisi düzeyinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Alan bilgisi düzeyinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) aldığı eğitimleri eksik bulduğu için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü üniversitede alanımız olmamasına rağmen bir dönem özel eğitim dersi aldık fakat bu dersin özel eğitim üzerinde yeterince faydası olmadı. Bu nedenle aldığım eğitimleri eksik bulduğum için orta düzeyde yeterli hissediyorum”(Alan dışı öğretmen, 3).

IV.2.2.3. Alan Bilgisi Düzeyinde Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (13: %100) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim ve alan hakkında yeterince bilgi sahibi değilim aynı zamanda alanla alakalı nereden ve nasıl bilgi alacağımı bilmiyorum”(Alan dışı öğretmen, 1).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim ve özel eğitim alanına uzak bir eğitimci olduğum için yetersiz hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 15).

Alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (10: %66) gerekli eğitimleri almadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim ve özel öğrenciler üzerine gerekli eğitimleri almadım. Bu nedenle özel eğitim ile ilgili teorik bilgiden tamamen uzağım bu nedenle yeterli hissetmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 7).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alanı ile ilgili teorik bilgileri almadım ve bu bilgilerden tamamen uzağım. Aynı zamanda özel eğitim ile ilgili bilgileri nereden ve nasıl alacağımı bilmiyorum bu nedenle kendimi eksik hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 10).

IV.2.3. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.3.1. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden bir kaçı (2: %13) öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) öğrenci seviyesine uygun yöntem ve tekniği kullandığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin bireysel gelişimine uygun yöntem ve tekniği kullanıyorum. Uygun yöntem ve tekniği kullanarak başarıya ulaşıyorum” (Alan dışı öğretmen, 13).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin bireysel gelişimini dikkate alarak öğrencilerimin zihinsel performansına uygun yöntem ve teknikleri kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 15).

IV.2.3.2. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir tanesi (1: %6) öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performans düzeylerinin farklı olmasından dolayı öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda sıkıntı çekmekteyim. Öğrencilerimin engel düzeylerine uygun yöntem ve tekniği çoğu zaman uygulamakta sıkıntı çekmekteyim, bu nedenle pek yeterli olduğum söylenemez” (Alan dışı öğretmen, 1).

IV.2.3.3. Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %80) öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (8: %66) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim ve özel eğitim alan mezunu olmadığım için özel öğrencilere yönelik yöntem ve teknikler konusunda bilgi sahibi değilim” (Alan dışı öğretmen, 4).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü alan mezunu değilim ve alan mezunu olmadığım için engelli öğrenciler ve onlara yönelik yöntem tekniklerin nasıl uygulanacağı konusunda bilgim yok” (Alan dışı öğretmen, 12).

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (8: %66) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için uygun yöntem ve tekniği bulmada sıkıntı çekmekteyim. Yöntem ve tekniği uygulamada ise ayrıca sıkıntılar yaşamaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü her öğrencini engel düzeyi farklılık göstermekte ve buna bağlı olarak özel eğitimde yöntem ve teknikler konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 11).

Öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (5: %41) özel eğitim geniş alan ve sürekli araştırma gerektirdiği için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim çok geniş bir alan ve sürekli araştırma yapmak, kendini yenilemek gerekiyor. Bu nedenle de uyguladığım yöntem ve tekniklerde sürekli değişiklikler yapmak zorunda kalıyorum ve bu nedenden dolayı kendimi yetersiz hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 8).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitimde uyguladığım yöntem ve teknikleri sürekli değiştirmem icap ediyor. Öğrencilerin engel düzeyine ve seviyesine uygun olmayan yöntem ve teknikleri değiştirmek dersin akışını etkiliyor. Tüm bunlara bağlı olarak kendimi yetersiz ve eksik hissetmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 10).

IV.2.4. Alan Dışı Öğretmenlerin Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.4.1. Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (12: %80) materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (8: %66) materyalleri severek hazırladıkları için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerime materyal hazırlamayı ve hazırladığım materyalleri kullanmayı çok seviyorum. Her malzemeyi materyal olarak kullanmaktayım ve her malzemedenden materyal yapabilmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerime materyal hazırlamak benim için büyük bir zevk. Materyalleri severek ve isteyerek hazırlıyorum ve bu nedenle kendimi yeterli hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 10).

Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (7: %58) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde ve engelli öğrencilerle çalıştığım süre zarfında materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda deneyim kazandım” (Alan dışı öğretmen, 5).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü engelli okulunda çalıştığım süre zarfında özel eğitim gereksinimi olan öğrencilere yönelik materyal hazırlama ve geliştirme konularında deneyim ve tecrübe kazandım” (Alan dışı öğretmen, 13).

Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yarısı (6: %50) bireysel gelişime uygun materyal hazırladığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerle çalıştığım süre zarfında öğrencilerimin zihinsel performanslarına yönelik materyal hazırlamayı öğrendim. Bu nedenle yeterli hissettiğimi söyleyebilirim” (Alan dışı öğretmen, 4).

“Yeterli hissediyorum çünkü sınıfta bulunan öğrencilerimin zihinsel performanslarını biliyorum ve öğrencilerimin engel düzeylerine yönelik aynı zamanda bireysel gelişimine yönelik materyal hazırlamaktayım” (Alan dışı öğretmen, 8).

Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (5: %41) staj tecrübeleri edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında her ne kadar engelli öğrencilere yönelik olmasa da materyal hazırlamaya yönelik staj tecrübeleri edindik. Edindiğimiz tecrübeleri de rahatlıkla engellilere yönelik materyal hazırlama için kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite eğitimlerim esnasında staj tecrübelerinde materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda tecrübeler edindim. Edindiğim tecrübe ve bilgileri de engelli öğrencilerim üzerinde başarıyla uyguladığım için yeterli hissettiğimi söyleyebilirim” (Alan dışı öğretmen, 9).

Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (5: %41) üniversitede eğitimleri aldığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite yıllarında materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama üzerine teorik bilgileri edindim. Edindiğim teorik bilgileri de engelli öğrencilerim üzerinde rahatlıkla kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 1).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü üniversitede materyal hazırlama üzerine deneyimli hocalarımızdan eğitimler aldık. Aldığımız eğitimleri de engelli okulunda bulunan öğrencilerime uyarlayarak kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

IV.2.4.2. Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin geri kalanı (3: %20) materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerin bireysel performansları ve engel düzeyleri farklı olduğu için materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda sıkıntılar çekiyorum” (Alan dışı öğretmen, 11).

“Bu konuda kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerin zihinsel engel düzeyleri farklı farklı olduğu için özel eğitimde materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda zorluklarla karşılaşmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 14).

IV.2.5. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri, yeterli hissediyor alt başlığı olarak sunulmaktadır.

IV.2.5.1. Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin tamamı (15: %100) öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (13: %86) ders esnasında bilgisayar vb. teknolojik aletleri etkin kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü ders esnasında bilgisayar, tablet vb. teknolojik aletleri etkin olarak kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü derslerimde çoğu zaman bilgisayar ve tablet gibi teknolojik aletleri kullanıyorum. Teknolojik aletleri ders esnasında kullanmanın faydalarını da gözle görülür şekilde fark etmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 14).

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (10: %66) okuldaki akıllı tahtayı etkin kullandığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda kendimi yeterli hissediyorum çünkü okulumuzda bulunan akıllı tahtayı etkin ve düzenli olarak kullanmaktayım. Akıllı tahta sayesinde öğrencilerimle verimli çalışmalar yapıyorum” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerime vereceğim kazanımlardan bazılarını akıllı tahtada kullanılacak şekilde programlayarak okulda bu programları kullanmaktayım. Bu nedenle akıllı tahtaları, kazanımları öğrencilere vermek amacıyla düzenli olarak kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 9).

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte biri (4: %26) teknolojik aletleri özel eğitime

uyarladığı için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü teknolojik aletleri özel eğitime, özel eğitim dersinin amaçlarına ve engelli öğrencilerin ihtiyaçlarına uyarlayarak kullanıyorum ve bu konuda kendimi başarılı hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 8).

“Yeterli hissediyorum çünkü teknolojik aletleri özel eğitim derslerine ve öğrencilerimin ihtiyaçlarına uyarlamaktayım. Öğrencilerime vereceğim kazanımları teknolojik aletlerden faydalanarak vermekteyim” (Alan dışı öğretmen, 13).

Öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin bir kaçı (2: %13) teknolojik gelişmeleri yakından takip ettiği için kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü teknolojik gelişmeleri güncel olarak takip etmekteyim. Teknolojik aletlerden ders esnasında yararlanıyorum ve teknolojik gelişmelerdeki değişiklikleri de ders esnasında kullanıyorum” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü teknolojik gelişmeleri ve teknolojik aletlerdeki değişimleri güncel olarak takip etmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 10).

IV.2.6. Alan Dışı Öğretmenlerin Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin program uyarlama ve uygulama konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.6.1. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini yeterli hissetme nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizi yapılmıştır.

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) öğrenci seviyesine uygun program hazırladığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performansına ve engel düzeyine yönelik program uyarlamakta ve uygulamaktayım” (Alan dışı öğretmen, 13).

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü zihinsel engelli öğrencilerle çalıştığım süre zarfında özel eğitimde program uyarlama ve uygulama konusunda deneyim kazandım. Halen zihinsel engelli öğrencilerle çalışmaktayım ve program uyarlama ve uygulama konusundaki kişisel gelişimimi sürdürmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.6.2. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir tanesi (1: %6) program uyarlama ve uygulama konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı özel eğitimde program uyarlama ve uygulamada zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 2).

IV.2.6.3. Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (13: %86) program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (13: %100) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim ve özel eğitim alan mezunu olmadığım için engelli öğrencilere yönelik program uyarlama ve uygulama konularında yeteri kadar bilgi sahibi değilim”(Alan dışı öğretmen, 7).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü alan mezunu değilim ve alan mezunu olmadığım için özel eğitimde program uyarlama ve uygulama konularında eğitim almadım” (Alan dışı öğretmen, 15).

Program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (8: %66) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için program uyarlamakta zorlanmaktayım. Uyarlamada zorlandığım için uygulama aşamasında da çeşitli zorluklarla karşılaşmaktayım”(Alan dışı öğretmen, 11).

“Bu konuda yeterli hissetmiyorum çünkü her öğrencinin engel düzeyinin farklı olmasından dolayı zorlanıyorum. Öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için program uyarlama ve uygulama konusunda da vasat kalıyorum” (Alan dışı öğretmen, 5).

IV.2.7. Alan Dışı Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.7.1. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini yeterli hissetme nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenin kendini yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verilerin analizi yapılmıştır.

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) özel eğitimde yüksek lisans yaptığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim üzerine yüksek lisans yaptım ve yüksek lisans yaptığım süre içerisinde özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendimi geliştirdim”(Alan dışı öğretmen, 13).

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) seminerlere katıldığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda verilen seminerlere katıldım ve kendimi geliştirdim”(Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.7.2. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kaçı (3: %20) bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performans düzeylerinin farklı olmasından dolayı özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 1).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü zihinsel engelli öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için zorlanmaktayım. Bu nedenle özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendimi yetersiz hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 2).

IV.2.7.3. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (11: %73) bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (10: %90) BEP ile

ilgili eğitim almadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda eğitim almadım” (Alan dışı öğretmen, 11).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü üniversite yıllarında özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda eğitimler almadım ve bilgi sahibi değilim” (Alan dışı öğretmen, 8).

BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (7: %63) BEP hazırlamanın ayrıntılı olmasından dolayı yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim geniş bir alan. Özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi de ayrıntılı olduğu için yetersiz kalmaktayım ve zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi ve uygulanması ayrıntılı bir iş olduğu için zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 14).

IV.2.8. Alan Dışı Öğretmenlerin Aile Eğitimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin aile eğitimi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.8.1. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (14: %93) aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme

nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (12: %85) aile iletişimi etkin ve sağlıklı olduğu için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerimin aileleriyle iletişimim düzenli ve sağlıklı şekilde sürmektedir. Velilerimle iletişim noktasında şimdiye kadar sıkıntı çekmedim”(Alan dışı öğretmen, 3).

“Bu konuda yeterli hissediyorum zihinsel engelli öğrencilerimin aileleriyle iletişimin etkin ve sağlıklı olarak ilerlemektedir”(Alan dışı öğretmen, 12).

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (8: %57) aile eğitiminde aileyle birlikte hareket ettiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerimin aileleriyle daima birlikte hareket etmekteyim. Yapacağımız ve yaptığımız çalışmalarda aile ile birlikte hareket etmekteyim”(Alan dışı öğretmen, 6).

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü öğrencilere verdiğim eğitimlerde ve aile bilgilendirmelerinde daima velilerle birlikte hareket edip onların görüşlerini almaktayım”(Alan dışı öğretmen, 14).

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (6: %42) aile eğitim seminerlerine katıldığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü aile eğitimi ile alakalı yapılan seminlere katıldım ve seminerler sayesinde kendimi geliştirdim”(Alan dışı öğretmen, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü aile eğitimi seminerlerine katıldım ve bu seminerler sayesinde özel eğitimde aile eğitimi konusunda kendimi geliştirdim”(Alan dışı öğretmen, 10).

Aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %7) uzman akademisyenlerden destek aldığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü aile eğitimi konusunda üniversitede bulunan değerli hocalarımdan ve uzmanlardan özel eğitimde aile eğitimi konusunda destek almaktayım” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.8.2. Aile Eğitimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) aile eğitimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Aile eğitimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) aile iletişimi konusunda zorluklarla karşılaştığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü aile iletişimi konusunda sıkıntılar çekmekteyim. Aile ile ortak paydada buluşmada ve birlikte hareket etmede sıkıntılarla karşılaşmaktayım. Tüm bu sebeplerden dolayı aile eğitimi konusunda kendimi eksik ve yetersiz hissetmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 2).

IV.2.9. Alan Dışı Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.9.1. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %6) ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenin kendini yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü özel öğrencilerle özel eğitim okullarında çalıştığım süre zarfında özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi konusunda deneyim kazandım” (Alan dışı öğretmen, 13).

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) özel eğitimde yüksek lisans yaptığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim üzerine yüksek lisans yaptım. Yüksek lisans yaptığım dönem içerisinde özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyi belirlenmesinde teorik anlamda eğitimleri aldım” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.9.2. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin yarısından fazlası (8: %53) ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (5: %62) alan öğretmenlerinden destek aldığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde yeteri kadar bilgi sahibi değilim. Sahip olduğum bilgileri de okulumuzda bulunan alan öğretmenlerinden destek alarak öğrendim” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alanına yabancıyım. Özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde konusunda da alan öğretmenlerinden bilgi almaktayım” (Alan dışı öğretmen, 15).

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (5: %62) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 1).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için ölçme değerlendirme ve performans düzeyi belirlemede sıkıntılar çekmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 7).

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yarısı (4: %50) alan bilgisine sahip olmadığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alan bilgisine ve ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi ile ilgili bilgilere hakim değilim” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü alan bilgisine sahip olmadığım için ölçme değerlendirme ve performans düzeyinin belirlenmesi konularında da bilgi sahibi değilim” (Alan dışı öğretmen, 6).

IV.2.9.3. Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin üçte birinden fazlası (6: %40) ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (6: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performans düzeyleri farklı olmasından dolayı ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendimi yeterli hissetmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 9).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü engelli öğrencilerin farklı engel düzeyleri olduğu için ölçme değerlendirme yapmak benim açımdan çok zor olmaktadır. Yine aynı şekilde öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için bireysel performans düzeyi belirlemek çok zor olmakta. Bu sebeplerden dolayı kendimi yetersiz ve eksik bulmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 12).

IV.2.10. Alan Dışı Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.10.1. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin yarısından fazlası (8: %53) sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (8: %100) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde ve engeli öğrencilerle çalıştığım sür zarfında özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda tecrübe edindim” (Alan dışı öğretmen, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda özel eğitim okulunda çalıştığım zaman zarfında deneyim edindim” (Alan dışı öğretmen, 11).

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (3: %37) alan öğretmenlerinin desteğini aldığı için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda okulumuzda bulunan alan öğretmenlerinden destek almaktayım” (Alan dışı öğretmen, 8).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim alan mezunu öğretmen arkadaşlardan sınıf yönetimi konusunda gerekli bilgi v önerileri almaktayım” (Alan dışı öğretmen, 7).

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin bir kaçı (2: %25) üniversitede eğitim aldıkları için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversite eğitim aldığım süre zarfında sınıf yönetimi konusunda eğitim aldım. Aldığım eğitimleri de özel eğitime uyarlamaktayım” (Alan dışı öğretmen, 5).

“Yeterli hissediyorum çünkü üniversitede aldığım sınıf yönetimi dersini özel eğitime, özel eğitimde sınıf yönetimine uyarlayarak kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.10.2. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin üçte biri (5: %33) sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (5: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 4).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için sınıf yönetimi konusunda zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 9).

Sınıf yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %50) bayan olmasından dolayı zorlandığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü bayan olmamdan dolayı sınıf yönetimi konusunda kendimi yetersiz hissettiğim zamanlar olmaktadır.” (Alan dışı öğretmen, 4).

IV.2.10.3. Sınıf Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kaçı (2: %13) sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Sınıf yönetimi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimizin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü zihinsel engelli öğrencilerin engel düzeyleri çok farklı olduğu için sınıf yönetimi konusunda da zorlanmaktayım. Bu nedenle kendimi yetersiz hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 10).

IV.2.11. Alan Dışı Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin zaman yönetimi konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.11.1. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin üçte ikisi (10: %66) zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (8: %80) zamanı etkili ve verimli kullandığı için yeterli

olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde, engelli öğrencilerle etkinlik ve çalışmalarımda zamanı etkili ve verimli kullanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 8).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde zaman yönetimi konusunda zamanı verimli şekilde kullanmaktayım. Öğrencilerimle yaptığım etkinliklerde zamanı düzgün kullanarak başarıya ulaşmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 14).

Zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yarısı (5: %50) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim okulunda çalıştığım sürede zaman yönetimi konusunda deneyim edindim” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde ve engelli öğrencilerle çalıştığım süre zarfında zaman yönetimi konusunda deneyim ve tecrübelerim oldu” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.11.2. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kaçı (3: %20) zaman yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Zaman yönetimi konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde zaman yönetimi konusunda kendimi fazla yeterli hissetmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 1).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı zorluklarla karşılaşmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 11).

IV.2.11.3. Zaman Yönetimi Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kaçı (2: %13) zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Zaman yönetimi konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü okulumuzda bulunan öğrencilerin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde zaman yönetimi konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü engelli öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için zorluk çekmekteyim. Bu nedenle zaman yönetimi konusunda kendimi yetersiz hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 6).

IV.2.12. Alan Dışı Öğretmenlerin Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin öğrenci ile iletişim konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.12.1. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (11: %73) öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara,

öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisi (10: %66) öğrencilerin seviyesine rahatlıkla inebildiği için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde öğrenci ile iletişim konusunda başarılıyım. Öğrencilerimin seviyesine rahatlıkla inerek onlarla iletişim kurabilmekteyim”(Alan dışı öğretmen, 13).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde öğrencilerimle iletişim konusunda onların seviyesine hitap edebilmekteyim. Ders esnasında öğrencilerimin seviyesine inerek öğrenci ile iletişimi sağlam kurmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 3).

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (5: %45) öğrenci ile etkili ve verimli iletişim kurduğu için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde engelli öğrencilerimle etkili ve verimli bir iletişim kurmaktayım. Bu nedenle öğrencilerimle iletişim anlamında sıkıntı yaşamıyorum”(Alan dışı öğretmen, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimle ders içi etkinliklerde ve ders dışı etkinliklerde sağlıklı, verimli ve etkili iletişim kurmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 15).

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte biri (3: %27) öğrencilerle çalıştığı süre zarfında tecrübe kazandığı için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü sınıfta bulunan engelli öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında, onlara nasıl hitap etmem ve ne şekilde iletişime geçmem konularında tecrübe kazandım”(Alan dışı öğretmen,4).

“Yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerime nasıl hitap etmem gerektiğini, ne zaman ve ne şekilde iletişime geçmem gerektiğini çalıştığım süre zarfında deneyim edindim. Bu yüzden iletişim konusunda başarılı ve yeterli olduğuma inanıyorum” (Alan dışı öğretmen, 8).

IV.2.12.2. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kaçı (2: %13) öğrenci ile iletişim konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü sınıfımda bulunan öğrencilerimin engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde iletişim konusunda sıkıntılar çekmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 9).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı iletişim konusunda tam anlamıyla yeterli değilim” (Alan dışı öğretmen, 11).

IV.2.12.3. Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin bir kaçı (2: %13) öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Öğrenci ile iletişim konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (2: %100) öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için yeterli

hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimle iletişim konusunda, öğrencilerimizin engel düzeyleri farklılık gösterdiği için etkili ve verimli bir iletişim kuramamaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel engel düzeylerinin farklı olması, öğrencilerimle iletişime geçme noktasında beni zorlamaktadır. Engel düzeyleri farklı olduğu için hangi öğrenci ile nasıl iletişim kuracağımı bilmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 10).

IV.2.13. Alan Dışı Öğretmenlerin Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.13.1. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden bir tanesi (1: %6) kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini yeterli hissetme nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenin kendini yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verilerin analizi yapılmıştır.

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) öğrencilerin seviyesine uygun kazanım belirlediği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde engelli öğrencilerin seviyesine, onların performanslarına yönelik kazanım ve içerik belirlemekteyim” (Alan dışı öğretmen, 13).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (1: %100) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim okulunda çalıştığım süre zarfında engelli öğrencilere yönelik kazanım ve içerik belirlemede meslek deneyimi edindim” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.13.2. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin üçte biri (5: %33) kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (5: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerimin zihinsel performans düzeylerinin farklı olmasından dolayı öğrencilere yönelik kazanım ve içerik belirlemede zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerin performans düzeyleri farklı olduğu için kazanım ve içerik belirlemede sıkıntılar çekmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 14).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte birinden fazlası (2: %40) alan öğretmenlerinin desteğini aldığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü kazanım ve içerik belirleme konusunda alan öğretmenlerinden destek alarak ilerlemeye çalışmaktayım. Alan öğretmenlerimiz yönlendirmeleri sayesinde az da olsa kendimi yeterli hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 3).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilere yönelik kazanım ve içerik belirleme konusunda, okulumuzda bulunan özel eğitim alan mezunu öğretmen arkadaşlarda destek almaktayım. Öğretmen arkadaşlarımızın yönlendirmeleri ve bilgileri sayesinde orta düzeyde de olsa kendimi yeterli hissediyorum” (Alan dışı öğretmen, 15).

IV.2.13.3. Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin çoğunluğu (9: %60) kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (8: %88) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerimizin engel düzeylerinin birbirinden farklı olması kazanım ve içerik belirlemeyi zorlaştırmaktadır” (Alan dışı öğretmen, 7).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitimde kazanım ve içerik belirlemeyi, öğrencilerin zihinsel engel ve düzeylerinin farklı olmasından dolayı doğru şekilde yapamıyorum” (Alan dışı öğretmen, 11).

Kazanım ve içerik belirleme konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (5: %55) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu olmadığı için özel eğitimde kazanım ve içerik belirleme konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 9).

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim mezunu olmadığım için kazanım ve içerik belirleme konusunda kendimi yabancı ve eksik hissetmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 11).

IV.2.14. Alan Dışı Öğretmenlerin Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.14.1. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden yaklaşık üçte biri (4: %26) belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizi yapılmıştır.

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (4: %100) öğrencilerin seviyesine uygun kazanım belirlediği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerimizin seviyesine uygun kazanım belirlediğim için kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda da kendimi yeterli buluyorum” (Alan dışı öğretmen, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü en başta öğrencilerimin seviyesine uygun kazanımları belirlediğim için özel eğitimde kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda sıkıntı çekmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 13).

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %25) staj tecrübeleri edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Bu konuda yeterli hissediyorum çünkü üniversitede staj yaptığım dönemlerde normal öğrencilere yönelik kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konularında edindiğim tecrübeleri özel eğitime ve engelli öğrencilere uyarlayarak yapmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 3).

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %25) meslek deneyimi edindiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda meslek deneyimi edindim” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.14.2. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin yaklaşık üçte biri (3: %20) belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik tema oluşturulmuştur. Oluşturulan temaya, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni işlenerek, bu verinin analizi yapılmıştır.

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü öğrencilerin zihinsel engel düzeylerinin farklı farklı olmasından dolayı kazanımları gerçekleştirmede aynı zamanda başarıya ulaştırmada sıkıntılar çekmekteyim”(Alan dışı öğretmen, 4).

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerin performans düzeylerinin farklı olmasından dolayı kazanımları gerçekleştirmede ve başarıya ulaştırmada zorluklarla karşılaşmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 14).

IV.2.14.3. Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin yarısından fazlası (8: %53) belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (7: %87) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü sınıfta bulunan öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 5).

“Bu konuda yeterli hissetmiyorum çünkü öğrencilerin zihinsel engel düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde kazanım ve içerik belirlemede zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 10).

Belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (5: %62) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü alan mezunu olmadığım için kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda yetersiz kalıyorum” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü alan mezunu değilim. Bu nedenle özel eğitimde kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda sıkıntı çekmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 9).

IV.2.15. Alan Dışı Öğretmenlerin Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Ne Kadar Yeterli Hissettiğine Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, alan dışı öğretmenlerin sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini ne kadar yeterli hissettiğine yönelik görüşleri; yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları olarak sunulmaktadır.

IV.2.15.1. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinden üçte biri (5: %33) sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizi yapılmıştır.

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (5: %100) meslekte farklı problem davranışlarla karşılaştığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerimle çalıştığım süre zarfında farklı problem davranışlarla karşılaştım. Karşılaştığım problem davranışlar sayesinde deneyim kazandım” (Alan dışı öğretmen, 5).

“Kendimi yeterli hissediyorum çünkü özel eğitim okulunda çalıştığım süre zarfında farklı problem davranışlarla karşılaştığım için bu problem davranışlara karşı tecrübe edindiğimi düşünüyorum” (Alan dışı öğretmen, 14).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin yaklaşık üçte ikisi (3: %60) bilimsel yayınları takip ettiği için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde uygun olmayan davranışlarla ilgili bilimsel yayınları takip ederek kendimi geliştirmekteyim” (Alan dışı öğretmen, 1).

“Yeterli hissediyorum çünkü özel eğitimde uygun olmayan davranışlar yani problem davranışlarla ilgili bilimsel makale ve tezlerden yararlanmaktayım. Bilimsel çalışmalardan edindiğim bilgi ve yöntemleri sınıfta uygulamaktayım” (Alan dışı öğretmen, 13).

IV.2.15.2. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Orta Düzeyde Yeterli Hissettiğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin yaklaşık üçte biri (3: %20) sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedenine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini orta düzeyde yeterli hissetme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (3: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü sınıftaki öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için sınıf içerisinde meydana gelen problem davranışlarda kendimi yeterli hissetmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 2).

“Kendimi orta düzeyde yeterli hissediyorum çünkü engelli öğrencilerin performans düzeyleri farklı olduğu için özel eğitimde sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 15).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini orta düzeyde yeterli hissettiğini ifade eden alan dışı öğretmenlerden bir tanesi (1: %33) bayan olmasından dolayı zorlandığı için orta düzeyde yeterli olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşünden kesite yer verilmiştir.

“Orta düzeyde yeterli hissediyorum bayan olduğum için özel eğitimde sınıfta uygun olmayan davranışlarla ve problem davranışlarla mücadele etmekte zorlanmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 12).

IV.2.15.3. Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendini Yeterli Hissetmediğini İfade Eden Alan Dışı Öğretmenlerin Görüşleri

Görüşülen alan dışı öğretmenlerinin yaklaşık yarısı (7: %46) sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedenlerine yönelik temalar oluşturulmuştur. Oluşturulan temalara, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmeme nedeni veya nedenleri işlenerek, bu verilerin analizleri yapılmıştır.

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin tamamı (7: %100) öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitimde öğrencilerin zihinsel performansları farklı olduğu için sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda yeterli olmadığımı düşünüyorum” (Alan dışı öğretmen, 9).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin engel düzeyleri birbirinden farklı olduğu için farklı problem davranışlarla karşılaşmaktayım. Bu nedenle sınıfta uygun olmayan davranışlar konusunda yeterli değilim” (Alan dışı öğretmen, 11).

Sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissetmediğini ifade eden alan dışı öğretmenlerin üçte ikisinden fazlası (6: %85) alan mezunu olmadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmişlerdir. Aşağıda bu durumu yansıtan öğretmen görüşlerinden kesitlere yer verilmiştir.

“Kendimi yeterli hissetmiyorum çünkü alan mezunu olmadığım için sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda yetersiz kalmaktayım” (Alan dışı öğretmen, 6).

“Yeterli hissetmiyorum çünkü özel eğitim alan mezunu değilim. Bu nedenle özel eğitimde sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendimi yeterli hissetmiyorum” (Alan dışı öğretmen, 8).

BÖLÜM V: TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmaya katılan, Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan özel eğitim alan mezunu öğretmenleri ve alan dışı öğretmenler ile yapılan görüşmelerden ortaya çıkan sonuçlar alt başlıklar halinde tartışılmıştır.

V.1. Öğretmenlerin, Öğretmenlik Mesleğindeki Genel Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını öğretmenlik mesleğinde genel olarak kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında alan mezunu olmalarına bağlı olarak; özel eğitimde teorik ve uygulamalı eğitimleri başarıyla tamamlamaları yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; üniversite programlarında özel eğitim derslerinin bulunmaması ve özel eğitimle alakalı bilgilendirme seminerlerinin verilmemesi yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmenler ise bilimsel yayınları takip ettikleri, meslek deneyimi edindikleri ve özel eğitimde yüksek lisans yaptıkları için yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin genel olarak mesleki yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu bulgularla ilgili olarak Villa (2000) özel eğitimde başarılı olmanın alanda teorik bilgileri olarak öğretmenlerin kendini tam anlamıyla yetiştirilmesi ile mümkün olacağını ifade etmektedir. Yine bu doğrultuda Ergenekon (2009) nitelikli öğretmen yetiştirilmesi için özel eğitim öğretmenlerine gerekli desteklerin sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Alan öğretmenlerinin, öğretmenlik mesleğinde kendini yeterli hissetmesi için öğretmenlere verilecek olan eğitimin niteliğini arttırmak önemli bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Alan öğretmenlerine verilecek olan eğitimlerin ülkemizdeki bütün üniversitelerde aynı standartlarda verilmesi önem arz etmektedir. Alan mezunu olduğu halde, aldığı eğitimleri yetersiz bulduğu için kendini tam anlamıyla yeterli hissetmeyen öğretmenler bulunmaktadır.

Alan dışı olan ve yukarıda bahsedilen nedenlerden dolayı kendini yeterli hissetmeyen öğretmenlere yönelik ise eğitim fakültelerinin bütün bölümlerinde özel eğitim derslerinin verilmesi, bu öğretmenlerin kısmen de olsa kendilerini yeterli hissetmelerini sağlayabilir. Alan dışı öğretmenlere yönelik açılacak olan özel eğitim uygulamalı tezsiz yüksek lisans programları, bu öğretmenlerin özel eğitim alanında kendini yeterli hissetmelerini sağlayabilir. Sarı ve Konuk Er'in (2016) yaptığı araştırmada, uygulamalı tezsiz yüksek lisans programının alan dışından gelen ve özel eğitim kurumunda görev yapan öğretmenlerin, yeterliklerini artırmada önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde açılan özel eğitim uygulamalı tezsiz yüksek lisans programının, öğrencilerin niteliklerini ve yeterliklerini artırdığı gözlenmektedir. Buna benzer programların ülkemizde bulunan diğer üniversitelerde de yaygınlaştırılması, alan dışı mezun öğretmenlerin mesleki yeterliliklerine olumlu yönde katkı sağlayabilecektir.

V.2. Öğretmenlerin Alan Bilgisi Düzeyindeki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde alan bilgisi düzeyinde kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında alan mezunu olmalarına bağlı olarak; özel eğitim üzerine gerekli bilgi ve eğitimleri edinmiş olmaları yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; özel eğitim derslerinden ve özel eğitimle alakalı teorik bilgilerden yoksun olmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmen ise özel eğitimde uygulamalı tezsiz yüksek lisans yaptığı için yeterli hissettiğini belirtmiştir.

Öğretmenlerin kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin genel olarak yeterlik düzeylerinin daha fazla gözlenmektedir. Alan öğretmenlerinin; üniversite programlarında, özel eğitim derslerini başarıyla tamamlamış olmalarının faydası açıkça gözlenmektedir. Fakat alan mezunu olmasına rağmen, alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmeyen öğretmenler de bulunmaktadır. Bu durum üniversitelerde, özel eğitim alanında verilen eğitim niteliklerinin farklı olduğunu açıkça göstermektedir. Bu nedenle üniversitelerde verilecek özel eğitim derslerinin, aynı nitelikte

verilmesi büyük önem arz etmektedir. Araştırma bulgularına göre, alan öğretmenlerinden bir tanesi, işitme engelliler öğretmeni olduğu için kendini tam anlamıyla yeterli hissetmediğini ifade etmiştir. Üniversite eğitimlerini, işitme engellilerin eğitimi üzerine aldığı için orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliğe sahip öğrencilerin bulunduğu okulda zorlandığını ifade etmiştir. Bu nedenle, ülkemizdeki üniversitelerde özel eğitim üzerine verilen derslerin standartlarının birbirine yakınlaştırılması; öğretmen adaylarının özel eğitimde etkili, yeterli ve verimli olmalarını sağlayabilir.

Nitelikli bir özel eğitimcinin nasıl olması gerektiği konusunda kapsamlı ve işbirlikçi bir yaklaşım ortaya konulması, özel eğitimde öğretmen yeterliklerinin eksiksiz olarak tartışılması ve bu eksiklikleri tamamlamak için kapsamlı reformların geliştirilmesi amacıyla, eğitimden sorumlu yöneticilerin ve üniversitelerin ilgili bölümlerinin öğretmen kalitesini artırıcı çalışmalar konusunda üzerine düşeni yapması ve birlikte hareket etmesi gerekmektedir (Brownell, Hirsch, Seo, 2004; Ngang, 2012; Aktaran: Sivrikaya ve Yıkılmış, 2016). Alan dışı öğretmenlerin, özel eğitimde alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmelerini sağlamak amacıyla ülkemiz eğitim fakültelerinde özel eğitim dersinin program dâhilinde verilmesi faydalı olabilir. Özel eğitim alanındaki sorunların çözümü için bütün öğretmenlerin bu konuda rol alması son derece önemlidir (İzci, 2005). Eğitim fakültesinden mezun olacak her öğretmen adayının, mezun olmadan önce özel eğitim ile ilgili dersleri almış olmaları ve bu sayede eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin özel eğitim konusunda bilgili olmalarının sağlanması gerekmektedir (İzci, 2005). Yukarıda da belirtildiği üzere, alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmeni, özel eğitimde uygulamalı tezsiz yüksek lisans yaptığı için yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle üniversitelerimizde özel eğitim uygulamalı tezsiz yüksek lisans programlarının yaygınlaştırılması, bu programı olan üniversitelerimizde ise programa katılacak öğrenci kontenjanlarının artırılması büyük önem arz etmektedir.

V.3. Öğretmenlerin Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını öğretim yöntemleri ve tekniklerinde kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını öğretim yöntemleri ve

teknikleri konusunda kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında öğrencilere uygun yöntem ve tekniği kullanarak eğitim vermeleri gelmektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin, öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda eğitim almaları ve staj tecrübesi edinmeleri de yeterli hissetmelerini sağlamaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; üniversitede bu konuya ilişkin eğitim almamaları ve özel gereksinimli öğrencilerin, engel düzeylerinin farklı olması gelmektedir. Öğretmenler; özel gereksinimli bireylerin, engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı hangi yöntem ve tekniği kullanacaklarını bilmediklerini ifade etmişlerdir. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmenler ise özel gereksinimli bireylerin seviyelerine ve özelliklerine uygun yöntem ve teknik kullandıkları için yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin genel olarak yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Öğretim yöntem ve tekniklerini, özel gereksinimli öğrencilerin seviyesine uygun belirlemek son derece önemlidir. Öğretmenler, öğrencilere öğretim programında öngörülen davranışları kazandırmak üzere öğrencinin öğrenme durumu ve öğrenme ortamını dikkate alarak uygun yöntemleri seçip, etkinlikleri geliştirme, düzenleme, uygulama ve denetleme ile görevlidirler (Akdeniz, 2004; Aktaran: Yüksel, 2008). Öğretim yöntem ve teknikleri konusunda alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin en başta özel gereksinimli öğrenciyi tanıması gerekmektedir. Özel gereksinimi olan öğrenciyi ve seviyesini tanıyan öğretmen, öğretim yöntemleri ve teknikleri konusunda kendini yeterli hissedebilir. Yapılan çalışmada; alan mezunu öğretmenlerin, lisans eğitimi programında farklı öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili bilgi edinmelerine rağmen, öğretim yöntem ve teknikler konusunda yetersiz hissetmeleri göze çarpmaktadır. Öğretmenlere yönelik, özel eğitimde yöntem ve teknikler konusunda hizmet içi eğitim programlarının uygulanması desteklenmelidir (Eratay, Çifçi Tekinaslan ve Yıkılmış, 2012). Bu sayede alan öğretmenlerinin, öğretim yöntem ve teknikler konusunda etkili ve verimli olması sağlanabilir.

Alan dışı öğretmenlere yönelik, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda eğitimlerin ve bilgilendirme seminerlerinin verilmesi, öğretmenlerin kendini yeterli hissetmelerini sağlayabilir. Öğretmenlerin genel olarak hangi öğretim yöntem ve tekniklerini kullandıklarını belirlemek ayrıca bu yöntem ve teknikleri kullanırken karşılaşılabilecek muhtemel sorunların tespit edilmesi, öğretmenlere katkı sağlayacaktır (Yeşilyurt, 2013). Yukarıda da bahsedildiği üzere alan dışı öğretmenler; özel gereksinimli öğrencilerin, engel düzeylerinin farklı

olmasından dolayı yöntem ve teknikler konusunda yeterli olmadıklarını, buna bağlı olarak hangi yöntem ve tekniği kullanacağını bilmediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlere, öğrencilerin engel düzeylerine yönelik yöntem ve teknikleri; nerede ve nasıl kullanacakları hususunda gerekli bilgiler verilmelidir. Eğitim fakültelerinde verilen öğretim yöntem ve teknikleri dersi içeriğine; özel gereksinimli öğrencilere yönelik, yöntem ve teknikler konusunun dâhil edilmesi faydalı olabilir.

V.4. Öğretmenlerin Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamı materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmektedir. Aynı zamanda, alan dışı öğretmenlerin de tamamına yakını materyal hazırlama, geliştirme ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında, üniversitede materyal geliştirme üzerine almış oldukları eğitimlere bağlı olarak; bireysel gelişime uygun materyal hazırlamaları, staj tecrübesi kazanmaları ve meslek deneyimi edinmeleri yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin ise kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında, materyalleri severek hazırlamalarına bağlı olarak; öğrenciye uygun hazırlanan materyalleri, süreç zarfında tecrübe kazanarak rahatlıkla uygulayabilmeleri yer almaktadır.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin genel olarak yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Öğretim materyallerini etkin yeterli düzeyde hazırlayabilmek için öncelikler materyalleri iyi tanımak gerekmektedir (Alım, 2014). Bu bağlamda, alan mezunu öğretmenlerin özel eğitimde materyal hazırlama, geliştirme ve uyarılama konusunda yeterliliğini daha da arttırmak adına hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Hizmet içi eğitimler sayesinde öğretmenler, materyal hazırlama süreci ile ilgili bilgileri daha detaylı olarak öğrenebilir ve bu sayede materyal hazırlama sürecini kolaylaştırabilir. Yapılan çalışmada; üniversite eğitim döneminde, staj tecrübeleri sayesinde materyal hazırlama sürecinde yeterliliğini artıran alan öğretmenleri bulunmaktadır. Alanyazını incelendiğinde, üniversite yıllarında teorik olarak verilen materyal hazırlama eğitiminin yanı sıra uygulamalı eğitimlerin de verilmesi gerekmektedir. Bu nedenle

öğretmenlere, mezun olmadan önce materyal hazırlama süreci ile ilgili uygulamalı eğitimlerin daha fazla verilmesi fayda sağlayabilir.

Alan dışı öğretmenler; eğitim fakültesinden mezun olmaları dolayısıyla materyal hazırlama sürecinde etkin ve yeterli olduklarını ifade etmelerine rağmen, bu süreç zarfında desteğe ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlere yönelik, hizmet içi eğitimlerin verilmesi ve alan öğretmenlerinin desteğinin sağlanması faydalı olabilir. Öğretmenlerin materyal hazırlama konusunda yeterli hale gelmelerini sağlamak için öğretmenlere eğitimlerin verilmesi ve öğretmenlerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir (Bozaslan, Genç, Kaya ve Merter, 2012). Araştırma bulgularına göre, özel eğitimde materyal hazırlama süreci her şeyden önce zevkli ve eğlenceli bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sürecin, hem alan öğretmenleri hem de alan dışı öğretmenler tarafından desteklenmesi ve iş birliği içerisinde yürütülmesi fayda sağlayabilir. Aynı zamanda materyal hazırlama sürecinde, özel gereksinimi olan öğrencilerin ve ailelerinin de yer alması son derece önemlidir. Öğretmenler tarafından, öğrencilerin bireysel gelişimlerine uygun materyallerin hazırlanması aynı zamanda bu süreçte ailenin desteğinin de sağlanması; materyal hazırlama sürecini daha kolay ve keyifli hale getirebilir.

V.5. Öğretmenlerin Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor; alan dışı öğretmenleri ise yeterli hissediyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissetmektedir. Alan öğretmenlerinden bir tanesi, kendini yeterli hissetmediğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin ise tamamı öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı konusunda kendini yeterli hissetmektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında, ders esnasında bilgisayar, akıllı tahta vb. aletleri etkin kullanmalarına bağlı olarak; teknolojik aletleri özel eğitime uyarlamaları ve öğrencilerin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hissetmeyen alan öğretmeni ise teknolojik aletleri etkin kullanamadığı ve ders içeriğine uyarlayamadığı için yeterli hissetmediğini ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında ders esnasında bilgisayar, akıllı tahta vb. aletleri etkin

kullanmalarına bağlı olarak; teknolojik aletleri ders içeriğine uyarlamaları ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeleri yer almaktadır.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan dışı öğretmenlerin genel olarak yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Özel gereksinimli bireylerin hayat kalitesini arttırmak ve onlar için verimli öğrenme ortamları oluşturmak için özel eğitimde de teknolojiden faydalanıldığı görölmektedir (Knight, McKissick ve Saunders, 2013; Aktaran: Eliçin, 2017). Özel eğitimde teknoloji kullanımı sayesinde öğretmenler, öğrencilerin; görme, işitme ve dokunma duyularını kullanmalarını sağlayarak çok yönlü bir öğretim sunarlar (Giordano, 2016). Bu nedenle özel eğitimde, öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımı son derece önemlidir. Alan öğretmenleri, özel eğitimde teknolojiyi etkin olarak kullanmakta ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmektedirler. Araştırma sonuçlarına göre, alan öğretmenleri arasında teknolojik aletleri özel eğitime uyarlayan ve bu sayede ders esnasında etkin öğretim imkânı sunan öğretmenler bulunmaktadır. Teknoloji kullanımı konusunda öğretmenlerin öncelikli olarak yapması gereken, farklı öğrenme özelliklerine sahip tüm özel gereksinimli öğrenciler için uygun teknolojileri belirlemek ve buna uygun kullanmak olacaktır (Eliçin, 2017). Okullarımızda bulunan akıllı tahtalar, hem alan öğretmenleri hem de alan dışı öğretmenlerin kullanması açısından son derece önemlidir. Akıllı tahtalar sayesinde, özel gereksinimli öğrencilere yönelik hazırlanan ders içerikleri rahatlıkla sunulabilir.

Alan dışı öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki yeterlik düzeyleri, alan öğretmenlerinden daha fazla çıktığı yukarıda bahsedilmiştir. Alan dışı öğretmenlerin yeterlik düzeylerini daha da arttırmak adına, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimin verilmesi faydalı olabilir. Teknolojinin ve teknolojik aletlerin eğitim sürecine dâhil edilmesi, özel gereksinimi olan öğrencilerin yaşamını kolaylaştıracaktır (Kışla, 2008). Bu nedenle özel eğitimde teknoloji kullanımına önem verilmesi ve her dersin içeriğine yönelik teknolojik aletlerin kullanılması faydası sağlayabilir. Teknolojik aletlerin özel eğitimde kullanılması, özel gereksinimli bireylerin ilgisini çekmekte ve pek çok becerinin öğretimini eğlenceli kılmaktadır (Sani Bozkurt, 2017). Özel eğitimde teknoloji kullanımının ders içerisinde aktif uygulanması eğitimde verimliliği sağlayabilir. Teknolojik aletler sayesinde hedeflenen amaçların kazanımı daha hızlı ve kalıcı olacağı için özel gereksinimli öğrencilerin başarisının ve motivasyonunun artığını fark eden öğretmenin de başarısı ve motivasyonu artar (Sani Bozkurt, 2017).

V.6. Öğretmenlerin Program Uyarlama ve Uygulama Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde program uyarlama ve uygulama konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenleri ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını ise program uyarlama ve uygulama konusunda kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında öğrencilerin bireysel performanslarına yönelik program hazırlamalarına bağlı olarak; üniversitede gerekli eğitimleri almaları ve öğrencilerin ihtiyaçlarını tanımları yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olması nedeniyle program uyarlamada ve uygulamada yetersiz kalmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmen ise öğrencilerin bireysel performansına yönelik program uyarladığı ve uyguladığı için yeterli hissettiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin genel olarak yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Program uyarlamalarını özel gereksinimli öğrencilerin seviyesine göre ayarlamak, öğrencilerin başarısını etkileyen önemli bir faktördür (Eratay, Çifçi Tekinaslan ve Yıkmış, 2012). Bu nedenle özel eğitimde program uyarlama ve uygulama konusunda öncelikli olarak öğretmenlerin, özel gereksinimli öğrencilerin seviyesini bilmesi gerekmektedir. Alan öğretmenlerinin özel eğitimde program uyarlama ve uygulama konusunda yeterliklerini artırmak adına üniversitede verilen teorik bilgilerin içeriğini zenginleştirmek gerekmektedir. Özel gereksinimli öğrencilerin yapabildiklerine göre program hazırlamak, ders amaçlarının gerçekleşmesini sağlayacaktır (Timuçin, 2001). Bu sebepten ötürü alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin öncelikli olarak öğrencilerin seviyesine, ilgisine ve yapabileceklerine uygun şekilde program uyarlamaları fayda sağlayabilir.

Alan dışı öğretmenlerin program uyarlama konusunda yeterliklerinin artırılması ve öğretmenlere hizmet içi eğitimlerin verilmesi faydalı olabilir. Üniversiteler bünyesinde açılacak olan özel eğitim tezsiz yüksek lisans programları sayesinde, alan dışı öğretmenlerin özel eğitimde program uyarlama ve uygulama konusunda birinci elden bilgi almaları sağlanmış olacaktır. Bu duruma, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi’nde açılan özel eğitim

uygulamalı tezsiz yüksek lisans programı, örnek olarak verilebilir. Bu ve buna benzer programlar sayesinde öğretmenlerin, özel eğitim ve özel eğitimde program uyarlama konularında gerekli bilgileri kazanmaları sağlanabilir.

V.7. Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenleri ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını ise BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında üniversitede BEP üzerine alınan eğitimlere bağlı olarak; bireysel gelişime önem vermeleri, staj tecrübesi kazanmaları ve meslek deneyimi edinmeleri yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında BEP ile ilgili teorik bilgi sahibi olmamalarına bağlı olarak; BEP hazırlamanın ayrıntılı ve güç bir süreç olması aynı zamanda öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasına bağlı olarak sürecin uzaması gibi nedenler yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmen ise özel eğitim üzerine yüksek lisans yaptığı ve BEP ile ilgili seminerlere katıldığı için yeterli hissettiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin genel olarak yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi son derece önemlidir ve özel eğitimin olmazsa olmazıdır. Özel gereksinimi olan öğrencilere yönelik hazırlanacak olan BEP programının sistemli ve planlı olması gerekmektedir. Bu nedenle BEP hazırlayacak öğretmenlerin öğretimi planlama becerilerine sahip olması gerekmektedir. BEP özel gereksinimli öğrencinin ihtiyaçlarına göre ve yapması gereken davranışlara göre farklılık gösterir (Pektaş, 2008). Bu nedenle alan öğretmenlerinin öncelikli olarak özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin seviyelerini tespit etmesi ve daha sonra öğrencilerin seviyesine yönelik BEP hazırlaması gerekmektedir. Alan öğretmenlerinin BEP konusunda daha nitelikli hale gelebilmesi için eğitim fakültelerinde BEP üzerine verilen teorik eğitimlerin

derinleştirilmesi ve bunun yanı sıra BEP uygulamalarına ağırlık verilmesi fayda sağlayabilir. Özel gereksinimli öğrenciye yönelik BEP hazırlanırken ekip halinde hareket edilmesi son derece önemlidir. Ekipte yer alması gereken bireyler; özel eğitim öğretmeni, özel gereksinime ihtiyaç duyan bireyin ailesi, değerlendirmeyi yapacak olan birisi ve eğer uygunsa özel gereksinimli bireyin kendisidir (Batu, 2005). Bu bağlamdan hareketle alan öğretmenlerinin; BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesini, bireyler arası iş birliği ve eş güdümlerle sağlamaları faydalı olabilir. Alan öğretmenlerinin BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde; özel gereksinimli bireyi merkeze almaktan çok, özel gereksinimli bireylerin yapabildiklerini merkeze almaları süreci kolaylaştırabilir.

Alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin, BEP konusunda yeterli hale gelebilmeleri için BEP ile ilgili yazılı kaynakların artırılması ve BEP ile ilgili seminerlerin yapılması faydalı olabilir. Özel eğitim alanında çalışan alan dışı öğretmenlerin BEP konusunda yetkin olabilmesi için ders tamamlama programlarının açılması, bu programların zorunlu hale getirilmesi ve özel eğitim alan derslerini almalarının sağlanması gerekmektedir (Pektaş, 2008). Aynı zamanda alan dışı öğretmenlerin, BEP konusunda ayrıntılı ve nitelikli bilgi alabilmesi amacıyla özel eğitim üzerine açılan yüksek lisans programlarının artırılması ve var olan programların kontenjan sayılarının artırılması gerekmektedir. Çetin (2004) alan dışı öğretmenlerin özel eğitimde karşılaştıkları sorunlar hakkında yapmış olduğu çalışmanın sonuçları, alan dışı öğretmenlerin özel eğitim ile ilgili yeteri kadar bilgiye sahip olmadıklarını ve öğrencilerin performanslarını nasıl değerlendireceklerini bilmediklerini göstermiştir. Bu nedenle alan dışı öğretmenlerin, BEP konusunda yeterli olmalarını sağlamak adına hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Aynı zamanda alan dışı öğretmenlerin, BEP konusunda alan öğretmenlerinden destek alması ve alan öğretmenleriyle iş birliği içinde olması gerekmektedir. Bu süreçte alan öğretmenlerinin, alan dışı öğretmenlere destek vermesi ve BEP sürecinde uzman desteği sağlanması fayda sağlayabilir.

V.8. Öğretmenlerin Aile Eğitimi Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde aile eğitimi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna, alan öğretmenleri ve alan dışı öğretmenler, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını özel eğitimde aile eğitimi konusunda kendini yeterli hissettiğini ifade etmişlerdir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında aile iletişiminin etkin ve sağlıklı olmasına bağlı olarak; aile

eğitim seminerlerine katılmaları ve uzman akademisyenlerden destek almaları yer almaktadır. Alan dışı retmenlerin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında ise aile iletişiminin etkin ve sağlıklı olmasına bağlı olarak; süreç içerisinde aile ile birlikte hareket etmeleri ve bu süreci aile eğitim seminerleriyle desteklemeleri yer almaktadır.

retmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, yeterlik düzeylerinin aynı oranda olduğu gözlenmektedir. Özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitiminde; ailelerin, eğitime aktif olarak katılmaları gerekmektedir. Özel gereksinimli bireye sahip olan ailelerin sorumlulukları ve bu duruma bağlı olarak gereksinimleri artmaktadır (Yazıcı ve Durmuşoğlu, 2017). Bu nedenle özel eğitimde aile eğitimi konusu son derece hassas ve önemli bir konudur. Aile eğitimi konusunda, alan retmenlerine üniversitede verilen eğitimlerin faydası göz ardı edilemez. Üniversitede verilen aile eğitimi derslerinin içeriğinin zenginleştirilmesi ve aile eğitimi uygulamalarına ağırlık verilmesi fayda sağlayabilir. Alan retmenlerine yönelik aile eğitimi seminerlerinin, hizmet içi eğitim kapsamında verilmesi aynı zamanda bu hizmet içi eğitimlerin zorunlu tutulması gerekmektedir. Bu sayede aile eğitimi sürecinin aktif olarak devam etmesi sağlanabilir. Alan retmenleri, özel gereksinime ihtiyacı olan bireyin ailesine aile eğitimi konusunda bilgi vermek için; okul, aile ve üniversitedeki akademisyenlerin iş birliği ile aile eğitimi seminerleri verebilir (Yazıcı ve Durmuşoğlu, 2017). Bu seminerler sayesinde; ğretmen, ğrenci ve aile iş birliği sağlanabilir. Özel gereksinimli çocuğa sahip ailenin, yaşadığı güçlüklerle baş edebilmesi için destek alması ve alacağı desteğin alanında uzman olması kişilerce verilmesi gerekmektedir. Bu süreçte, alan retmenlerinin kendini geliştirmesi aynı zamanda aile eğitimi konusunda uzman akademisyenlerden de gerekli desteği almaları faydalı olabilir.

retmenler, aile ile iletişimi sağlıklı ve etkin şekilde sürdürmelidirler. Aile eğitimi konusunda kendini yeterli bulmayan retmenlerin ise hizmet içi eğitimler alması ve üniversitede aile eğitimi konusunda uzman olan akademisyenlerden, görüş ve öneriler alması faydalı olabilir. Bu sayede aile eğitimi konusunda öğretmenlerin, yetkin ve nitelikli hale gelmeleri sağlanabilir. Alan dışı retmenlerin, özel eğitimden uzak olmalarına rağmen aile eğitimi konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri son derece önemlidir. Alan dışı retmenlerin aile eğitimi konusunda daha da yetkin hale gelmeleri için hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi ve bu eğitimlerin zorunlu hale getirilmesi faydalı olabilir. Aynı zamanda alan dışı retmenlerin niversite bulunan akademisyenlerden destek alması da fayda sağlayabilir. Uzman akademisyen desteğinin önemi, araştırma sonuçlarında da karşımıza çıkmaktadır. Alan dışı retmenlerden bazıları; Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde görev yapan, Prof.

Dr. Hakan SARI'nın aile eğitimi konusunda bilgi ve önerilerini hayata geçirdiklerini, buna bağlı olarak aile eğitimi konusunda yetkin hale geldiklerini ifade etmektedirler. Bu nedenle aile eğitimi konusunda alan öğretmenlerinin, uzman akademisyenlerden destek alması ve akademisyenlerin de alan öğretmenlerine bilgi ve görüşlerini aktarmaları son derece önemlidir. Öğretmenlerin, özel gereksinimli çocuğa sahip olan ailelere yardımcı olmak amacıyla onlara gerekli destekleri vermeleri gerekmektedir (Saka, 2011). Bu sebepten ötürü özel eğitimde aile eğitimi konusunda, en başta öğretmenlerin gerekli bilgi ve eğitimleri almaları gerekmektedir. Ailelerin sürekli öğrenmeyi kendilerine ilke edinerek, aile eğitimi sürecine aktif olarak katılmaları gerekmektedir (Sola ve Diken, 2008). Tüm bu sebepler ışığında aile eğitiminin; öğretmen, öğrenci, uzman ve aile iş birliği içerisinde sürdürülmesi son derece önemli ve gereklidir.

V.9. Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesindeki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenleri ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamı ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakını ise ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında üniversite aldıkları eğitimlere bağlı olarak; öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaları aynı zamanda bireysel gelişime uygun performans belirlemeleri yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan bilgisine sahip olmamalarına bağlı olarak; öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyini tam anlamıyla belirleyememeleri yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmen ise özel eğitim üzerine yüksek lisans yaptığı ve çalıştığı süre zarfında deneyim edindiği için yeterli hissettiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Özel gereksinime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitiminde; ailelerin, eğitime aktif olarak katılmaları gerekmektedir. Özel eğitimde, özel gereksinimli bireylerin farklı özellikleri ve ihtiyaçları bulunmaktadır.

Özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için öncelikli olarak onların özelliklerini iyi tanımak gerekmektedir. Daha sonraki süreçte ise özel gereksinimli öğrencilere yönelik doğru ölçme araçlarını kullanmak ve bireysel performans düzeyini belirlerken öğrencilerin seviyesine uygun hareket etmek son derece önemlidir. Özel eğitimde, öğrencinin değerlendirilmesi ve performans düzeyini belirlenmesi önemlidir (Bülbül, 2010). Bu nedenle ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde, özel gereksinimli öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmak gereklidir. Alan öğretmenlerinin ölçme değerlendirme ve bireysel performans konusunda daha yetkin hale gelmeleri için hizmet içi eğitimlerin verilmesi ve seminerlerin düzenlenmesi faydalı olabilir.

Öğretmenlik süreci içerisinde öğretmenlerin hizmet içi eğitimler ile ölçme ve değerlendirme konusunda yeterliliklerini artıracak uygulamalara ağırlık verilmelidir (Erdoğan ve Kurt, 2012). Bu konuda alan dışı öğretmenlere yönelik uygulamalı tezsiz yüksek lisans programlarına gereken önemin verilmesi ve alan dışı öğretmenlerin bu konuda teşvik edilmesi fayda sağlayabilir. Araştırmada; alan dışı öğretmenlerin, ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde, okulda bulunan alan öğretmenlerinden destek aldığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, alan öğretmenlerinden destek alarak yeterlilik seviyelerini artırmaya çalışmaları son derece önemlidir. Bu durum gösteriyor ki alan dışı öğretmenlere yönelik, verilecek hizmet içi eğitimler ve seminerler faydalı olabilir. Özel eğitimde ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesi bir süreçtir ve bu süreç içerisinde alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin iş birliği içerisinde olması, özel gereksinimli öğrenciler açısından önemli ve gereklidir.

V.10. Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Konusundaki Yeterlilikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını sınıf yönetiminde kendini yeterli hissetmektedir. Alan dışı öğretmenlerin çoğunluğu sınıf yönetiminde kendini yeterli hissetmektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında üniversite eğitimlerine bağlı olarak; staj tecrübesi kazanmaları, meslek deneyimi edinmeleri ve tatlı-sert otorite kullanmaları yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında meslek deneyimi edinmelerine bağlı olarak; sınıf yönetimi konusunda eğitim almaları ve alan öğretmenlerinden

destek almaları yer almaktadır. Kendini yeterli hissetmeyen alan dışı öğretmenler ise öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından ve bayan olmalarından dolayı yeterli hissetmediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Sınıf yönetimi, öğretim süreci içerisinde önemli bir işleve sahiptir. Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ise sınıf yönetimi, daha fazla öneme ve işleve sahiptir. Bu nedenle, özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Alan öğretmenlerinin yeterli hissetme durumlarını arttırmak adına üniversitede verilen sınıf yönetimi dersinin içeriğinin zenginleştirilmesi faydalı olabilir. Aynı zamanda üniversite staj dönemlerinde, sınıf yönetimine yönelik uygulamalı eğitimlerin verilmesi; alan öğretmenlerinin tecrübe, güven ve deneyim kazanmalarını sağlayabilir. Araştırma sonuçlarında alan öğretmenlerinin, sınıf yönetimi konusunda tatlı-sert otorite kullanmasının faydası görülmektedir. Hizmet içi eğitim faaliyetleriyle, öğretmenlere bu ve buna benzer yöntemlerin öğretilmesi fayda sağlayabilir. Öğretmenler sınıf içi düzeni sağlayarak, öğrencilerin ihtiyaçlarını gözeterek ve sınıf içi iletişimi sağlayarak sınıf yönetimini sağlayabilirler (Yeşilyurt ve Çankaya, 2008). Bu nedenle öğretmenlerin, sınıf yönetimi konusunda öncelikli olarak sınıfta bulunan özel gereksinimli bireylerin özelliklerini ve ihtiyaçlarını tanıması gerekmektedir. Sınıf yönetiminin etkili olmadığı bir sınıfta, öğrenciler istenmeyen davranışlar sergilemektedirler (Ataman, 2000). Bu sebepten ötürü öğretmenler sınıf yönetiminde etkin ve söz sahibi olmalıdır.

Özel gereksinimli öğrencinin olduğu bir sınıfta, sınıf yönetimi sağlanamaz ise o sınıfta eğitim-öğretim sürecinin düzenli işlemesi söz konusu değildir. Sınıf yönetimi konusunda yetersiz hisseden öğretmenlerin, öncelikli olarak öğrenciyi ve öğrencinin seviyesini tanıması sonrasında ise edindiği bilgileri öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik kullanması faydalı olabilir. Sınıf yönetimi konusunda, bayan olduğu için kendini yeterli hissetmeyen öğretmenlerin hizmet içi eğitimlere katılması ve seminerlere katılması fayda sağlayabilir. Aynı zamanda; üniversitede bulunan akademisyenlerden destek almaları, sınıf yönetimi konusunda kendilerini geliştirmelerini sağlayabilir. Eğitim fakültelerinde verilen sınıf yönetimi dersinin içeriğine, özel eğitimde sınıf yönetimi konusunun eklenmesi ve bu dersin zorunlu kılınması fayda sağlayabilir. Alan dışı öğretmenlerin, sınıf yönetiminde yeterliklerini arttırmak adına faaliyet ve çalışmalar yapılmalıdır. Sınıf yönetimi konusunda, alan dışı öğretmenlere yönelik; hizmet içi eğitimler, bilgilendirme seminerleri ve uygulamalı sınıf yönetimi eğitimlerinin verilmesi faydalı olabilir. Araştırmada, sınıf yönetiminde yeterli hisseden alan dışı

öğretmenlerin, alan öğretmenlerinden aldığı destek ve öneriler sayesinde yeterli hissettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum özel eğitimde sınıf yönetimi konusunda iş birliğinin önemini göstermektedir. Sınıf yönetimi konusunda, alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin birlikte hareket etmesi önemlidir. Alan dışı öğretmenleri, sınıf yönetimi konusunda alan öğretmenlerinden çekinmeden yardım alabilmeli; aynı zamanda alan öğretmenleri de alan dışı öğretmenlere gerekli bilgi ve önerileri saklamadan verebilmelidir. Bu bilinç ile hareket edildiği sürece, sınıf yönetimi konusunda hem alan öğretmenleri hem de alan dışı öğretmenler daha yetkin hale gelebilir.

V.11. Öğretmenlerin Zaman Yönetimi Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde zaman yönetimi konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamı, zaman yönetiminde kendini yeterli hissetmektedir. Alan dışı öğretmenlerin de çoğunluğu zaman yönetiminde yeterli hissetmektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında zamanı etkili ve verimli kullanmalarına bağlı olarak; staj tecrübesi kazanmaları ve meslek deneyimi edinmeleri yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin de kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında zamanı etkili ve verimli kullanmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hissetmeyen alan dışı öğretmenler ise öğrencilerin, engel düzeylerinin farklı olmasına bağlı olarak; zamanı etkili ve verimli kullanamadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Sınıf içerisinde zamanı etkili ve verimli kullanmak son derece önemlidir. Zaman yönetiminde, öğretmenlerin öncelikli olarak yapması gereken; özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrencilerin özelliklerini tanımak ve onların gereksinimlerini planlamak olmalıdır. Bu planlamayı yapan öğretmenler, zamanı etkin ve verimli kullanabilir. Öğretmen ders esnasında öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alır ve hedef davranışları kazandırmaya odaklanırsa, zaman yönetimini etkin olarak yönetmiş olacaktır (Can, 2007). Bu nedenle alan öğretmenlerinin; zamanı etkin ve verimli kullanmaya yönelik seminerlere katılması, zaman yönetimi konusunda kendilerini daha da geliştirmelerini sağlayabilir.

Zamanı yönetmek, özel gereksinimli bireyler açısından önemlidir. Çünkü zamanı yönetmek, sadece zamanı kontrol altına almak değil aynı zamanda hedeflenen beceri ve davranışları da kontrol altına almak demektir. Alan dışı öğretmenlerin, zaman yönetiminde etkin olabilmesi için özel gereksinimli öğrenciyi ve bu öğrencinin ihtiyaçlarını tanıması gerekmektedir. Zamanı yönetebilmek için zamanı planlamak ve plana uygun şekilde uygulama yapmak gerekir (Güçlü, 2001). Bu nedenle alan dışı öğretmenlere, zaman yönetimi konusunda seminerler verilmeli ve bu seminerlere katılım zorunlu olmalıdır. Alan dışı öğretmenlere zamanı etkili ve verimli kullanma yönünde hizmet içi eğitimler verilmelidir. Alan dışı öğretmenlerin; alan öğretmenlerinden ve uzman akademisyenlerden destek alması sağlanmalıdır. Zaman yönetimi konusunda, alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin; zamanı etkili, verimli ve nitelikli kullanabilmeleri için gerekli olan eğitimler, teorik aynı zamanda uygulamalı olarak da verilmelidir.

V.12. Öğretmenlerin Öğrenci İle İletişim Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde öğrenci ile iletişim konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamı, öğrenci ile iletişimde kendini yeterli hissetmektedir. Alan dışı öğretmenlerin de çoğunluğu öğrenci ile iletişimde yeterli hissetmektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında öğrenci ile etkili ve verimli iletişim kurmalarına bağlı olarak; öğrencinin engel düzeyini tanımaları ve iletişim esnasında öğrencinin seviyesine rahatlıkla inebilmeleri yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin de kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında öğrenci ile etkili ve verimli iletişim kurmalarına bağlı olarak; öğrenciye sevgi ve ilgi göstererek iletişime geçmeleri ve öğrencinin seviyesine uygun iletişim kurmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hissetmeyen alan dışı öğretmenler ise öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için öğrencilerle iletişim kurmakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Öğrenci ile etkili iletişim kurmak son derece önemlidir. Öğrenci ile iletişimin kurulması için iş birliği önemlidir (Çakmak ve Aktan, 2016). Bu nedenle öncelikli olarak, alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin iş birliği içerisinde olması gerekmektedir. Sonraki süreçte ise öğretmenlerin, özel gereksinime ihtiyacı olan bireyleri tanıması ve onların seviyesine uygun iletişim

kurmaları önemlidir. Alan öğretmenlerinin; iletişim konusunda kendilerini daha da yeterli ve yetkin kılmalarını sağlamak adına, öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Öğretmenlerin, en başta öğrencilerin engel düzeylerini tanımaları ve öğrenci ile iletişim esnasında onların seviyelerine rahatlıkla inebilmeleri son derece önemlidir. Bu süreç izlendiği takdirde, özel gereksinimli öğrenciyle etkili ve verimli bir iletişim sağlanabilir.

Öğretmenler iletişimin kalitesini yüksek tutma adına daima pozitif olmalıdırlar. Sınıf içerisinde kendisine saygı, sevgi, hoşgörü gibi olumlu değerleri içeren ifadelerle hitap edilen; öğrenci sınıfta kendisine değer verildiğini hissedecek ve bu sayede öğrencide aitlik duygusu gelişecektir (Başar, Doğan, Şener, Uzun ve Topal, 2018). Bu nedenle öğretmenlerin, özel gereksinimli bireyler ile iletişim esnasında ılımlı bir ortam oluşturmaları fayda sağlayabilir. İletişim esnasında öğrencinin engel düzeyine göre iletişim yöntemi seçmek ve öğrencinin seviyesine inmek gerekmektedir. Öğretmen, özel gereksinimli birey ile göz göze gelerek iletişime geçmelidir. Bu yöntem, özel gereksinimli öğrenci ile etkili ve verimli iletişim kurma açısından son derece önemlidir. Sosyal etkinlikler esnasında kurulan iletişimler kalıcı etki sağlamaktadır (Başar ve diğerleri, 2018). Öğretmenlerin, sosyal faaliyet ve etkinlikler esnasında öğrencilerle iletişime geçebilmesi ve bu iletişimi sınıf ortamına taşıyabilmesi faydalı olabilir. Öğretmenlerin, iletişim konusundaki kendini geliştirme çabaları desteklenmelidir (Erdem ve Okul, 2015). Alan dışı öğretmenlerin, özel gereksinimli bireylerle etkili ve verimli iletişim kurmaları için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler ve seminerler düzenlenmelidir. Alan dışı öğretmenler, bireysel farklılıkları gözeterek özel gereksinimli bireylerle etkili ve sağlıklı bir iletişim kurabilmelidirler. Bu süreç içerisinde ise alan öğretmenlerinden ve uzman akademisyenlerden destek alınması son derece önemlidir. Öğretmen, öğrencilere karşı daima içten ve samimi olmalı aynı zamanda öğrencilerin aileleri ile iletişim ve iş birliği içerisinde olmalıdır (Açıkgöz Ağca ve Yıldız, 2009).

V.13. Öğretmenlerin Kazanım ve İçerik Belirleme Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde kazanım ve içerik belirleme konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamı kazanım ve içerik belirlemede kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın alan dışı öğretmenlerin çoğunluğu kazanım ve içerik belirlemede kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında üniversitede aldıklarını eğitime

bağlı olarak; öğrencilerin seviyelerine uygun kazanım hazırlamaları ve bu süreç içerisinde tecrübe edinmeleri yer almaktadır. Aynı zamanda öğretmenlerden bir tanesi, mezun olduğu üniversitede bölüm başkanı olan, Prof. Dr. Hakan SARI'nın öneri ve yönlendirmelerinin de faydalı olduğunu ifade etmiştir. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için kazanım ve içerik belirlemede zorlanmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmen ise öğrencilerin seviyesine uygun kazanım belirlediği için yeterli hissettiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Kazanım ve içerik belirlemenin, özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını gözeterek yapılması en doğru olanıdır. Kazanım ve içeriği belirlemeden önce kazandırılacak hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir (Çelik, 2006). Bu nedenle, öncelikli olarak özel gereksinimli bireylere verilecek kazanımların, hedeflerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu hedefleri belirleme sürecinde ise öğrencilerin yapabildiklerini ve yapabileceklerini odak noktasına almak gerekmektedir. Kazanımlara, öğrencilerin ulaşmasında şüphesiz etkili olan değişkenlerden biri içerik olduğu için kazanımların, içerikle birlikte değerlendirilmesi ve dönütler alınarak düzeltmelerin yapılması oldukça önemlidir (Ocak ve Kutlu Kalender, 2017). Kazanımların başarıya ulaşmasında, içeriğin etkisi önemlidir. İçeriğin ise öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun belirlenmesi gerekmektedir. Alan öğretmenlerinin kazanım ve içerik konusunda daha yetkin hale gelmeleri için üniversitede verilen eğitimlerin niteliğinin artırılması fayda sağlayabilir. Aynı zamanda alan öğretmenlerine verilecek olan hizmet içi eğitimler de faydalı olabilir. Alan öğretmenlerine; kazanım ve içerik belirleme konusunda, staj dönemlerinde verilecek teorik ve uygulamalı eğitimler fayda sağlayabilir. Öğretmenlerin, üniversitelerin bünyesinde bulunan uzman akademisyenlerden kazanım ve içerik konusunda destek almaları son derece önemlidir.

Kazanım ve içerik belirleme arasındaki tutarsızlık, hedeflere ulaşmada olumsuz sonuçlarla karşı karşıya getirir (Ocak ve Kutlu Kalender, 2017). Bu nedenle kazanım ve içeriğin daima tutarlı, birbiriyle ilişkili ve öğrenciye yönelik olması gerekmektedir. Kazanım ve içerik belirleme konusunda, kendini yeterli hissetmeyen öğretmenlere yönelik; kazanım ve içerik dersi verilmeli aynı zamanda bu derslere katılım sürekli olmalıdır. Araştırma sonucuna göre alan dışı öğretmenlerin bazılarının, kazanım ve içerik belirleme konusunda alan öğretmenlerinden destek aldığı görülmektedir. Bu desteği, alan dışı öğretmenlerin tamamının almasına yönelik gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Kazanım ve içerik belirlemede

öğretmenlerin iş birliği içerisinde hareket etmesi önemlidir. Alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin, belirli zaman dilimlerinde bir araya gelerek fikir alış-verişi yapmaları sağlanabilir. Bu sayede; özel eğitimde kazanım ve içerik belirleme konusunda, öğretmenler daha yeterli ve istekli hale gelebilirler. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde; özel eğitim üzerine, uygulamalı tezsiz yüksek lisans programlarının açılması ve bu yüksek lisans programlarına öğretmenlerin yönlendirilmesi, kazanım ve içerik belirlemede öğretmenlere faydalı olabilir. Ders kazanımlarının, öğrencilerin sadece bilişsel yönlerine değil, duyuşsal yönlerine de hitap etmesi önemlidir (Gazel ve Erol, 2012). Bu nedenle öğretmenler, özel gereksinimli bireylerin engel düzeylerini tanıyıp onların ihtiyaçlarını gözetirlerse, kazanım ve içerik belirlemede olumlu sonuçlar elde edebilirler.

V.14. Öğretmenlerin Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin yarısından fazlası belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında üniversite edindikleri eğitimlerine bağlı olarak; öğrencinin seviyesini ve ihtiyaçlarını bilmeleri ve bu sayede kazanımları başarıya ulaştırmaları yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; öğrencilerin engel düzeyleri farklı olduğu için ne şekilde eğitim verileceğini bilmemeleri yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmenler ise; öğrencinin seviyesine uygun kazanım belirlediği ve bu süre zarfında tecrübe kazandığı için yeterli hissettiğini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada yeterli olabilmek için öncelikli olarak, kazanım ve içerik belirlemeyi doğru şekilde yapmamız gerekmektedir. Özel gereksinimli öğrencinin seviyesine ve ihtiyaçlarına uygun kazanım ve içerik belirlendiği takdirde; kazanımları

gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma daha kolay olabilir. Alan öğretmenlerinin, kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma yeterliklerini artırmak için öğretmenlere yönelik, teorik ve uygulamalı eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin, kazanımları belirleme konusunda yetkin hale gelmesi; kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda olumlu yönde etki sağlayabilir. Özel gereksinimli bireye uygun belirlenen kazanımların; gerçekleşmesi ve başarıya ulaşması kolay olur. Bu süreçte öğretmenlerin; öğrencilerini tanıması, kazanımları gerçekleştirme sırasında çıkabilecek sorunları önceden tespit edebilmesi ve gerekli önlemleri alması, başarıya ulaşmanın anahtarı olabilir.

Öğretmenlere, öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı yaşanan ve yaşanması muhtemel sorunlara yönelik gerekli eğitimler verilmelidir. Öğretmenlerin, öğrencilerin engel düzeylerini süreç içerisinde daima göz önünde bulundurmaları gerekmektedir. Öğretmenler, süreç içerisinde yaşanması muhtemel sorunlara karşın, alternatif çözüm yöntemlerini hazır buldurmalarıdır. Öğretmenlerin, öğrenme-öğretme sürecine ilişkin bilgilere ve yeterliklere sahip olması, öğrenmenin başarıya ulaşmasında çok önemlidir (Adıgüzel, 2009). Bu nedenle alan dışı öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin ve seminerlerin verilmesi gerekmektedir. Alan dışı öğretmenlerin, özel gereksinimli öğrenciyi tanıması sağlandığı takdirde, kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmadaki yeterlilik düzeyleri artabilir. Kazanım ve içerik uyumunun sağlanması önemlidir (Ocak ve Kutlu Kalender, 2017). Alan dışı öğretmenler tarafından bu uyumun, süreç içerisinde de devamının sağlanması gerekmektedir. Özel eğitimde belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırma konusunda, öğretmenlerin iş birliği içerisinde olmaları gerekmektedir.

V.15. Öğretmenlerin Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etme Konusundaki Yeterlikleri

Araştırma bulgularına göre, “özel eğitimde sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etme konusunda kendinizi ne kadar yeterli hissediyorsunuz?” sorusuna alan öğretmenleri, yeterli hissediyor ve orta düzeyde yeterli hissediyor; alan dışı öğretmenler ise yeterli hissediyor, orta düzeyde yeterli hissediyor ve yeterli hissetmiyor alt başlıkları içerisinde cevap vermişlerdir. Alan öğretmenlerinin tamamına yakını sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissetmektedir. Buna karşın, alan dışı öğretmenlerin yarısı sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissetmemektedir. Alan öğretmenlerinin, kendini yeterli hissetme nedenlerinin başında farklı problem davranışlarla karşılaşmalarına bağlı olarak; tecrübe ve deneyim edinmeleri aynı zamanda bilimsel yayınları

güncel olarak takip etmeleri yer almaktadır. Alan dışı öğretmenlerin, kendini yeterli hissetmeme nedenlerinin başında alan mezunu olmamalarına bağlı olarak; öğrencilerin farklı engel düzeylerinin ve problem davranışlarının olması dolayısıyla, sınıfta meydana gelen uygun olmayan davranışları yönetmekte zorlanmaları yer almaktadır. Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmenler ise bilimsel yayınları takip ettikleri ve meslekte farklı problem davranışlarla karşılaştıkları için yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin, kendini yeterli hissetme durumları karşılaştırıldığında, alan öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin daha fazla olduğu gözlenmektedir. Sınıfta uygun olmayan davranışların meydana gelmesi, eğitim-öğretim sürecini olumsuz olarak etkiler. Öğrencilerin yaşamlarını olumsuz yönde etkileyen problem davranışlar azaltılmalı ya da ortadan kaldırılmalıdır (Erbaş, 2005). Bu nedenle özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu ortamlarda, yaşanması muhtemelen problem davranışlara yönelik gerekli önlemler alınmalıdır. Araştırma sonuçlarına göre, sınıfta uygun olmayan davranışlar konusunda kendini yeterli hisseden alan öğretmenlerinden bazılarının, bilimsel yayınları takip etme durumuna bağlı olarak yeterli hissettikleri gözlenmiştir. Bu durum bilimsel makale, tez, kitap vb. yayınların olumlu etkisini gözler önüne sermektedir. Alan öğretmenlerinin, bu konudaki yeterliklerini artırmak adına, uzman akademisyenlerden seminerler almalarını ve bilimsel yayınları takip etmelerini sağlamak faydalı olabilir. Problem davranışlar konusunda önemli nokta, ortaya çıkan problem davranışın niteliğidir (Güleç ve Alkış, 2004). Alan öğretmenlerinin problem davranışın niteliğini iyi tanınması, öğrencilerin engel düzeylerinin farklı olmasından dolayı ortaya çıkabilecek olan uygun olmayan davranışlara müdahale etmelerini kolaylaştırabilir. Bayan olduğu için uygun olmayan davranışlara müdahale etmekte zorlanan öğretmenlerin; öğrencilerin seviyelerini, engel düzeylerini, sınıf içerisinde ortaya çıkması muhtemel problem davranışları ve bu problem davranışlara yönelik çözüm önerilerini önceden tespit etmesi faydalı olabilir.

Yukarıda da bahsedildiği üzere sınıf içerisinde oluşan ve oluşması muhtemel problem davranışlara yönelik, kullanılacak yöntemleri belirlemek ve bu yöntemlerin etkisini gözlemlemek son derece önemlidir. Bu nedenle öğretmenlerin, problem davranışlara yönelik teorik ve uygulamalı eğitim almaları gerekmektedir. Alan dışı öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin ve bilgilendirme seminerlerinin düzenlenmesi fayda sağlayabilir. Alan dışı öğretmenlerin, sınıfta uygun olmayan davranışlarla mücadele etme konusunda alan öğretmenlerinden ve gerekirse uzman akademisyenlerden destek almaları desteklenmelidir. Öğretmen tarafından, sınıf içerisinde meydana gelebilecek uygun olmayan davranışların

önceden tespit edilmesi, muhtemel olayların önüne geçilebilmesi açısından önemli ve gereklidir (Ceylan ve Yıkmış, 2017). Alan dışı öğretmenlere, özel eğitimde problem davranışlar ve eğitimlerine yönelik derslerin verilmesi faydalı olabilir. Sınıfta uygun olmayan davranışların azaltılmasının yanında, uygun davranışların da desteklenmesi ve ödüllendirilmesi son derece önemlidir. Ödüllendirmede ise özel gereksinimli öğrenciye yönelik pekiştirme çabalarının kullanılması gerekmektedir. Öğretmenlerin, sınıf içerisindeki problem davranışların önlenmesine yönelik olarak, olumlu sınıf iklimi oluşturma ve olumlu davranış değiştirme stratejilerini kullanmaları faydalı olacaktır (Ceylan ve Yıkmış, 2017). Bu sayede öğretmenlerin, uygun olmayan davranışları yönetmeleri kolaylaşabilir. Öğretmenlerin, sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede, özel gereksinimli öğrencilerin ailelerinden destek alması önemlidir. Öğretmenin, aile ile iş birliği içerisinde olması, sınıfta meydana gelebilecek istenmeyen davranışları engelleyebilir (Güleç ve Alkış, 2004). Aile ile birlikte hareket eden öğretmen, uygun olmayan davranışları kolaylıkla kontrol altına alabilir.

BÖLÜM VI: SONUÇ VE ÖNERİLER

VI.1. Sonuç

Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan, alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin, mesleki yeterlik düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

- 1) Alan öğretmenlerinin genel anlamdaki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla daha fazladır. Buna ek olarak, alan dışı öğretmenlerin çoğunun, öğretmenlik mesleğinde kendini yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 2) Kendini yeterli hisseden alan dışı öğretmenlerin, özel eğitim üzerine bilimsel yayınları takip ettikleri ve uygulamalı tezsiz yüksek lisans yaptıkları sonucu ortaya çıkmıştır.
- 3) Alan öğretmenlerinin alan bilgisi yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla çok daha fazladır. Buna ek olarak, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakınının, alan bilgisi düzeyinde kendini yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 4) Alan öğretmenlerinin öğretim yöntemleri ve tekniklerindeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla daha fazladır. Buna ek olarak, alan dışı öğretmenlerin çoğunun, öğretim yöntemleri ve tekniklerinde kendini yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 5) Alan öğretmenlerinin materyal hazırlama, geliştirme ve uygulamadaki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla fazladır. Bu duruma ek olarak, alan dışı öğretmenlerin de materyal hazırlama, geliştirme ve uygulamadaki yeterlik düzeylerinin yüksek oranda olduğu belirlenmiştir.
- 6) Alan öğretmenlerinin öğretim etkinliklerinde teknoloji kullanımındaki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla fazladır. Bu duruma ek olarak, öğretim

etkinliklerinde teknoloji kullanımında alan öğretmenlerinin tamamının, alan dışı öğretmenlerin ise tamamına yakınının yeterli olduğu belirlenmiştir.

- 7) Alan öğretmenlerinin program uyarlama ve uygulamadaki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla çok daha fazladır. Buna ek olarak, alan dışı öğretmenlerin tamamına yakınının, program uyarlama ve uygulamada kendini yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 8) Alan öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesindeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla çok daha fazladır. Buna ek olarak, BEP geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde alan öğretmenlerinin tamamına yakınının yeterli hissettiği, buna karşın alan dışı öğretmenlerin tamamına yakınının yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.
- 9) Alan öğretmenlerinin ve alan dışı öğretmenlerin aile eğitimindeki yeterlik düzeylerinin aynı orandadır. Öğretmenlerin tamamına yakınının, aile eğitiminde kendini yeterli hissettiği sonucuna ulaşılmıştır.
- 10) Alan öğretmenlerinin ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesindeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla çok daha fazladır. Bu duruma ek olarak, alan öğretmenlerinin tamamının ölçme değerlendirme ve bireysel performans düzeyinin belirlenmesinde kendini yeterli hissettiği sonucuna ulaşılmıştır.
- 11) Alan öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla fazladır. Bu duruma ek olarak, alan dışı öğretmenlerin de sınıf yönetimindeki yeterlik düzeylerinin yüksek oranda olduğu belirlenmiştir.
- 12) Alan öğretmenlerinin zaman yönetimindeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla daha fazladır. Bu duruma ek olarak, alan öğretmenlerinin

tamamının zaman yönetiminde kendini yeterli hissettiği, aynı zamanda alan dışı öğretmenlerin de yeterlik düzeylerinin yüksek oranda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

13) Alan öğretmenlerinin öğrenci ile iletişimdeki yeterlik düzeylerinin, alan dışı öğretmenlere oranla daha fazladır. Bu duruma ek olarak, alan öğretmenlerinin tamamının öğrenci ile iletişimde kendini yeterli hissettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte alan dışı öğretmenlerin çoğunun da öğrenci ile iletişimde kendini yeterli hissettiği belirlenmiştir.

14) Alan öğretmenlerinin kazanım ve içerik belirlemedeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla çok daha fazladır. Buna ek olarak, kazanım ve içerik belirlenmesinde alan öğretmenlerinin tamamının yeterli hissettiği, buna karşın alan dışı öğretmenlerin tamamına yakınının yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.

15) Alan öğretmenlerinin belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmadaki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla daha fazladır. Bu duruma ek olarak, alan öğretmenlerinin tamamının belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada kendini yeterli hissettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte alan dışı öğretmenlerin çoğunun belirlenen kazanımları gerçekleştirme ve başarıya ulaştırmada kendini yeterli hissetmediği belirlenmiştir.

16) Alan öğretmenlerinin sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmedeki yeterlik düzeyleri, alan dışı öğretmenlere oranla çok daha fazladır. Buna ek olarak, alan dışı öğretmenlerin çoğunun, sınıfta uygun olmayan davranışlarla baş etmede kendini yeterli hissetmediği sonucuna ulaşılmıştır.

VI.2. Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmaktadır.

- 1) Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Kademe III'de görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeylerini artırmak için öğretmenlere mesleki yeterlik eğitimleri ile ilgili bilimsel etkinlikler (seminer, konferans ve panel) düzenlenebilir.
- 2) Öğretmenlere yönelik açılacak olan özel eğitim uygulamalı yüksek lisans programları, öğretmenlerin özel eğitim alanında kendini yeterli hissetmelerini sağlayabilir.
- 3) Öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeylerini artırmak adına, öğretmenlere yönelik seminer ve konferanslar düzenlenebilir.
- 4) Alan dışı öğretmenlerin, özel eğitimde yeterliklerini artırmak adına ülkemiz eğitim fakültelerinde özel eğitim dersinin program dâhilinde verilmesi faydalı olabilir.
- 5) Özel eğitim okullarına materyal desteği sağlanabilir. Aynı zamanda öğretmenlere materyal hazırlama süreci ile ilgili teorik eğitimin yanı sıra uygulamalı eğitimlerin de verilmesi fayda sağlayabilir.
- 6) Öğretmenler tarafından, teknoloji kullanımına önem verilmesi ve her dersin içeriğine yönelik teknolojik aletlerin kullanılması faydası sağlayabilir.
- 7) Öğretmenlerin, özel eğitim ile ilgili makale, tez, kitap vb. bilimsel yayınları takip etmeleri sağlanabilir.
- 8) Alan öğretmenlerinin, öğretmenlik mesleğinde kendini yeterli hissetmesi için öğretmenlere verilecek olan eğitimin niteliğini artırmak önemlidir. Alan öğretmenlerine verilecek olan eğitimlerin ülkemizdeki bütün üniversitelerde aynı

standartlarda verilmesi sağlanabilir. Ayrıca teorikten ziyade uygulamalı eğitimlerin verilmesi de faydalı olabilir.

- 9) Öğretmenler tarafından aile eğitime ve iş birliğine gereken önem verilmelidir. Öğretmenlerin, aile eğitimi konusunda uzman olan akademisyenlerden görüş ve öneriler alması faydalı olabilir. Aynı zamanda üniversitede verilen aile eğitimi derslerinin içeriğinin zenginleştirilmesi ve aile eğitimi uygulamalarına ağırlık verilmesi fayda sağlayabilir.
- 10) Eğitim fakültelerinde nitelikli öğretmen yetiştirilmesi amacıyla akademik kadrolar nitel ve nicel olarak kuvvetlendirilebilir.
- 11) Alan dışı öğretmenlerin, alan öğretmenlerinden ve akademisyenlerden destek alması sağlanabilir.
- 12) Öğretmenler arası iş birliğinin sağlanmasına ve öğretmenlerin sürekli kendini geliştirmesine yönelik tedbirler alınabilir.
- 13) Özellikle özel eğitim iş uygulama merkezlerine sosyal tesislerin yapımı planlanabilir ve bunun için gerekli çalışmalar yapılabilir.
- 14) Gelişmiş ülkelerin özel eğitim çalışmaları ve uygulamaları yakından takip edilebilir.
- 15) Öğretmenlerin ders içinde ve dışında yaptığı çalışmalar ödüllendirilebilir.
- 16) Öğretmenlerin süreç içerisinde farklı engel türüne sahip öğrencilerle çalışması sağlanarak, bu sayede deneyim ve tecrübe edinmeleri faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

Açıkgöz Ağca, G. ve Yıldız, K. (2009). İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta İletişimi Sağlama Becerileri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 2 Sayı: 19.

Adıgüzel, A. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Etkinliklerini Düzenleme ve Gerçekleştirme Çabalarında Zorlanma Düzeyleri. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: VI, Sayı: II, 89-110.

Akçamete, G. ve Kaner S. (1999). Cumhuriyetin 75. Yılında Çocuğa Yönelik Özel Eğitim Çalışmaları. 2. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi: Cumhuriyet ve Çocuk. No: 2, (ss. 395-405). Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları. Ankara.

Akdeniz, A.R. (2004). Fizik Derslerinde Uygulanan Etkinlikleri Belirleyen Faktörler. Trabzon.

Alım, M. (2014). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (ÖTMG) Dersinin Önemi ve Öğretim Sürecine İlişkin Öneriler. Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı:17.

Arslan, S. ve Özpınar, G. (2008). Öğretmen Nitelikleri: İlköğretim Programlarının Beklentileri ve Eğitim Fakültelerinin Kazandırdıkları. Necatibey Eğitim Fakültesi, Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 2 (1), 38-63.

Ataman, A. (2000). Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilen Önlemler. Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar (Editör: Küçükahmet, L.). Nobel Yayınları, Ankara.

Başar, M., Doğan, M.C., Şener, N., Uzun, Ö. ve Topal, H. (2018). İlkokulda Öğretmen Öğrenci İletişimi ve Sonuçları. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4(1), 1-17.

Batu, S. (2005). Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi. Gürsel, O. (Ed.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Batu, S., Kırcaali İftar, G. ve Uzuner, Y. (2004). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Kaynaştırıldığı Bir Kız Meslek Lisesindeki Öğretmenlerin Kaynaştırmaya İlişkin Görüş ve Önerileri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi, 5(2), 33-50.

Baykoç Dönmez, N. (2010). Öğretmenlik Programları İçin Özel Eğitim. Baykoç, N. (Ed.). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Berkant, G.H. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi. Journal of Educational Reflections, 1(2), 1-17.

Bozaslan, H., Genç, G., Kaya, A. ve Merter, F. (2012). Öğretmenlerin Dersi Planlama, Ortam ve Materyal Hazırlama Yeterlikleri İle Sosyo-Kültürel Özellikleri Arasındaki ilişkinin İncelenmesi. AKU, Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(4), 433-453.

Brownell, M.T., Hirsch, E., Seo, S. (2004). "Meeting The Demand For Highly Qualified Special Education Teachers During Severe Shortages: What Should Policymakers Consider?" The Journal of Special Education, 38 (1) 56–61.

Bülbül, K. (2010). Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalı, Ankara.

Can, N. (2007). Eğitim Çalışanlarının Görüşlerine Göre Öğretmenin Sınıfta Zaman Yönetimi Davranışları. A.Ü. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 2, 88-103.

Ceylan, F. ve Yıkmış, A. (2017). Kaynaştırma Öğrencilerinin Sergilediği Problem Davranışlara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Uyguladıkları Önleme ve Müdahale Stratejileri. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30 (1), 239-264.

Cora, N. (1997). Zihin Engellilerin Eğitimleri Alanında Çalışan Öğretmenlerin Yeterlik Düzeylerinin Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakmak, V. ve Aktan, E. (2016). Öğretmen-Öğrenci İletişiminin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 15 Sayı: 56 (83-97).

Çapri, B. ve Çelikkaleli. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: 9, Sayı: 15, s: 33–53.

Çelik, F. (2006). Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler. Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(11) 1-15.

Çetin, Ç. (2004). Özel eğitim alanında çalışmakta olan farklı meslek grubundaki eğitimcilerin yaşadığı güçlüklerin belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 5(1), 35-46.

Çimen Öztürk, C. ve Eratay E. (2010). Eğitim Uygulama Okuluna Devam Eden Zihin Engelli Öğrencilerin Öğretmenlerinin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hakkında Görüşlerinin Belirlenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi Cilt: 10 Sayı: 2.

Deniz, S. (2016). Rehber Öğretmen Adaylarının Özel Eğitime Yönelik Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi. Cilt 17, Sayı 38.

Deniz, S. ve Tican, C. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları İle Mesleki Kaygılarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17 (4), 1838-1859.

Eliçin, Ö. (2017). Özel Eğitim Sınıf Öğretmenlerinin Akıllı Tahtaların Etkileşim Özelliklerine İlişkin Görüşleri. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 43, s. 41-63.

Eratay, E., Çifçi Tekinaslan, İ. ve Yıkmış, A. (2012). Zihin Engelliler Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Uygulama Okulu Programına ve Öğretimde Kullandıkları

Yöntemlere İlişkin Görüşleri. AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2012, Cilt: 12, 20. Yıl, Özel Sayı, 12: 137-158.

Erbaş, D. (2002). Problem Davranışların Azaltılmasında Olumlu Davranışsal Destek Planı Hazırlama. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 3 (2), 41-50.

Erbaş, D. ve Ş. Yücesoy. (2002). Özel Eğitim Öğretmenliği Programlarında Yer Alan Uygulama Derslerini Yürütürken Kullanılan İki Farklı Dönüt Verme Yönteminin Karşılaştırılması. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 1, 109-120.

Erdem, A.R. ve Okul Ö. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerle İletişim Becerileri. Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi. Hakemli e-dergi, Cilt: 1 sayı: 1.

Erdoğan, M.Y. ve Kurt, F. (2012). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yeterlik Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 2, (23-36).

Ergenekon, Y. (2009). Özel Eğitim Öğretmenlerine Mesleklerinin İlk Yılında Sağlanan Destekler. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 42(1), 215-239.

Gazel, A.A. ve Erol, H. (2012). İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Kazanımların Taksonomik Açısından Değerlendirilmesi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(2), 202-222.

Giordano, P. V. (2016). The Effects Of Using The Gomath Program On Teaching Computation Skills For Students With Learning Disabilities. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Rowan University; New Jersey.

Güçlü, N. (2001). Zaman Yönetimi. Kurum ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, sayı: 25 ss. 87-100.

Güleç, S. ve Alkış, S. (2004). Öğretmenlerin Sınıf Ortamında Kullandıkları Davranış Değiştirme Stratejileri. Eğitim Fakültesi Dergisi, XVII (2), 247-266.

İzci, E. (2005). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Özel Eğitim” Konusundaki Yeterlikleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, ISSN: 1304-0278, C.4 S.14(106-114).

Karacaoğlu, Ö.C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt: V, Sayı: I, 70-97.

Karasu, T. ve Mutlu, Y. (2014). Öğretmenlerin Perspektifinden Özel Eğitimde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Muş İl Örneği. Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt: 2, Sayı: 1.

Kışla, T. (2011). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Bilgisayar Tutumlarının İncelenmesi. Ege Eğitim Dergisi 2008 (9) 2: 128-154.

Knight, V., McKissick, B. R., Saunders, A. (2013). A Review Of Technology-Based Interventions To Teach Academic Skills To Students With Autism Spectrum Disorders. Journal of Autism and Developmental Disorders, 43, 2628-2648.

Kuş, E. (2003). Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi, Nicel mi?. Ankara: Anı Yayıncılık.

Numanoğlu, G. ve Bayır, G. (2009). Bilgisayar Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine İlişkin Görüşleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (Kefad). 10 (1), 197-212.

Ocak, G. ve Kutlu Kalender, M.D. (2017). Ortaokul 5. ve 6. Sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programının Kazanım ve İçerik İlişkisinin Değerlendirilmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 12 Sayı: 23 209-225.

Orhan, S. ve Genç, K.G. (2015). Engellilere Yönelik Ülkemizdeki Özel Eğitim Hizmet Uygulamaları ve Örnek Ülke Karşılaştırması. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi. Sayı: 35/2 Ss: 115-146 ISSN: 2148-9424.

Öğülmüş, K. (2014). Alan Mezunu ve Alan Dışı Lisans Programlarından Mezun Özel Eğitim Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.

Öz, A. (2014). Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretmenlerinin Mesleki Gelişiminde Hizmet İçi Eğitimin Yeri (İstanbul Örneği). Değerler Eğitimi Dergisi Cilt: 12, Sayı: 28, 121-168. Bolu.

Özsoy, Y. (1990). Türkiye’de Özel Eğitim. Eğitim Bilimleri I. Ulusal Kongresi. Ankara.

Pektaş, H. (2008). Zihinsel Engellilerin Eğitimi Bilim Dalı Özel Eğitim Programlarından ve Farklı Programlardan Mezun Öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Kullanma Durumlarının Saptanması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Özel Eğitim Ana Bilim Dalı, Ankara.

Saka, S. (2011). Zihinsel Engelli Öğrenci Velilerinin Eğitim İhtiyacının Belirlenmesi. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 2, Güz-2011, Ss. 45-64.

Sani Bozkurt, S. (2017). Özel Eğitimde Dijital Destek: Yardımcı Teknolojiler. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd, Cilt: 3, Sayı: 2, 37-60.

Sarı, H. (2003). Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimleriyle İlgili Çağdaş Öneriler. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Sarı, H. (2012). Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Sarı, H. ve Konuk Er, R. (2016). A New Challenge for Special Education Teacher Training in Turkey: The Newest and Applied Master’s Degree Program’s Effects. Journal of Education and Practice. ISSN 2222-1735 (Paper) Vol:7, No:35.

Sivrikaya, T. ve Yıkıms, A. (2016). Özel Eğitim Sınıflarında Görev Yapan Özel Eğitim Mezunu Olan ve Olmayan Öğretmenlerin Öğretim Süreciyle İlgili Gereksinimleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (4), 1984-2001

Sola, C. ve Diken, İ. H. (2008). Gelişimsel Gerilik Riski Altındaki Prematüre ve Düşük Doğum Ağırlıklı Çocuğa Sahip Annelerin Gereksinimlerinin Belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9(2), 21-36.

Timuçin, E.U. (2001). Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilerin Yapabildiklerine Göre Hazırlanarak Sınıf Öğretmenlerine Verilen Öğretim Planının Ders Amaçlarını Gerçekleştirme Düzeyi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Villa, R. (2000). The Future of Education, in Rich Villa (Ed.). Speech at the Association of Persons with Severe Handicaps, (TASH) Symposium Conducted at the International Summit for Democratic Society, Detroit, M.I. June 26-28

Vuran, S. (2004). Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi. O. Gürsel (Ed.) Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları. (1-12). Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.

Yazıcı, D.N. ve Durmuşoğlu, M.C. (2017). Özel Gereksinimli Çocuğu Olan Ailelerin Karşılaştığı Sorunlar ve Beklentilerinin İncelenmesi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 30 (2), 2017, 657-681.

Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2008). Sınıf Yönetimi Açısından Öğretmen Niteliklerinin Belirlenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:7, Sayı:23, (274-295).

Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz Yeterlik Algıları. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt: 12 Sayı: 45 (088-104).

Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Amaçları ve Karşılaştıkları Sorunlar. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (1): 163-188.

Yıkılmış, A., Gözün, Ö. ve Yıkılmış, N. (2006). Öğretmen Adaylarının Etkili Öğretmen Özelliklerine Sahip Olma Durumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, M. (2008). Öğretim Yöntem-Tekniklerinin Kullanımına Etki Eden Faktörler. e-Journal of New World Sciences Academy, ISSN:1306-3111, Volume: 3, Number: 3, Article Number: C0067, Adana.

İNTERNETTEN YARARLANILAN KAYNAKLAR

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), (2001). Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. Ankara.

http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_02/02120124_zeleitimuygulamamerkeziokuluhaftalkdersizelgesi.pdf. (Erişim Tarihi: 02.05. 2018).

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2551_2.html. (Erişim Tarihi: 02.05.2018).

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_0.html (Erişim Tarihi: 03.05.2018).

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/66.html> (Erişim Tarihi: 05.05.2018).

<http://orgm.meb.gov.tr>. (Erişim tarihi: 07.05.2018).

Kargın, T. (2003). Cumhuriyet'in 80. Yılında Özel Eğitim. Erişim tarihi: 03.04.2018, https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/kargin.htm.

MEB. (2006). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, 26184, 31.05.2006.

MEB, (2006). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri El Kılavuzu. Erişim Tarihi:15.04.2018. <http://otmg.meb.gov.tr/Yayin.html>.

MEB, (2006). Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri El Kılavuzu, Erişim Tarihi:15.04.2018. <http://otmg.meb.gov.tr/Yayin.html>.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2014). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Özel Eğitim Kurumlarında Fiziksel Özellikler ve Personel. Erişim Tarihi: 02.05.2018, http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/%C3%96zel%20E%C4%9Fitim%20Kurumlar%C4%B1nda%20Fiziksel%20%C3%96zellikler%20ve%20Personel.pdf.

Ankara.

Türk Eğitim Derneği (TED), (2009). Öğretmen Yeterlikleri. Erişim Tarihi: 02.05.2018, http://portal.ted.org.tr/yayinlar/Ogretmen_Yeterlik_Kitap.pdf.

EKLER

EKLER

Ek 1. Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi (I. Kademe)

Ek 2. Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi (II. Kademe)

Ek 3. Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi

Ek 4. Etkinlik Listesi

Ek 5. Alan Öğretmenlerine Yöneltilen Görüşme Soruları ve Öğretmenlerin Yanıtları

Ek 6. Alan Dışı Öğretmenlere Yöneltilen Görüşme Soruları ve Öğretmenlerin
Yanıtları

Ek 1: Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi (I. Kademe)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)
ÖĞRENİM BELGESİ (I. KADEME)

T.C. kimlik numarası	Belgeyi veren merkez (okul)
Adı soyadı	Merkez (okul) numarası
Baba adı	Öğrenim süresi
Ana adı	Belge numarası
Doğum yeri ve tarihi	Belge tarihi
Okulun bulunduğu il, ilçe	Belge notu

Yukarıda açık kimliği yazılı Oğlu / Kızı
.....Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) öğrenimini
başarı ile tamamladığından bu belgeyi almaya hak kazanmıştır. / /

Müdür Yardımcısı

Okul Müdürü

Ek 2: Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi (II. Kademe)

**ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA MERKEZİ (OKULU)
ÖĞRENİM BELGESİ (II. KADEME)**

T.C. kimlik numarası	Belgeyi veren merkez (okul)
Adı soyadı	Merkez (okul) numarası
Baba adı	Öğrenim süresi
Ana adı	Belge numarası
Doğum yeri ve tarihi	Belge tarihi
Okulun bulunduğu il, ilçe	Belge notu

Yukarıda açık kimliği yazılı Oğlu / Kızı
.....Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) öğrenimini
başarı ile tamamladığından bu belgeyi almaya hak kazanmıştır. / /

Müdür Yardımcısı

Okul Müdürü

Ek 3: Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) Öğrenim Belgesi

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖZEL EĞİTİM İŞ UYGULAMA MERKEZİ (OKULU) ÖĞRENİM BELGESİ

T.C. kimlik numarası	Öğrenim süresi
Adı soyadı	Belge tarihi
Baba adı	Belge no
Ana adı	Belgeyi veren merkez (okul)
Doğum yeri ve yılı	Merkezin (okulun) bulunduğu il, ilçe

Yukarıda açık kimliği yazılı Oğlu / Kızı
.....Özel Eğitim Uygulama Merkezi (Okulu) öğrenimini
başarı ile tamamladığından bu belgeyi almaya hak kazanmıştır. / /

Müdür Yardımcısı

Okul Müdürü

Ek 4: Etkinlik Listesi

Özel eğitim iş uygulama merkezi (okulu) serbest etkinlikler ders saati bünyesinde uygulanan serbest etkinlikler aşağıda belirtilmiştir.

- 1) Yapboz yapma.
- 2) Legolarla serbest şekilde oynama.
- 3) Legolarla model yapma.
- 4) Takıp çıkarmalı oyuncak yapma.
- 5) Çizim kopyalama.
- 6) Resim yapma.
- 7) Boyama çalışmaları yapma.
- 8) Yüz boyama çalışmasına katılma.
- 9) Oyun hamuruna şekil verme.
- 10) Eski dergi vb. resimleri kesme yapıştırma.
- 11) Seramik hamurundan süs eşyası yapma.
- 12) Boncuktan süs eşyası yapma.
- 13) Mozaik çalışmaları yapma.
- 14) Kolaj çalışmaları yapma.
- 15) Mum süsleme.
- 16) Heykel yapma.
- 17) Maske yapma.
- 18) Kukla yapma.
- 19) Fotoğraf çekme.
- 20) Artık materyal değerlendirme.
- 21) Kâğıt işleri yapma.
- 22) Sınıf süsleme.

- 23) Sınıf köşesi hazırlama.
- 24) Duvar boyamaları yapma.
- 25) Kutlama kartı hazırlama.
- 26) Resimleri anlatma.
- 27) Kukla oyunları izleme.
- 28) Kukla oyunları oynama.
- 29) Drama yapma.
- 30) Tiyatro oyununda rol oynama.
- 31) Çocuk yogası yapma.
- 32) Lobut devirme.
- 33) Dart oynama.
- 34) Basket oynama.
- 35) Masa tenisi oynama.
- 36) Denge oyunları oynama.
- 37) Bilgisayarda oyun oynama.
- 38) Bilgisayarda boyama yapma.
- 39) Bilgisayarda müzik dinleme.
- 40) Bilgisayarda eğitici film izleme.
- 41) Bulmaca çözme.
- 42) Şarkı söyleme.
- 43) Basit oyunlar oynama.
- 44) Sembolik oyun oynama.
- 45) İş birliğine dayalı oyun oynama.
- 46) Oyun köşelerinde zaman geçirme.
- 47) Dans etme.

- 48) Şarkılı oyunlar oynama (ront vb.).
- 49) Halk oyunları oynama.
- 50) Bando çalışmalarına katılma.
- 51) Müzik aleti çalma.
- 52) Hayvanları seslendirme.
- 53) Tekerleme söyleme.
- 54) Masal dinleme.
- 55) Öykü dinleme.
- 56) Televizyon izleme.
- 57) Radyo dinleme.
- 58) Belgesel izleme.
- 59) Fıkra anlatma.
- 60) Öykü okuma.
- 61) Paylaşımli kitap okuma.
- 62) Mektup yazma.
- 63) Günlük yazma.
- 64) Bitki yetiştirme.
- 65) Belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalara katılma.
- 66) Çeşitli gezilere ve ziyaretlere katılma.

Ek 5: Alan Öğretmenlerine Yöneltilen Görüşme Soruları ve Öğretmenlerin Yanıtları

SORU 1: Alan Mezunu Olarak Öğretmenlik Mesleğinde Genel Olarak Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Alan Mezunu	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	13
	Gerekli Eğitimleri Aldı	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X		X	12
	Bilimsel Çalışmalar		X	X					X			X					4
	Staj Tecrübeleri	X						X		X			X	X			5
	Meslek Deneyimi				X	X							X	X			4
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Aldığı Eğitimleri Eksik Bulma										X				X		2
	Karşılaşılan Zorluklar										X						1
	Geniş Alan ve Sürekli Araştırma										X				X		2

SORU 2: Alan Bilgisi Düzeyinde Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Alan Mezunu	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	13
	Gerekli Eğitimleri Aldı	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	13
	Hakan SARI Bilgi ve Paylaşımları			X													1
	Staj Tecrübeleri			X	X			X				X				X	5
	Güncel Makale ve Tez Takibi									X	X	X		X			4
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Aldığı Eğitimleri Eksik Bulma						X								X		2
	İşitme Engelliler Öğretmeni Olması						X										1
	Geniş Alan ve Sürekli Araştırma														X		1

SORU 3: Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X			X	X	X	X		X	X	X	X	X	12
	Uygun Yöntem ve Teknik	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	13
	Bireysel Gelişime Önem															X	1
	Staj Tecrübeleri	X		X													2
	Meslek Deneyimi								X								1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Yöntem ve Teknikleri Uygulamada Zorluk				X						X						2
	Engel Düzeylerinin Farklı Olması				X						X						2

SORU 4: Özel Eğitimde Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	13
	Güncel Yayınları Takip		X		X											X	3
	Bireysel Gelişime Uygun Materyal	X					X			X	X			X		X	6
	Staj Tecrübeleri	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	12
	Meslek Deneyimi	X				X											2
	Materyalleri Severe Hazırlama				X				X		X		X	X	X	X	7
	Sınıftaki Her Türü Malzemedden Materyal Hazırlama					X							X		X		3
	Rehabilitasyon Tecrübesi		X														1

SORU 5: Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Okuldaki Akıllı Tahtayı Etkin Kullanma			X				X			X			X	X		5
	Ders Esnasında Bilgisayar vb. Aletleri Kullanma		X	X	X	X	X	X	X		X		X		X	X	11
	Teknolojik Aletleri Özel Eğitime Uyarlamakta	X	X	X	X				X			X	X	X		X	9
	Teknolojik Aletlerle Arasının İyi Olması	X			X		X	X	X			X	X				7
	Teknolojik Gelişmeleri Yakından Takip					X			X						X		3
Yeterli Hissetmiyor	Teknolojik Aletlerle Arasının İyi Olmaması									X							1
	Özel Eğitimde Teknolojik Aletleri Etkin Kullanamama									X							1

SORU 6: Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X	X		X	X	X		X			X			9
	Öğrencilerin Bireysel Performansına Yönelik Program Hazırlama	X	X	X		X	X	X	X		X	X		X		X	11
	Öğrencileri Tanıma					X	X					X		X		X	5
	Staj Tecrübeleri		X		X												2
	Meslek Deneyimi					X											1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Öğrencilerin Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)									X			X		X		3
	Yöntem ve Teknikleri Uygulamada Zorluk									X			X		X		3

SORU 7: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversitede BEP Üzerine Eğitimler	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	14
	RAM'da Tecrübe	X															1
	Bireysel Gelişime Önem		X	X		X			X			X		X			6
	Staj Tecrübeleri				X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	10
	Meslek Deneyimi						X				X	X	X				4
	Seminerler			X										X			2
	Hakan SARI'nın Yaptığı Açık Sınav											X					1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Öğrencilerin Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)														X		1
	BEP Hazırlamanın Ayrıntılı Olması														X		1

SORU 8: Aile Eğitimi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X		X	X						X	X			7
	Aile Eğitim Seminerleri	X	X	X		X	X	X		X			X	X		X	10
	Aile İletişimi Etkin ve Sağlıklı	X		X	X	X		X	X	X		X		X	X	X	11
	Eğitimde Aile İle Birlikte Hareket				X	X			X	X		X		X	X		7
	Akademisyen Uzmanlardan Destek											X					1
Orta Düzeyde Yeterli	Aile İletişim Konusunda Sıkıntılar										X						1
	Aile İle Ortak Paydada Buluşamama										X						1

SORU 9: Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X				11
	Öğrencinin İlgisi ve İhtiyaçlarını Göz Önünde Bulundurma	X				X					X			X	X		5
	Bireysel Gelişime Uygun Performans		X		X		X	X		X	X	X	X	X	X	X	11
	Staj Tecrübeleri	X		X		X			X		X				X		6
	Meslek Deneyimi	X				X				X	X						4

SORU 10: Sınıf Yönetimi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X	X	X		X	X	X			X	X		X	11
	Öğrenciyi Tanıma											X		X			2
	Tatlı Sert Otorite Kullanma											X			X		2
	Staj Tecrübeleri	X		X		X		X	X	X			X	X	X	X	10
	Meslek Deneyimi	X	X		X	X		X	X						X		7
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Engel Düzeylerinin Farklı Olması						X				X						2
	Bayan Olmasından Dolayı Zorlanıyor						X										1
	Öğrencilerin Problem Davranışları Dolayısıyla Zorluk										X						1

SORU 11: Zaman Yönetimi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Çalışma ve Etkinlikleri Öğrencilerin Seviyesine Uygun Seçme	X			X		X	X		X	X		X			X	8
	Zamanı Etkili ve Verimli Kullanma	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	13
	Staj Tecrübeleri			X				X			X	X			X		5
	Meslek Deneyimi		X												X		2
	Kazanımları Zamanında Başarıya Ulaştırma	X					X		X		X				X		5

SORU 12: Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Öğrencinin Engel Düzeyini Tanıma	X	X	X	X				X			X		X	X		8
	Öğrencilerin Seviyesine Rahatlıkla İnebilme	X	X		X	X	X	X	X	X	X			X			10
	Öğrenci İle Etkili ve Verimli İletişim	X		X		X		X	X	X	X	X	X		X	X	11
	Sevgi ve İlgi Göstererek İletişim Kurma						X						X			X	3

SORU 13: Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar	AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X	X	X	X	X	X	X			X				10
	Hakan SARI Öneri ve Yönlendirmeleri	X														1
	Öğrencilerin Seviyelerine Uygun Kazanım Belirleme	X		X				X	X	X	X	X	X	X	X	10
	Staj Tecrübeleri	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X		X	11
	Meslek Deneyimi	X			X		X						X	X		5

SORU 14: Özel Eğitimde Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X	X				X	X	X	X							6
	Öğrenciyi ve Seviyesini Tanıma	X	X	X			X	X	X	X	X	X		X		X	11
	Öğrencinin Seviyesine Uygun Kazanım Belirleme	X								X	X	X		X		X	6
	Kazanımları Öncelik Sırasına Alma					X						X					2
	Staj Tecrübeleri			X		X			X	X						X	5
	Meslek Deneyimi			X		X		X								X	4
Orta Düzeyde	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)				X								X		X		3

SORU 15: Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

AÖ: Alan Öğretmeni

Öğretmen Kodlar		AÖ1	AÖ2	AÖ3	AÖ4	AÖ5	AÖ6	AÖ7	AÖ8	AÖ9	AÖ10	AÖ11	AÖ12	AÖ13	AÖ14	AÖ15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversitede Problem Davranış Eğitimleri	X	X	X	X				X	X		X				X	8
	Bilimsel Yayınların Takip Edilmesi		X										X	X			3
	Öğrenciyi Tanıma					X		X		X			X	X			5
	Staj Tecrübeleri	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X			X	11
	Meslekte Farklı Problem Davranışlarla Karşılaşma	X		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	11
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)						X				X				X		3
	Bayan Olmasından Dolayı Zorlanıyor						X								X		2

Ek 6: Alan Dışı Öğretmenlere Yöneltilen Görüşme Soruları ve Öğretmenlerin Yanıtları

SORU 1: Özel Eğitim Kurumunda Çalışan Bir Öğretmen Olarak Özel Eğitim Öğretmenliğinde Genel Olarak Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar	ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Bilimsel Çalışmalar			X									X			2
	Staj Tecrübeleri			X												1
	Meslek Deneyimi			X									X			2
	Yüksek Lisans												X			1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Aldığı Eğitimleri Eksik Bulma		X													1
	Alan Mezunu Değil		X												X	2
	Geniş Alan ve Sürekli Araştırma														X	1
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	11
	Gerekli Eğitimleri Almadı				X	X	X	X	X	X	X	X		X		10
	Tecrübe Sahibi Değil	X			X		X				X	X				5

SORU 2: Özel Eğitim Alan Bilgisi Düzeyinde Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Özel Eğitim Yüksek Lisans													X			1
	Güncel Makale ve Tez Takibi													X			1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Aldığı Eğitimleri Eksik Bulma			X													1
	Geniş Alan ve Sürekli Araştırma			X													1
	Alan Mezunu Değil			X													1
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	13
	Gerekli Eğitimleri Almadı	X			X			X	X	X	X	X	X		X	X	10
	Nereden ve Nasıl Bilgi Alacağını Bilmemekte		X				X					X					3

SORU 3: Özel Eğitimde Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Uygun Yöntem ve Teknik													X		X	2
	Bireysel Gelişime Önem													X		X	2
Orta Düzeyde	Engel Düzeylerinin Farklı Olması	X															1
	Geniş Alan ve Sürekli Araştırma	X															1
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil		X	X	X	X			X	X			X		X		8
	Engel Düzeylerinin Farklı Olması		X		X		X		X	X	X	X	X		X		8
	Hangi Yöntem ve Tekniğin Nasıl Kullanıldığını Bilmeme						X	X	X						X		4
	Geniş Alan ve Sürekli Araştırma					X		X	X		X	X					5

SORU 4: Özel Eğitimde Materyal Hazırlama, Geliştirme ve Uygulama Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri	X		X			X			X				X			5
	Güncel Yayınları Takip	X												X			2
	Bireysel Gelişime Uygun Materyal		X	X	X	X			X					X		X	6
	Staj Tecrübeleri	X		X			X			X				X			5
	Meslek Deneyimi				X	X	X	X	X					X		X	7
	Materyalleri Severek Hazırlama		X			X	X	X			X	X		X		X	8
	Sınıftaki Her Türü Malzemedan Materyal Hazırlama											X					1
	Okuldaki Özel Eğitim Öğretmenleri Yardım									X							
Orta Düzeyde	Engel Düzeyleri Farklı Olduğu İçin Zorlanıyor											X	X		X		3

SORU 5: Özel Eğitimde Öğretim Etkinliklerinde Teknoloji Kullanımı Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Okuldaki Akıllı Tahtayı Etkin Kullanma	X	X			X	X	X	X	X		X	X			X	10
	Ders Esnasında Bilgisayar vb. Aletleri Kullanma	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X	13
	Teknolojik Aletleri Özel Eğitime Uyarlamakta				X				X		X			X			4
	Teknolojik Aletlerle Arasının İyi Olması			X		X	X	X			X				X	X	7
	Teknolojik Gelişmeleri Yakından Takip			X							X						2

SORU 6: Program Uyarlama ve Uygulama Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Öğrencilerin Bireysel Performansına Yönelik Program Hazırlama													X			1
	Öğrencileri Tanıma													X			1
	Meslek Deneyimi													X			1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Öğrencilerin Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)		X														1
	Yöntem ve Teknikleri Uygulamada Zorluk		X														1
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	13
	Öğrencilerin Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)	X		X		X	X			X		X			X	X	8
	Gerekli Eğitimleri Almadı			X	X			X	X		X	X	X		X	X	9

SORU 7: Özel Eğitimde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirilmesi, Uygulanması ve Değerlendirilmesi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Bireysel Gelişime Önem													X			1
	Meslek Deneyimi													X			1
	Özel Eğitim Yüksek Lisans													X			1
	Seminerler													X			1
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Öğrencilerin Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)	X	X													X	3
	BEP Hazırlamanın Ayrıntılı Olması	X	X													X	3
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil			X	X	X	X	X	X	X		X					8
	BEP İle İlgili Eğitim Almadı			X	X	X		X	X	X	X	X	X		X		10
	BEP Hazırlamanın Ayrıntılı Olması					X	X		X	X	X		X		X		7

SORU 8: Aile Eğitimi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Aile Eğitim Seminerleri	X		X		X				X	X			X			6
	Aile İletişimi Etkin ve Sağlıklı	X		X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	12
	Eğitimde Aile İle Birlikte Hareket	X				X	X	X	X			X		X	X		8
	Akademisyen Uzmanlardan Destek													X			1
	Çalıştığı Süre Zarfında Tecrübe				X				X				X			X	4
Orta Düzeyde Yeterli	Aile İletişim Konusunda Sıkıntılar		X														1
	Aile İle Ortak Paydada Buluşamama		X														1

SORU 9: Özel Eğitimde Ölçme Değerlendirme ve Bireysel Performans Düzeyinin Belirlenmesinde Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Bireysel Gelişime Uygun Performans													X			1
	Staj Tecrübeleri													X			1
	Meslek Deneyimi													X			1
	Özel Eğitim Yüksek Lisans													X			1
Orta Düzey Yeterli	Alan Bilgisine Sahip Değil		X		X	X	X										4
	Alan Öğretmenleri Desteği	X	X				X	X								X	5
	Engel Düzeylerinin Farklı Olması	X		X		X		X								X	5
Yeterli Hissetmiyor	Alan Bilgisine Sahip Değil								X			X			X		3
	Engel Düzeylerinin Farklı Olması								X	X	X	X	X		X		6

SORU 10: Özel Eğitimde Sınıf Yönetimi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Üniversite Eğitimleri					X								X			2
	Öğrenciyi Tanıma	X		X										X	X		4
	Tatlı Sert Otorite Kullanma														X		1
	Meslek Deneyimi	X		X		X		X	X			X		X	X		8
	Alan Öğretmenleri Desteği							X	X			X					3
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Engel Düzeylerinin Farklı Olması		X		X					X			X			X	5
	Bayan Olmasından Dolayı Zorlanıyor				X												1
	Öğrencilerin Problem Davranışları Dolayısıyla Zorluk												X			X	2
Yeterli Hissetmiyor	Engel Düzeylerinin Farklı Olması						X				X						2

SORU 11: Özel Eğitimde Zaman Yönetimi Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Çalışma ve Etkinlikleri Öğrencilerin Seviyesine Uygun Seçme					X		X			X			X	X	X	6
	Zamanı Etkili ve Verimli Kullanma							X	X	X	X		X	X	X	X	8
	Meslek Deneyimi			X		X			X					X		X	5
	Kazanımları Zamanında Başarıya Ulaştırma			X					X					X			3
Orta Düzey	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)	X			X							X					3
Yeterli Hissetmiyo	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)		X				X										2

SORU 12: Özel Eğitimde Öğrenci İle İletişim Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Öğrencinin Engel Düzeyini Tanıma													X			1
	Öğrencilerin Seviyesine Rahatlıkla İnebilme	X	X	X		X		X	X				X	X	X	X	10
	Öğrenci İle Etkili ve Verimli İletişim	X											X	X	X	X	5
	NEÜ AKEF Bünyesine Faaliyet															X	1
	Sevgi ve İlgi Göstererek İletişim Kurma		X			X		X									3
	Öğrencilerle Çalıştığı Süre Zarfında Tecrübe				X				X						X		
Orta Düzeyde	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)									X		X					2
Yeterli Hissetmiyor	Öğrencilerle İletişime Geçmede Zorluk						X				X						2

SORU 13: Kazanım ve İçerik Belirleme Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissetmiyor	Öğrencilerin Seviyelerine Uygun Kazanım Belirleme													X			1
	Meslek Deneyimi													X			1
Orta Düzeyde Yeterli	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)	X	X	X											X	X	5
	Alan Bilgisi Yeterli Değil	X															1
	Alan Öğretmenleri Desteği			X												X	2
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil				X	X	X			X		X					5
	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)					X	X	X	X	X	X	X	X				8

SORU 14: Özel Eğitimde Belirlenen Kazanımları Gerçekleştirme ve Başarıya Ulaştırma Konusunda Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Öğrencinin Seviyesine Uygun Kazanım Belirleme	X		X										X		X	4
	Staj Tecrübeleri			X													1
	Meslek Deneyimi												X				1
Orta Düzeyde Yeterli	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)		X		X										X		3
Yeterli Hissetmiyor	Alan Mezunu Değil					X	X		X	X	X						5
	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)					X	X	X	X		X	X	X				7

SORU 15: Özel Eğitimde Sınıfta Uygun Olmayan Davranışlarla Baş Etmede Kendinizi Ne Kadar Yeterli Hissediyorsunuz?

ADÖ: Alan Dışı Öğretmen

Öğretmen Kodlar		ADÖ 1	ADÖ 2	ADÖ 3	ADÖ 4	ADÖ 5	ADÖ 6	ADÖ 7	ADÖ 8	ADÖ 9	ADÖ 10	ADÖ 11	ADÖ 12	ADÖ 13	ADÖ 14	ADÖ 15	F
Yeterli Hissediyor	Bilimsel Yayınların Takip Edilmesi	X				X								X			3
	Meslekte Farklı Problem Davranışlarla Karşılaşma	X		X		X								X	X		5
Orta Düzeyde Yeterli Hissediyor	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)		X										X			X	3
	Bayan Olmasından Dolayı Zorlanıyor												X				1
Yeterli Hissetmiyor	Engel Düzeylerinin Farklı Olması (Zorluk)				X		X	X	X	X	X	X					7
	Alan Mezunu Değil						X	X	X	X	X	X					6